

Uvodnik

Jurij Paljk

Kje je politika danes?

Včasih me je kar sram, ko pišem uvodnike, saj se mi zdi, da v današnjem razdrobljenem času, ko so javna občila dobesedno prepolna vesti o finančnih in drugih polomih, o finančni in drugačnih krizah, skorajda ni tematike, ki bi zaslužila našo pozornost, vsaj večjo od že omenjenih; prevečkrat se počutim nemočnega, kot je nemočnih večina od nas, ko nemo opazujemo dogajanja okrog nas, za katera se zdi, da nanje nimamo nobenega ali skoraj nobenega vpliva.

Dva dogodka sta me prijetno presenetila ta konec tedna in oba sta me ponovno opozorila na pomen politike v današnjem svetu, prave politike in ne tistega, čemur smo vsakodnevno priča na televizijskih zaslonih in na prvih straneh dnevnikov, ko se zdi, da so pomembnejše barve ženskih spodnjic kot pa reševanje nujnih gospodarskih in družbenih težav.

Prvi je bil dogodek vaškega praznika v Števerjanu, ko so Števerjanci v soboto predali javni rabi lično prenovljen osrednji vaški trg in je na njem županja Franka Padovan, za njo pa sta to z drugimi besedami storila predsednik goriške pokrajinske uprave Enrico Gherghetta ter podpredsednik deželne vlade Luca Ciriani, odločno poudarila, da svoje občine ne nameravajo dati kar tako, ker se sami predobro zavedajo, kakšnega pomena je politično upravljanje z lastnim območjem na krajevni ravni; županja je bila kristalno jasna, ko se je navezala na zgodovinski spomin in na navezanost Bricev na lastno zgodovino, jezik, navade in zemljo.

Drugi dodgodek, ki pa se je zgodil in se dogaja tisoče kilometrov daleč, pa mi je zvečer doma prišel na zaslon računalnika iz daljnih Združenih držav Amerike, od koder je neki ameriški anonimni uporabnik socialnega omrežja Facebook tudi meni poslal zgovorno fotografijo množičnih protestov pred proslulim Wall-Streetom in zraven pripis z mastnimi črkami: "Pogled na proteste pred Wall-Streetom, ki se NE dogajajo, če sledite javnim občilom... kot da bi se nič ne dogajalo, kot da nikogar ne bi bilo..." A je barvna slika iz letala ali satelita sama po sebi še kako zgovorna, saj prikazuje na tisoče in tisoče ljudi, ki mirno protestirajo pred borzno hišo in na glas kričijo, da imajo dovolj prevlade kapitala nad ljudmi, da jim je dovolj dejstva, da en odstotek Američanov vse bolj bogati in drugih 99 odstotkov ljudi postaja iz dneva v dan vse bolj revnih, da jim je dovolj borznih in drugih finančnih spekulacij, katerih izgube padajo vedno in samo na pleča davkoplačevalcev. Gre za izjemno hude proteste "čisto normalnih ljudi", kot sami sebe označujejo, in tudi so, tiste ljudi, ki so nekoč predstavljali srednji sloj ameriške družbe in le-ta je nekoč veljal za hrbtenico demokracije, a je ta sloj danes vse bolj tanek.

Prvi dogodek vaškega praznika v Števerjanu govori o dobri politiki, o tem, kako lahko politika na krajevni ravni veliko naredi za ljudi, za občje dobro; drugi dogodek pa nazorno in zelo slikovito govori o današnjem odmiku t. i. velike politike od preprostega človeka, kot govori tudi o kontroli kapitala nad javnimi sredstvi obveščanja in je zato danes še kako dobrodošel internet in na njem "web 2", se pravi: interaktivni splet, ki vsem nam omogoča, da gremo mimo ustaljenih in skrbno kontroliranih kanalov obveščanja, da gremo mimo uradne politike in se obveščamo in povežemo drugače. V Novem glasu smo nedavno že pisali o tem, kako je ameriški predsednik Barack Obama dejal, da je danes sredstvo, ki najbolj spreminja družbo in posameznika, prav interaktivni splet, "web 2", kar se je najbolj pokazalo v severni Afriki, kjer so padali vlade in tirani, kot se kaže to sedaj tudi v ZDA in se bo čez nekaj mesecev tudi v Evropi.

Protesti prihajajo namreč tudi k nam, gotovo, nevzdržno, preko spleta, tiho in daleč od "visoke politike", ki je postala sama sebi namen in zato nima nobene prihodnosti več.

Praznično v Števerjanu!

Foto J.M.P.

Blagoslovitev Družinskega centra na Sveti Gori

"Želimo deliti sočutje in biti z ljudmi"

Pri zadnji postaji križevega pota tik pod vrhom Svete Gore je cestica, ki vodi do Družinskega centra, zavoda za pomoč posameznikom, parom in družinam v stiski. Temeljni kamen je 16. januarja 2010 blagoslovil koprski škof msgr. Metod Pirih, pomožni škof msgr. Jurij Bizjak pa je lepo veliko stavbo, kjer je nekoč stal hlev, blagoslovil v nedeljo, 2. oktobra letos. Zаметki Družinskega centra segajo v leto 2001, ko so v Mladinskem centru Tau na Sv. Gori začeli izvajati strokovno terapevtsko pomoč za ljudi v stiski, pa tudi preventivne dejavnosti in delavnice. Zaradi vse večjega povpraševanja in zanimanja za tako pomoč in širjenje obsega programa je bil marca 2007 ustanovljen zavod Domus Gratiae s tremi enotami; Družinski center je bil sprva ena od enot, junija letos pa je postal samostojen zavod, ki se je oktobra preselil v omenjene nove prostore. Živimo namreč v času, ko so medčloveški odnosi na poseben način na preizkušnji, ko družine in zakonske zveze množično razpadajo, ko je vse preveč odtuženosti, stiske, naveličanosti, depresije in samomorov. Osebe Družinskega centra, ki je odprto za sodelovanje z ustanovami na področju socialne pomoči in z vzgojno-izobraževalnim sistemom, želijo pomagati ljudem in jim pokazati izhod iz težav.

"Naša Mati Marija je tudi mati in kraljica družin... Gospoda prosimo, da bi bile naše družine in skupnosti prostor varnosti in sprejetosti", je v uvodu v popoldansko mašo, pri kateri je s petjem sodeloval Moški pevski zbor Dornberk, pozdravil številne navzoče v bazi-

liki gvardijan p. Bogdan Knavs. Škof msgr. Bizjak, ob katerem sta poleg drugih somaševalcev stala provincial slovenskih frančiškanov br. Stane Zore in novogoriški dekan Aleš Rupnik, je v homiliji povedal, da je v nedeljo več okoliščin podprlo blagoslovitev centra: na rožnovensko nedeljo - "rožni venec je družinska molitev! Družine, ki molijo, ostanejo skupaj" - se je začel teden za življenje, to pa je bila tudi Frančiškova nedelja. Škof se je navezal na nedeljska berila in povedal, da je vinograd ne le podoba izvoljenega ljudstva, temveč vsake družine. Skozi odlomke različnih svetopisemskih knjig je škof poudaril, da je vino znamenje blagoslova, dobre volje in praznika, grozd je znamenje rodovitnosti in dobrih sadov, trta znamenje razkošja, samostojnosti, bogastva in radosti. Kristus je prava vinska trta in njegov oče je vinogradnik; vsako mladiko, ki ne prinaša

sadu, odstrani, in vsako, ki prinaša sad, otrebi, da prinaša še več sadu. "Tudi Cerkev je takšna trta". Povezani moramo ostati v Kristusu, pa tudi z brati in sestrami v Cerkvi. "Prosimo Gospoda za vse družine in nov center, da bomo vedno z Gospodom vsi trdno povezani in polni sladkega soka njegove ljubezni", je sklenil msgr. Bizjak. Tik pred koncem maše se je direktorica Družinskega centra s. Mateja Kraševc, specialistka za zakonsko in družinsko terapijo, zahvalila vsem, ki so pripomogli k uresničitvi centra. "Najpomembnejši center pomoči" pa je cerkev, "tu je glavni tok milosti, odrešenja in svobode. Vse ostalo je podaljšana roka". V Družinskem centru "želimo deliti sočutje in biti z ljudmi, ki so v stiski, razboleni od svoje preteklosti, odnosov, konfliktov. V Družinskem centru je prostor, da ob sočloveku lahko odložite vse, kar teži vašo dušo".

Množica se je nato iz svetišča spustila do nove stavbe Družinskega centra. Potem ko ga je škof msgr. Bizjak blagoslovil, so si številni navzoči ogledali prostore v pritličju, namenjene terapevtski pomoči. / DD

SLOVIK
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

ZAČETEK ŠTUDIJSKEGA LETA
PODELITEV DIPLOM

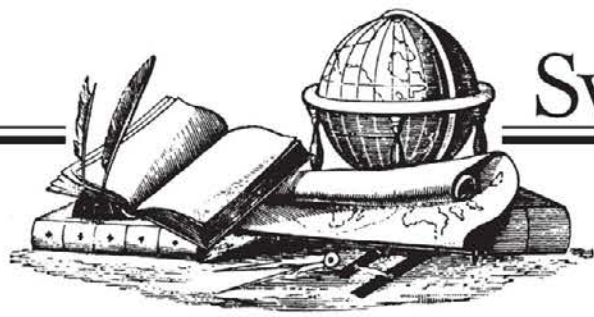
7. 10. 2011 ob 18.30
v Kulturnem domu v Gorici
GOST VEČERA:

Boštjan Žekš

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu

www.slovik.org

info@slovik.org

Poziv deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca in staršev otrok Proti selitvi slovenske socio- psihološko-pedagoške službe!

V sredo, 28. septembra, je bila na Pokrajini seja županov občin na Tržaškem in na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje selitve slovenske socio-psihološko-pedagoške službe (SSPPS) iz sedanjega sedeža na ulici Farneto v nove prostore pri Sv. Jakobu (ul. Vespucii). Kot je Gabrovec že poudaril osebno ravnatelj tržaškega zdravstvenega podjetja Fabiu Samaniju in tudi na razširjenem sestanku - ob navzočnosti sen. Blažinove in kolege deželnega svetnika Kocijančiča - in ostalim pristojnim vodilnim funkcionarjem dr. Vidonijevi, dr. Cogliatičevi in dr. Maggijevi, nepremišljena in navsezadnje neutemeljena selitev slovenske službe resno ogroža kontinuiteto in kakovost storitev, ki jo slovenska služba že skoraj tri desetletja neprekinjeno zagotavlja otrokom in mladostnikom (ter seveda njihovim družinam), ki obiskujejo šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem. Upravičeno nasprotovanje in

dejansko zaskrbljenost so pred dnevi izrazili tudi starši otrok, ki so začeli zbirati podpise proti napovedani selitvi službe. Selitev SSPPS naj bi bila po besedah vodstva zdravstvene enote začasna, in to v pričakovanju evidentiranja novih in bolj primernih prostorov. Poleg tega je lokacija pri Sv. Jakobu neugodna in o tem je tekla beseda že na prejšnjih srečanjih, ki so obravnavala prihodnost SSPPS. Najbolje bi bilo, ko bi morebitne nove prostore našli na obsežnem območju nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu, saj se v bližini nahajajo tudi vse slovenske višje srednje šole. Alternativa bi lahko bile Opčine, kjer je vedno aktualna potreba po fignuri otroškega zdravnika z

znanjem slovenskega jezika. Tretji korak, ki pa bi bil lahko tudi prvi, je širitev delovanja Slovenske socio-psihološko-pedagoške službe tudi na Goriško in v Špeter. Potrebno je tudi, da zaščitimo celovitost delovanja SSPPS, saj je vodstvo pri zdravstveni enoti prav pred kratkim napovedalo "začasno" premešitev psihologinje, kar bi zadalov nov udarec kakovosti in uspešnosti službe v času, ko bi kvečjemu potrebovali namestitve dodatnih strokovnih kadrov. Slovenska služba si zasluži jasne odgovore in trajne rešitve, ne pa improvizacije nekih začasnih rešitev, ki bi lahko predstavljale nagrobni kamen skoraj 30-letni uspešni tradiciji SSPPS.

Zaradi povedanega gre zato poziv županom in županji občin na Tržaškem, da odločno odklonijo predlog selitve službe in zahtevajo od zdravstvenega podjetja, da se resno in odgovorno loti vprašanja izboljšanja njene ponudbe.

IO SSO se je srečal z odbornikom De Anno O ureditvah nerešenih težav

Deželni odbornik Elio De Anna, ki je odgovoren za resor "Glavna direkcija za kulturo, šport, evropske in mednarodne odnose - Služba za deželne rojake v tujini in za manjšinske jezike" dežele FJK, je imel pred kratkim srečanje s člani Izvršnega odbora SSO.

Predsednik SSO Drago Štoka je v daljšem uvodnem poročilu seznanil odbornika s problemi, ki so v tem času pomembni za slovensko narodno skupnost v deželi FJK. Predvsem je podčrtal odgovornosti, ki jih ima v zvezi s tem SSO, ki je bila s SKGZ pred kratkim tudi formalno priznana kot krovn organizacija Slovencev v Italiji.

Za to priznanje se je predsednik SSO zahvalil odborniku, saj je okrog formalnega priznanja obeh krovnih bilo kar nekaj prijetljajev. Sedaj je ta problem rešen in SSO se bo sama ali pa skupaj z drugo krovno organiza-

cijo vsestransko zavzela za splošno dobrobit vseh Slovencev v naši deželi.

Odbornik De Anna je v daljšem posegu dejal, da je dežela FJK zelo občutljiva za pravično ureditev vseh še nerešenih vprašanj glede slovenske narodne skupnosti, tudi upoštevajoč načela zaščitnega zakona, raznih deželnih zakonov, pa tudi obveze, ki izhajajo iz republiške ustave in raznih mednarodnih aktov.

Na srečanju, ki je bilo vsestransko zelo konstruktivno in pozitivno, je bil nadalje govor o dru-

gih pomembnih temah: šolskih vprašanjih, skupnem omizju pri osrednji vladi, SSG, komunikacijskih sredstvih, evroprojekti in drugih problemih, ki jih za slovensko narodno skupnost v Italiji odpira državna reforma. Le-ta je trenutno v začetni fazi, a bi lahko boleče prizadela tudi slovensko narodno skupnost v Italiji.

Deželni odbornik De Anna je odločno zagotovil svoje zanimanje in posredovanje za ugodno rešitev vseh vprašanj, ki so bila nanižana na tem skupnem srečanju.

Ljudsko popisovanje

Skupna izjava SSO in SSK

Državni zavod ISTAT je pred kratkim začel ljudsko popisovanje, ki zadeva tudi našo deželo. V skladu z določili zaščitnega zakona 38/01 imajo popisovalci tudi vprašalne pole v slovenskem jeziku. Svet slovenskih organizacij in Slovenska skupnost pozivata vse člane slovenske narodne skupnosti v Italiji, naj se pri ljudskem popisovanju poslužujejo slovenskih obrazcev. Gre za pomembno narodno pravico, ki jo moramo množično in dosledno udeležati.

Poseg Igorja Gabrovca v deželnem zboru in poziv predsedniku Tondu Trebaja je upoštevati prisotnost zaščitene narodne skupnosti!

Slovenska narodna skupnost živi na območju tržaške, goriške in videmske pokrajine že skoraj poltisočletje in ima sveto pravico, da je aktivno soudeležena pri upravljanju zemlje, ki je njena ali tudi njena. Tako lahko povzamemo misel deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca, ki je pred nedavnim imel poseg v avli deželne sveta med razpravo o izjavah predsednika deželne uprave Renza Tonda. V svojem govoru v slovenskem jeziku je Gabrovec najprej ošvrknol kolego Piera Camberja, ki se je - kot navadno - odločil, da otročje demonstrativno ne bo poslušal simultane prevajanja svetovalčevega posega. Predsednika

Tonda je Gabrovec sicer pohvalil za uvodno poročilo, ki pa je tudi pokazalo določeno šibkost in premajhen pogum. Ljudje od nas pričakujejo, je dejal Gabrovec, da prvi damo dober zgled in še najprej oklestimo stroške za delovanje deželne sveta, vezanih institucij in še zlasti soudeležujočih podjetij. Hkrati je deželni svetnik Slovenske skupnosti posebej poudaril dejstvo, da pri zmanjševanju števila članov v izvoljenih organih, kot tudi pri vsaki spremembi v številu rajonskih svetov, občin in pokrajin, njihovega obsega, meja in pristojnosti, mora zakonodajalec, pa naj bo deželni ali državni, upoštevati priznano in zaščiteno narodno skupnost, ki tu ži-

vi. Gabrovec je zato omenil vsebine posebnega statuta, ki je bil priložen Londonskemu memorandumu, in ostale mednarodne listine, začeniši z Okvirno konvencijo Sveta Evrope za zaščito narodnih skupnosti, pa vse do državnega zaščitnega zakona 38/01, ki v 21. in 28. členu narekuje soudeležbo narodne skupnosti v vseh postopkih spremembe upravne ureditve, ter načelo, da nivoja zaščite ni mogoče nižati. Glede izvoljenih organov, od rajonskih svetov pa vse do parlamenta, moramo v volilne zakone vključiti klavzule o zametani ali vsaj olajšani minimalni zastopanosti, je še poudaril deželni svetnik Igor Gabrovec.

Kritičen nastop deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Gorata območja očitno obsojena večni zmedi?

Zveze goratih območij se rojevajo pod nesrečno zvezdo, saj se razprava vleče že preko dve leti in tekst, ki je prispel v avlo deželne sveta, ne odgovarja stvarnim potrebam časa in teritorija. Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je v okviru uvodne splošne razprave glede novega deželne zakona ožigosal zadržanje desne sredine, ki ni upoštevala večkrat in jasno izraženih pomislovov s strani številnih županov soudeleženih občin v videmski pokrajini. "Napovedana reforma gorskih skupnosti bo prinesla samo zmedo in že danes lahko napovemo nova zavlačevanja, ugovore in torej še dolg seznam izgubljenih finančnih in razvojnih priložnosti" je poudaril Gabrovec, ki se je nato posebej zaustavil tudi na nesmiselnem predlogu o ustanovitvi briške zveze goratih

občin. Kaj ima Gorica skupnega z gorami? Se je spraševal Gabrovec, ki je naposled spomnil na ukinitvev nekdanje Kraške gorske skupnosti, ki bi jo lahko po tej logiki ponovno oživil. "Enačba je na dlani: če je gorata Gorica, potem ne razumem, zakaj niso gorata območja npr. Bazovica, Repen, Praprot ali Mačkovičje? Ali ni vinogradišvo pod Križem, Prosekom, na Ferlughih enako naporno kot števerjansko?" se je spraševal Gabrovec.

Deželni poslanec Slovenske skupnosti je obenem opozoril na dokument, s katerim so le pred nekaj dnevi svoje nasprotovanje izrazile prav vse briške občine, razen Romolijeve Gorice, ki si edina prizadeva, da bi na teritoriju prevzela pristojnosti levo-sredinske Pokrajine. Podobno nasprotovanje so izrazile številne občine na nedavnem

srečanju v Tipani. Navsezadnje so se proti takemu zakonu izrazili tudi slovenski izvoljeni predstavniki na zboru v Devinu. Dvojezične občine bi bile po novem razpršene v širi nove zveze, kar bo bistveno ošibilo tudi izvajanje zakonskih določil za uveljavljanje in promocijo slovenskega jezika in kulture v videmski pokrajini. Da o višjih stroških niti ne govorimo, saj devet novih zvez predpostavlja devet predsednikov, podpredsednikov in prav toliko mastno plačanih direktorjev, ki bodo glede pristojnosti in oblasti prav kmalu šli v navzkriž z občinskimi tajniki. Spričo vsega je deželni svetnik Igor Gabrovec kolege desne sredine povabil, da sprejmejo predlog opozicije, da se zakon ponovno vrne v pristojno komisijo, komisarje pa naj takoj zamenjajo od županov (!) izvoljeni začasni upravitelji.

Odbornik za zdravstvo Kosic odgovoril deželnemu svetniku SSK Gabrovcu

Kosic: "Kriv je Rim oz. Agencija za prihodke..."

Deželna uprava zavrača na Rim vsako odgovornost v zvezi z napakami oz. pomanjkljivostmi glede osebnih podatkov državljanov slovenskega jezika, ki jih vsebujejo zdravstvene izkaznice oz. deželne storitvene kartice. Tako lahko povzamemo odgovor odbornika za zdravstvo v Tondovi vladi Vladimirja Kosica, ki se je v sredo, 28. septembra, odzval na vprašanje s takojšnjim odgovorom deželnega svetnika Slovenske skupnosti Igorja Gabrovca. Anagrafski podatki so, tako Kosic, v režiiji davčne podatkovne baze Agencije za prihodke. Po njegovih besedah je deželna uprava že pred petimi leti posredovala Agenciji za prihodke in državnemu računovodskemu ravnateljstvu zahtevo, da se upošteva zaščitni zakon

38/2001. Glede dvojnega zapisovanja imen in priimkov, ki vsebujejo strešice, je odbornik Kosic prav tako pokazal na Rim, saj naj bi šlo za odločitev, ki velja za vse dežele, kjer se prisotne zaščitene narodne skupnosti. Nobenega odgovora pa v zvezi z različnimi zapisovanji priimkov v istih družinah...

V svoji repliki je Gabrovec vzel na znanje Kosiceve besede in se obvezal, da bo vsekakor preveril verodostojnost vsega navedenega. Zlasti pa je izrazil nezadovoljstvo zaradi stanja, ki krši črko zaščitnega zakona (zakon 38/01, čl. 7: Pripadniki slovenske manjšine imajo pravico svojim otrokom dajati slovenska imena. Obenem imajo pravico, da sta njihovo ime in priimek v vseh javnih aktih pravilno natisnjena ali napisana s slo-

venskimi pravopisnimi znaki), saj izkaznice z dvojnimi ali italijanski abecedi prilagojenimi priimki ponižujejo osnovno državljansko pravico do spoštovanja njegove identitete.

V zaključku svoje replike je zato deželni svetnik Igor Gabrovec pozval deželno upravo, naj postane pobudnik širšega načrta, ki naj privede do dokončnega poenotenja vseh podatkovnih baz javne uprave na osnovi anagrafskih podatkov, ki jih hranijo Občine. "Dokler bo vsakdo v Rimu ali v Trstu urejal to področje po lastni uvidenosti, bomo vedno priča popolni zmedi in naši ljudje imajo vso pravico, da se uprejo vsaki obliki kršenja nespornih pravice do spoštovanja slovenske identitete tega prostora in ljudi, ki tu živimo" je še dejal Gabrovec.

Povejmo na glas

Obubožali bomo zaradi vojaških posegov

M odrost naših staršev in njihovih staršev je zatrjevala, da je od vseh nesreč daleč največja vojna, ki ne samo da terja človeška življenja in uničuje, kot bi bila obsedena, ampak tudi ogromno stane. Stane toliko, da si tega ni mogoče niti predstavljati in da je treba še deset let po njenem koncu ali še dlje plačevati za njeno škodo. Ko smo se pred nedavnim spominjali desetletnice terorističnega napada na New York, je bilo komaj omenjeno dejstvo, da so se tedaj sprožili vojaški posegi na Irak in Afganistan, kjer vojna še vedno traja. Komaj je bila tudi omenjena možnost, da med navedenimi in drugimi vojaškimi posegi ter sedanjemu krizo, ki nas je neumljeno pritiskala ob zid, obstaja kakšna globlja zveza, namreč kako imajo dolgotrajne vojaške operacije zelo velik, če že ne največji delež pri tem, da krizi ni videti konca in so v resnih težavah Združene države Amerike, da o Evropi ne govorimo. Uradno je Združene države Amerike stala desetletna vojna v Afganistanu tri tisoč milijard dolarjev, pri čemer pa nemara lahko sklepamo, da so stroški dosti višji, saj ni dokazov, da bi bili objavljeni podatki o vojaških zadevah točni. Navadno so objavljeni tisti nižji, da pač ne bi vznemirjali javnega mnenja in se ljudje ne bi uprli vrtoglavemu in usodnemu razmetavanju denarja. Toda resnica privre na dan tudi preko drugih kanalov in eden med njimi je javni dolg. Ko je leta 2000 svoj mandat zaključil predsednik Clinton, je javni dolg Združenih držav Amerike

znašal pet tisoč petsto milijard dolarjev. Ko je svoj mandat osem let kasneje zaključil predsednik Bush, in je vojna v Afganistanu trajala že ravno toliko let, v Iraku pa nekaj manj, je bil javni dolg že več kot še enkrat višji ali dvanajst tisoč milijard dolarjev. Podatek je verjetno dovolj zgovoren in ga ni treba še posebej komentirati. Zato ni čudno, da so nekateri izvedenci ugotovili, kako je tiha zmagovalka vojne proti terorizmu Kitajska, ki je ravno v tem zadnjem desetletju gospodarsko dohitela Japonsko in se vse bolj postavlja ob bok do sedaj vodilne ameriške ekonomije. Pa ne samo to, Kitajska in tudi druge države so pričele kupovati ameriški dolg, po novem pa bodo kupovale tudi dolg držav Evropske unije. Zapomniti si velja kratice Brics, ki predstavlja najmočnejše prihajajoče države in te dohiteljavo t. i. razviti svet. To so: Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska in Južna Afrika. Zelo mogoče je torej res vojna tista, ki požira toliko denarja, da nas že spodkopava in načinja zgradbo naše visoke življenjske ravni ter nam grozi z vse bolj negotovo prihodnostjo, vojna, ki ni nič drugačna od tiste, ki so jo okusili naši predniki. In ko se vse naše vlade in vsi mi ukvarjamo s krizo ter ne moremo razrešiti grške polomije in so opešale celo Združene države Amerike, naši vojaški posegi kar trajajo in trajajo. In niti na misel nam ne pride, da z njimi odteka naša gospodarska moč in z njo naše tako težko pridobljeno dobro življenje.

Janez Povše

POGOVOR Andrej Malnič

“Skroz in skroz” Goričan

Za etnologa in sociologa Andreja Malniča iz Nove Gorice, direktorja Goriškega muzeja, bi lahko rekli, da je “skroz in skroz” Goričan. Nikoli ga ni mikalo, da bi v svoji stroki delal kje drugje. Preveč rad ima Goriško, in to na obeh straneh meje. V pogovoru je razkril svoje poglede na posebnost goriškega območja in obeh mest, Gorice in Nove Gorice. Spregovoril je tudi o tem, zakaj se s somišljeniki zavzema za Goriško in ne enotno primorsko pokrajino, pa tudi o aktualnih temah, povezanih z institucijo, ki jo vodi.

Zadnja v vrsti prireditev čezmejnega sodelovanja je bilo sodelovanje na Obmejnih okusih. Zadeve se od vstopa Slovenije v EU premikajo, a še vedno se več govori o tem, kako bomo, ko bomo... Kako gledate na sodelovanje oziroma nesodelovanje obeh Goric in kje tičijo po vašem razlogi za to?

Stokrat raje poslušam lajno, kako “bomo, bomo, bomo”, kot da bi enkrat samkrat slišal “ne bomo”. Dokler se govori, se vsaj na deklarativni ravni opozarja na to, kaj bi bilo dobro in pametno narediti. Prej ali slej se bodo že našli ljudje, ki bodo dejansko nekaj naredili. Tudi pričakovanja so bila prevelika. Za take stvari, kot sta čezmejno in mednarodno sodelovanje, je potreben čas. Zadnjih 150 let smo prevečkrat drug drugega zanižali, se drug od drugega oddaljevali. Teh stvari zdaj ne moremo čez noč spremeniti. Marsikaj pa le lahko naredi vsak izmed nas takoj, na primer to, da živi na celotnem območju obeh Goric, da se ne zapira samo v svoj svet. Človek mora iti ven, med ljudi, čez dan in zvečer.

Ste eden redkih Novogoričanov, ki se pogosto udeležujete dogodkov in prireditev v Gorici. Večino še vedno zadržuje t. i. meja v glavi. Zanima me vaša razlaga tega fenomena in kdaj bo po vašem mnenju dokončno presežen, če sploh bo?

Glavna razloga za to, da ljudje malo obiskujejo prireditve v sosednjem mestu, sta neznanje jezika in dejstvo, da ljudje zelo malo vedo o tem, kaj se dogaja pri sosedu. Časopise, na primer, ki izhajajo v Sloveniji, težko kupiš v Italiji in obratno. Celotno slovenske časopise, ki izhajajo v Italiji, težko kupiš v Novi Gorici. Sam imam srečo, da lahko berem vse slovenske in italijanske časopise, ki izhajajo od Trsta do Celovca. Skratka, vsi še preveč živimo drug mimo drugega v svojih zaprtih svetovih. To bo preseženo takrat, ko ne bo več informacijskih blokad, ko bomo vsi vsaj pasivno obvladali jezik našega sosedu, da ga bomo zlahka razumeli brez pomoči prevajalca.

Vse od dejanskega padca je bila meja na Goriškem za obe strani neka dodana vrednost. Nekdo je pred časom rekel, da je s padcem meje Ljubljana pozabila na Novo Gorico in Rim na Gorico. Se strinjate s to izjavo?

Ne verjamem, da je Rim pozabil na Gorico. Mesto preživlja krizo, ker ni več kupcev iz Jugoslavije, a se bo rešilo. Ljubljana pa je pozabila na Novo Gorico, in to že veliko časa pred padcem meje. To se je zgodilo takrat, ko je Slovenija dobila svoje pristanišče. Nova Gorica, mesto, ki naj bi sijalo preko meje, je prepuščeno samo sebi že od leta 1955. Vsa čast goriškim ljudem in lokalni oblasti, ker so iz nič ustvarili Novo Gorico. Leta 1955 se je nam-

reč ponovno začel krepiti “koridorski” koncept razvoja Slovenije na osi Maribor-Ljubljana-Koper. To je v bistvu kopija avstrijske osi, ki so jo na naših tleh za lastne koristi postavili Avstrijci že v 18. stoletju. Ob tej osi se je zaradi take avstrijske razvojne politike do začetka 20. stoletja skoncentriralo dve tretjini Slovencev, robovi naše domovine pa so se praznili. In se še kar naprej praznijo. V preteklosti smo imeli Slovenci na voljo vsaj pet med seboj enakovrednih mest, danes pa šteje le še Ljubljana in vikendi ob morju. Slabosti “koridorskega” koncepta je v obdobju socialistične Slovenije nekaj časa uspešno blažil politični koncept in sistem velikih občin. Politicizem pa je bil po letu 1991 kmalu opuščeno. Nadomestila ga je zmeda 200 občin. Od leta 1991 poteka s strani državne politike sistematična demontaža Nove Gorice. Po Zakonu o modernizaciji cest Šentilj – Nova Gorica iz leta 1969 in Osimskih sporazumih iz leta 1975 bi morala Nova Gorica med prvimi dobiti normalno avtocesto. Pa smo jo dobili zadnji in še to le hitro cesto brez odstavnega voznega pasu, ki je zato tudi zelo nevarna. Mesto iz leta v leto izgublja regionalne funkcije, podjetja propadajo, blišč casinojev je tudi že zbledel. Kam so iz Goriške odšle izjemne količine denarja od prodanega bencina in kam denar brezcarinskih trgovin, na to smo tudi že skoraj pozabili. Sedeži državnih podjetij, bank, ustanov itd. itd. se kot po naključju, a dosledno selijo drugam. Selijo se tja, kjer je po strokovnem mnenju strokovnjakov bolj “fleten”. In po strokovnem naključju je vedno bolj “fleten” ob morju, posebej še za strokovne ljudi iz notranjosti dežele. Iz leta v leto je v Novi Gorici vse manj vodilnih položajev, kjer se dejansko oddoča, vse bolj pa postajamo mesto strokovnih “šalterjev” in “konkatedral”. Nič bolje se ne godi Tolminu, Idriji in Ajdovščini. O prihodnosti ne bi rad govoril.

Kakšni so vaši spomini na čas meje, carinikov, prepustnice, na Čase “švercanja”?

Verjetno taki kot vseh ostalih ljudi. Cariniki so nam šli na živce, ker so bili tečni. Vsi smo po malem tihotapili. Preveč je bilo pri sosedih mikavnih reči in mi smo imeli denar. Zame je bilo veliko bolj pomembno to, da sem dobil svojo prepustnico kot pa kasneje osebno izkaznico ali potni list. Danes bi mladi rekli, da nam je prepustnica “dala krila”. Končno sem se lahko svobodno in brez spremstva staršev gibal po naši Goriški deželi. S prepustnico sem postal odrasla oseba. Kakorkoli že, dogodki ob meji niso enoznačni, ne da se jih opisati z eno samo besedo. Poglejmo primer. Razvpiti “pohod metel”, ko je množica ljudi leta 1950 prebila mejni prehod v Rožni Dolini, zagotovo ni bil v čast jugoslovanski oblasti. Posebej v posmeh je bilo, da se je večina ljudi vrnila nazaj domov s sirkovimi metlami na ramenih, ker jih v Jugoslaviji pač ni bilo mogoče kupiti. Ampak to je samo del zgodbe. Drugi del pa je ta, da so se vsi

ljudje vrnili nazaj domov. Iz Italije, iz tako imenovanega svobodnega sveta kapitalizma so se vrnili v socialistično Jugoslavijo. Churchill bi rekel, da so se vrnili za železno zaveso. Ljudje so tako izkazali lojalnost jugoslovanskim oblastem. Ta zgodba ima tudi tretji del. Obstaja namreč utemeljen sum, da pri preboju meje ni šlo za povsem spontan dejanje, spontan upor prebivalstva. Vso reč naj bi zakuhal slovenska oblast. Razširila je

vesti, da bo meja v Rožni Dolini tega in tega dne odprta. Oblast je imela vse vzvode, da bi zaustavila množice, ki so se predvsem iz notranjosti Slovenije zgrinjale proti Rožni Dolini. A ni naredila ničesar. Noben avtobus ni bil ustavljen, noben varon preučen, noben na slepi tigi. Zadevo naj bi takratna slovenska oblast zrežirala zato, da bi Beogradu dokazala, da je režim meje neživljenjski in da je treba mejo z Italijo odpreti. Pisnih dokumentov, ki bi to potrjevali, nimam. Morda so skrili kje v Beogradu? Zgodbe o meji bodo za vedno ostale del našega kolektivnega spomina.

Za Gorico danes velja, da je prazna, stara, za Novo Gorico pa se je predvsem na italijanski strani meje ustvaril občutek, da se tu nekaj dogaja, da se gradi, da vse cveti. Kako gledate na te predstave o obeh mestih?

Gorica in Nova Gorica sta si res v sorodu, da bolj ne bi mogli biti. Najprej se je Gorica 30 let bajno bogatila z denarjem kupcev iz Jugoslavije, a na lahek način zaslužnega denarja doma za slabe čase niso znali investirati. Kar nekam verjeli so, da bomo Jugoslavo po nakupe vedno hodili v Italijo. Potem se je zgodil Berlinski zid in zgodila se je Slovenija. S trgovskimi posli je šlo v Gorici vse samo še narobe. Nič drugače ni ravnala Nova Gorica. 20 let je bila paradiz za igre na srečo, a na lahek način zaslužnega denarja od italijanskih gostov doma ni znala investirati za slabe čase. Kar nekam verjeli smo, da bodo Italijani vedno polnili naše blagajne. Pa je prišla gospodarska kriza, konkurenca pri sosedih in zdaj smo, kjer

smo. To, da drugega vidimo lepše kot sami sebe, je normalno. Vsak lastne slabosti pozna bolje kot sosedove in pri sosedu pogosto vidimo le to, kar je dobro in nas privlači.

Nekdanja meja in vse, kar je z njo povezano, predstavlja za institucijo, ki jo vodite, bogat, neusahljiv vir raziskovanja. Goriški muzej je v tej smeri naredil že veliko. Na novogoriški železniški postaji je na ogled zanimiva muzejska zbirka, sredi vrtojskega polja stoji v mini muzej prirejen vojaški stražarski stolp. V pripravi je tudi muzej tihotapstva, ki naj bi zaživel v nekdanji mejni stražarnici na Pristavi. Vse te tri muzeje naj bi

gradbenega podjetja, hitro in uspešno rešila. V roku treh tednov bo stavba zgrajena do strehe. Konec del je predviden ob koncu leta, uporabno dovoljenje pa bomo pridobili predvidoma marca prihodnje leto. V muzeju bo čitalnica, knjižnica, hemeroteka, dokumentacija, filmoteka, fototeka, diateka in avdioteka. Celotna uredeitev kompleksa po izselektivni zaporov predvideva, da bi nov muzejski center v urbanističnem in kulturnem pogledu povezoval Solkan in Novo Gorico ter tako revitaliziral območje Žabjega kraja. Predvidena je uredeitev restavratorskih delavnic, velike predavalnice, novega razstavnega prostora, rosarija v parku in poročnega gaja.

Koliko enot imate in koliko je vseh zaposlenih?

Goriški muzej skrbi za uravnotežen razvoj muzejstva na celotnem območju, za katerega je zadolžen. Upravljamo z naslednjimi muzejskimi zbirkami: grad Kromberk, Ajdovščina, grad Dobrovo, Medana, Vrtojba, Sveta Gora (trenutno zaprt), Nova Gorica, Šempas, Sežana in Solkan. V okviru javne službe izvajamo strokovni nadzor v galeriji Černigoja v Lipici, v galeriji Spacala in kraški hiši v Štanjelu, v galeriji Debenjaka v Kanalu, v Tomaju. Sodeluje tudi s Slovenci v Italiji, od Trsta do Beneške Slovenije, trenutno še poteka prenova muzeja v Bardu. Restavratorske delavnice pomagajo muzejem v Tolminu, Idriji. Postojni in zamejstvu. Muzej ima 25 zaposlenih.

S selitvijo uprave muzeja v Solkan bo na gradu Kromberk naenkrat bistveno več prostora. Kako ga boste izkoristili?

Cilj razvoja Goriškega muzeja je, da bo grad Kromberk skupaj z grajskim parkom, amfiteatrom, lapidarijem, poročno sobo, muzejsko trgovino in gostiščem postal osrednja muzejska turistična in kulturna destinacija na Goriškem. Na gradu bodo na ogled najlepše etnološke, arheološke, zgodovinske in umetnostne zbirke.

Kako sodelujete s sorodnimi institucijami na italijanski strani?

Na oni strani meje imamo veliko dobrih prijateljev. Sodelovanje poteka kot muzejsko raziskovanje, omogočanje dostopa do informacij in do gradiva, ki ga hranijo muzeji. Posebej sem vesel, da me je Goriška pokrajina leta 2006 imenovala v ekspertno skupino za izbor direktorja Pokrajinskih muzejev v Gorici. Poleg mene so bili v komisiji še trije direktorji iz sorodnih institucij iz Vidma. Zame je bila to res zelo lepa in koristna izkušnja.

Dejavni ste tudi v Forumu za Goriško, ki si prizadeva za samostojno goriško pokrajino, ločeno od obalnega dela. Zakaj je to tako pomembno?

Goriška “Enotna Primorska” pomeni izključno negovanje spomina na enoten boj za narodno svobodo, NOB in boj zoper nacifašizem, v vsem ostalem pa Primorska ni bila nikoli in tudi danes ni v ničemer enotno ozemlje. To je zelo raznolik prostor, poln nasprotij in razlikuje se prav v vseh pogledih: v geografskem, antropološkem, zgodovinskem, upravnem, cerkvenem, socialnem, etničnem, gospodarskem itd. Združevati ta prostor v eno upravno enoto v imenu “Enotne Primorske” je neodgovorno ravnanje, ki bo Sloveniji povzročilo veliko skode. Edino, kar imata severni in južni del Primorske resnično skupnega, je državna meja z Italijo. Glede razvojnih in gospo-

darskih usmeritev pa sta si jug in sever daleč vsaksebi in imata povsem drugačne in celo nasprotujoče si poglede. Istra postavlja na prvo mesto vlaganja v železniško infrastrukturo, v obalne ceste, v luko ter v razvoj tovrstnega logističnega centra. Sever pa stavi na visoko tehnologijo in razvoj cestnega omrežja v zgornjem Posočju in na Krasu. Povsem drugačne so tudi razvojne možnosti v turizmu ter lokalne ekonomske in politične vezi s sosedi. V Istri je na prvem mestu obmorski turizem, na severu pa igralništvo, zgodovinski, alpski, športni in agro turizem. Istra je odprta proti Hrvaški, Trstu in morju, Goriška pa proti Furlaniji, Veneti, Gorenjski, Ljubljani, Korški in Tirolski. Povsem različne so tudi potrebe glede visokega šolstva. Državna univerza v Koprju, Univerza na Primorskem – Università del Litorale v ničemer ni opravičila svojega imena in ne sledi potrebam gospodarstva na severu Primorske. Skrbi pač le za razvoj študija in visokošolske infrastrukture v Istri. Mesta in podjetja na severu morajo tako sama financirati razvoj univerzitetnega študija. Tudi pričakovanja, da bi bil Koper glavno mesto “enotne primorske pokrajine”, so povsem nesprejemljiva in neodgovorna. Za takšno nalogo ima Koper povsem neprimeren lego, saj leži na skrajnem robu, daleč stran od večjega dela Primorske in njenih problemov. Nahaja se tudi na dvojezičnem območju, kjer morajo biti uradni dokumenti vseh institucij, ki imajo tam sedež, dvojezični. Ali bomo vidno dvojezičnost (npr. naslovi in glavah dokumentov) razširili na celo ozemlje zahodne Slovenije?

Dejstvo je, da je Goriška ob osi Maribor-Ljubljana-Koper postavljena. Kaj bi bilo treba narediti, da bi se glas Goriške v širšem slovenskem prostoru bolj slišal, bil bolj upoštevan?

Glavni problem je ta, da se na Goriškem premalo zavedamo, kaj se nam v resnici dogaja, da smo premalo enotni in premalo odločni zagovorniki naših interesov in trmasti v nastopih do države. Ne razumem, zakaj se komu zdi smešno, če se kdo zavzema za pravice svojega mesta? Poglejmo samo primer univerze. Marsikaj slišimo, da vsaka vas ne more imeti visokih šol. To je sicer res. Ampak res je tudi to, da bo vsako mesto, ki ne bo imelo univerze, postalo vas. Za boljše prihodnost ljudi je danes bolj in bolj pomembno, da se izobražujejo. Žal je študij vedno dražji in postaja privilegij bogatih. Vsekakor je ceneje, če imamo možnost študirati v domačem kraju. Račun je preprost. En otrok, ki študira stran od doma, stane družino vsako leto najmanj 5000 evrov, v petih letih 25.000 evrov. In če na primer v Ljubljani študira 1000 otrok iz Goriške, se v petih letih preljuje v Ljubljano 25 milijonov evrov. To je velik denar, ki bi lahko ostal doma. Za primerjavo, letni proračun Mestne občine Nova Gorica znaša 37 milijonov evrov. Imeti danes državno univerzo je tudi drugače lep privilegij. Med drugim vso infrastrukturo financira država z denarjem, ki ga z davki pobira od vseh nas. Na Goriškem pa si moramo vse sami plačati. Razlika je očitna!

Goriška pokrajina je s kulturnozgodovinskega vidika na obeh straneh meje zelo bogata. Na ta račun bi se dalo v obe mesti in okolico pritegniti veliko več obiskovalcev in turistov. Zakaj to trenutno ni tako?

Ker imamo predsodke drug do drugega, ker imamo še vedno mejo v glavi, ker nismo poslovni in ker ne poznamo kulturne dediščine Goriške.

Nace Novak

GORICA V gosteh zakonca Štefanič

Dvojen praznik pri sv. Ivanu

V nedeljo, 2. oktobra, je bilo v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici posebno praznično. Jutranjo mašo pri sv. Ivanu je z zlahkim petjem obogatila Vokalna skupina Cantate Domino iz Kočevja. Gre za skupino, ki poje več kot 20 let, nastopila pa je že na Hrvaškem, v Avstriji, Italiji, Kanadi, ZDA, Rusiji in na Slovaškem. Od ustanovitve jo vodi Franc Štefanič, ki je po poklicu kirurg travmatolog v ljubljanskem Kliničnem centru. Po mašnem obredu so pred oltarjem zapeli še pet pesmi, s katerimi so navdušili polno cerkev. Po maši se je slavlje nadaljevalo v

domu Franc Močnik, kjer sta Franc Štefanič in soproga Helena spregovorila o Slovenski kolesarski Jakobovi poti, ki je bila lani - v Jakobovem letu 2010 - skupno z pešpotjo tudi uradno odprta. Zakonca sta se za Jakobove poti navdušila leta 2004, ko sta prekosarila 860 km dolg Camino frances po severni Španiji do Kompostele. S kolesom sta v zadnjih letih šla tudi do Rima, do kraja San Giovanni Rotondo, v Medžugorje in tudi na Poljsko. Sta člana Društva prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji, ki od leta 2000 raziskuje srednjeveške poti po Sloveniji. Lani je društvo označilo

Foto A.V.

pot od Slovenske vasi pri Bregani na Dolenjskem prek Ljubljane, Črne vasi, planine pri Rakeku pa vse do Sv. Jakoba v Trstu. Ob pešpoti (300 km) je torej tudi kolesarska pot (340 km), označena z rumeno školjko in s kolesom v njej, ki med drugim vodi mimo dvanajst Jakobovih cerkev. V samo-

založbi sta zakonca izdala pregleden vodnik, ki vsebuje številne koristne informacije.

Gosta je uvodoma predstavila Ani Saksida, ki je povedala, da je Jakobova pot čudovita priložnost tudi za naše ljudi, da bi bolje spoznali Slovenijo in Slovence. Sama je kot izkušena kolesarka-romarka pred dvema mesecema opravila omenjeno pot in je ostala res prijetno presenečena nad lepoto krajev, pa tudi nad naravnimi, zgodovinskimi in kulturnimi znamenitostmi. Še posebno dragoceno pa je bilo prijazno gostoljubje ljudi, ki romarjem ponujajo vse, kar potrebujejo. Pot je sicer precej zahtevna; izurjeni kolesarji jo lahko opravijo tudi v treh dneh, zaradi lepote okolja pa je bolje imeti na razpolago več dni.

Ani Saksida nam je povedala, da je namen tega in podobnih srečanj ta, da se člani svetoivanske skupnosti povezujejo med sabo in z drugimi ljudmi, da bolje spoznajo Slovenijo, pa tudi, da rojaki iz matične domovine bolje spoznajo nas, saj nas prepogosto zelo malo poznajo. Tokrat je prišlo v Gorico več kot 10 prijateljev-kolesarjev iz Slovenije; po skupnem kosilu je lepa skupina gostov obiskala naše mesto in slovenske sledove v njem ter ostala z organizatorji vse do večernih ur.

Škofija Bocen-Briksen Nov škof bo Ivo Muser

Po treh letih bo škofija Bocen-Briksen dobila novega škofa. Nasledil bo Wilhelma Eggerja, ki je umrl 16. avgusta 2008. Vodenje škofije bo prevzel Ivo Muser, ki je doslej vodil stolni kapitelj v Briksnu.

Muser je rojen 22. februarja 1962 v Brunecku, kjer se je tudi izšolal. Teološko fakulteto je doštudiral na Univerzi v Innsbrucku. V duhovnika je bil po-

brazevanje permanentnih diakonov v nemškem in latin-skem jeziku. V škofa bo posvečen 9. oktobra.

Vest je zanimiva tudi za nas, in to zaradi vsaj dveh razlogov. Slovenci smo bili z verskim (in fevdalnim) središčem v Briksnu kar dolgo povezani. Briksenski škofje so bili namreč lastniki zemljišč na Slovenskem, zlasti na Gorenjskem in Koroškem. Zanimiva in po svoje

svečen 28. junija 1987 v Briksnu, nakar je študij nadaljeval v Rimu in doktoriral iz dogmatske teologije na Gregorijanski univerzi. Bil je župnijski vikar v Toblachu (1987-1989), nato tajnik škofa Eggerja (1989-1991), docent teologije v Briksnu, rektor tamkajšnjega semenišča, od leta 2005 pa še dekan stolnega kapitlja. Med drugim je bil zadolžen za izo-

pomembna pa je tudi izbira Eggerjevega naslednika. Izhaja namreč iz družine, ki je doma v kraju Timau - Tischlbong v Karniji, kjer živi številčno sicer majhna, a trdno zakoreninjena nemško govoreča skupnost, ki izvira iz sosednje Koroške. Novi škof izhaja torej iz manjšinske skupnosti, deloval pa bo v večjezičnem okolju na Južnem Tirolskem. / (vk)

Sveta birma v Štandrežu

V nedeljo, 25. septembra, je v cerkvi sv. Andreja ap. v Štandrežu pri Gorici 23 mladih prejelo zakrament svete birme. Na dekleta in fante iz Štandreža (17) in Devina (6) je darove Svetega Duha prikladal tržaški upokojeni škof msgr. Evgen Ravignani, ki je vodil slavje ob somaševanju domačega župnika Karla Bolčina. Mladim, ki so jih na ta korak pripravili g. Bolčina, Olga Tavčar in Martin Marussi, sta na koro prepevala otroški zbor pod vodstvom Lucrezie Bogaro in mešani pod vodstvom Tiziane Zavadlav.

Svetopisemski maraton 2011

Upaš? Upam!

Četrty svetopisemski maraton bo potekal od nedelje, 2., do nedelje, 9. oktobra 2011, pod geslom Upaš? Upam! v Duhovnem središču sv. Jožefa na Poljanah v Ljubljani. Osrednja dejavnost maratona je nepretrgano branje Svetega pisma, pri katerem se vsako leto zvršča več kot 1000 bralcev, ki prihajajo iz različnih krščanskih Cerkev in skupnosti. Dogodek predstavlja svojevrstno obogatitev, obenem pa pričuje o tem, da knjiga vseh knjig tudi danes verujoče združuje in jim daje novo upanje. Organizatorji maratona so pre-

pričani, da je zaradi kompleksne gospodarske in negotove politične situacije tako v Sloveniji kot tudi po svetu med ljudmi prisotno pomanjkanje upanja. Na maratonu želijo kristjani različnih veroizpovedi skupaj pričevati za to, da so prav v veri in odločitvi za Jezusa Kristusa našli vir trdnega upanja. Vodilna misel letošnjega maratona bo tudi zato: "Le pri Bogu se umiri, moja duša, kajti od njega je moje upanje" (Ps 62,6).

Maraton so v nedeljo, 2. oktobra 2011, v cerkvi sv. Jožefa začeli s prepevanjem taizejskih kanonov. Dogodka so se ude-

ležili predstavniki različnih krščanskih Cerkev v Sloveniji. Med tednom se ob prebiranju Svetega pisma zvrščajo spremljevalni dogodki. Podrobnejši program je dostopen na spletni strani www.svetopisemskimaratonsi/programin v priloženi zloženki.

Novost letošnjega maratona je javno branje Svetega pisma, ki poteka od ponedeljka, 3. oktobra, do petka, 7. oktobra, med 16.00 in 18.00 na Mesarskem mostu v središču Ljubljane. Starodavne besede Svetega pisma prebirajo s pomočjo sodobnega medija - elektronskega bralnika knjig.

V času maratona opozarjajo tudi na kulturne bisere, kakršen je svetopisemski knjiga Job v prevodu pesnika Simona Gre-

gorčiča (1844-1906). Javno branje bodo sklenili v soboto,

8. oktobra 2011, ko se bodo bralci med 9.00 in 12.00 pri-

družile znane osebnosti iz sveta kulture, medijev in športa.

Svetopisemski maraton se bo v nedeljo, 9. oktobra 2011, ob

17.00, sklenil s prireditvijo z naslovom *Prisluhni glasu rahlega šepeta - glasu Božje ljubezni* v cerkvi sv. Jožefa. Koralni zbor z Akademije za glasbo bo pod vodstvom profesorja Toneta Potočnika izvajal starodaven način prepevanja psalmov. Poleg nastopa igralske skupine kulturnega društva Obok pod vodstvom dramskega igralca Gregorja Čušina bo na programu tudi mediativni ples. Z dogodkom želijo ponaoriti lepoto edinosti v molitvi ob Božji besedi, ki združuje vernike različnih krščanskih Cerkev in skupnosti.

Dodatne informacije so na voljo pri koordinatorju svetopisemskega maratona gospodu Benjaminu Siterju, GSM: 040/980-891, e-naslov: benjamin.siter@svetopismo.si.

Poročilo o Socialnem tednu 2011

Uspešno pod geslom 'Slodelujmo'

Tretji Socialni teden 2011, ki je pod geslom *Slodelujmo!* v organizaciji Socialne akademije in štiridesetih partnerskih organizacij in skupin v različnih krajih po Sloveniji potekal od 19. do 24. septembra 2011, se je v soboto, 24. septembra 2011, zaokrožil s sklepnim seminarjem. Ni fraza, če rečemo, da je presegel pričakovanja vpletenih tako po številu dogodkov, ki jih je bilo letos več kot trideset, kot tudi z vidika obiska, ki je preseglo tisoč obiskovalcev. Organizatorji Socialnega tedna so zadovoljni tudi z ravni kakovosti organizacije in vsebinske plati dogodkov. Ne nazadnje je bil Socialni teden dobro zastopan tudi v medijih, saj so o njem po-

ročali tako tradicionalni mediji kot tudi družabna omrežja in video portali. O tem govorijo tudi videoposnetki do-

godkov in kakovostni blogi na povezavi: www.socialniteden.si. Letošnji Socialni teden je pri-

iskanju in delovanju za skupno dobro Slovenije in njenih državljanov povezal različne kraje po Sloveniji. Uvodna okrogla miza z naslovom *Vsega imamo dovolj, zakaj se potem zadolžujemo*, je odkrivala skupne potenciale in vire, ki bi lahko nadomestili neznosno

zadolževanje. Več kot trideset dogodkov po Sloveniji je odpiralo ekonomska, vzgojna, zgodovinska, politična, ekološka, medgeneracijska in druga vprašanja. Pri tem ni bilo nevažno, če so se nekateri udeleženci na posamezen dogodek peljali tudi po nekaj deset kilometrov. Niz dogodkov Socialnega tedna se je končal s seminarjem, ki je potekal pod geslom *Slodelovanje v civilni družbi: posameznik - organizacija - družba* in je bil namenjen aktivnim članom civilne družbe s krščanskim navdihom. Gostje, med njimi Igor Bahovec, Nevenka Bogataj, Jože Gornik in Uroš Macerl, so s svojimi prispevki dopolnjevali aktivno sodelovanje udeležencev v obliki delavnic.

Program in vsebina Socialnega tedna sta dokazala, da je v prizadevanju za skupno

dobro mogoče uspešno povezati različne posameznike in organizacije. Slovenskim državljanom ni vseeno za skupno prihodnost, saj so se o njej pripravljali izobraževati, pogovarjati in zanjo tudi delati. Organizatorji tedna ugotavljajo, da je proces nastajanja projekta vsaj tako pomemben kot njegovi rezultati. V času nastajanja projekta so se namreč rojevale nove ideje in razvijale nove kompetence. Marsikateremu sodelovalcu ali udeležencu programa bo v prihodnje še odmevala kakšna misel ali stavek, izrečen na Socialnem tednu. Morda bo beseda *Slodelujmo* o (b) stala kot opomnik, ki nas spodbuja pri vsakdanjem doseganju skupnih interesov. *Slodelujmo* torej vse do prihodnjega *Socialnega tedna 2012*.

Poročilo je pripravil sodelavec Socialne akademije Marko Jerina.

Družba Jezusova se je poslovila od Gorice

“Še naprej udejanjajte, kar ste prejeli, slišali, videli in doživeli”

Današnji dan ni lahek ne za župnijsko skupnost Srca Jezusovega ne za Družbo Jezusovo ne za goriško nadškofijo in sploh za Gorico”, je v nedeljo, 2. oktobra, s težkimi besedami izrazil svoje občutke nadškof msgr. Dino De Antoni na začetku jutranje maše, s katero se je v natripani Fabianijevi cerkvi zahvalil jezuitom za vse, kar so dobrega naredili v skoraj 400 letih svoje prisotnosti na Goriškem. Še zadnja dva redovnika, predstojnik p. Gino Dalla Vecchia in p. Luigi Saggin, sta namreč zaradi starosti in zdravstvenih težav v nedeljo dokončno zapustila Gorico. Mlajših sil ne bo, ker ni duhovnih poklicev. Tako se na neki način končuje poglavje, ki je močno zaznamovalo družbeno in kulturno podobo našega mesta.

Vse se je začelo, ko so prvi jezuiti prišli v Gorico sredi julija 1615; po nekaj mesecih jim je bila zapuana cerkev sv. Ivana. Na Travniku so postavili kolegij, l. 1724 so dogradili cerkev sv. Ignacija. Na papežev ukaz je bil red leta 1773 ukinjen. Vrnili so se leta 1866, ko so podedovali hišo na Travniku (kjer sta danes Katoliška knjigarna in naše uredništvo) ter dve kmečki zemljišči. V naslednjih stoletjih so se uveljavili kot pridigarji in spovedniki; delovali so na družbenem, kulturnem, duhovnem in vzgo-

jnem področju, ustanovili so Marijino družbo in druge ustanove, z ignacijanskimi duhovnimi vajami in najrazličnejšimi pobudami so formirali vernike, izobražence in politike itd. L. 1987 je p. Marko Rupnik po naročilu generalnega predstojnika p. Petra Hansa Kolvenbacha sprožil enega zadnjih “podvigov”, projekt sprave med

globezima, postavili so šole, semenišča, infrastrukture, knjižnice in “kovnice vesti”. Na več različnih načinov je vodstvo goriške Cerkve skušalo doseči, da bi do slovesa ne prišlo. Če pa so se jezuiti morali odreči celo Firencam, je jasno, da so težave res hude. “Je torej zgodbe velikih sprememb. Posebno krizo doživlja tudi Družba Jezusova. “Tokrat zapuščamo Goriško. Upam, da ne zadnjic”. Mnogi so ga prosili, da bi ostali, je dejal. “V tem trenutku je pa res nemogoče. Lahko pa zaupamo Gospodu”, da bo še naprej skrbel za svoj vinograd, “morda na način, ki ga ne pričakujemo”.

“Prepričan sem, da bo On še vedno z nami na najbolj ustrezen način, da bi še naprej rastle v veri in sposobnosti ljubiti”. Ob koncu maše je k mikrofonu stopil tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je predstavljal mestno upravo. Izrazil je žalost goriške Cerkve in občanov ob izgubi dragocenih patrov, ki so mestu dali veliko. “Če je Gorica danes drugačna od številnih drugih manjših mest, gre zaslugi tudi oziroma predvsem njim”. Zato je nadvse pomembno, da ohranjamo spomin in njihovo žlahtno dediščino. Za večjo Božjo slavo. / DD

G. Ambrosi, p. Saggin, p. Gay, msgr. De Antoni, p. Dalla Vecchia, p. Schweiger, g. Sudoso

Slovinci in Italijani, iz katerega je izšlo tudi več duhovnih poklicev. Nedeljske zahvalne maše so se poleg nadškofa udeležili vicepredstojnik italijanske province DJ p. Nicola Gay, predstojnik draveljske skupnosti p. Robin Schweiger, ki je pred 25 leti pastoralno deloval med mladimi v Gorici, sedanji župnik Sergio Ambrosi in nekaj drugih duhovnikov. Nadškof je v homiliji poudaril, da se zahvaljuje Bogu za delo, ki so ga opravili patri v štirih stoletjih. Gorici so darovali “dostojanstvo kulturne-

“zgodba” začasno prekinila, kot se je že zgodilo v preteklosti, je odgovoril. “Ostaja nam vse, kar so naredili resničnega, vzvišenega, pravičnega, čistega, ljubeznivega, častnega, krepostnega in hvalevrednega”. Zato je pozval tiste, ki so se oblikovali v kulturnem središču Stella Matutina, naj še naprej udejanjajo vse, kar so se naučili, prejeli, poslušali, videli in doživeli. Še naprej bomo morali ohranjati rodovitno Božjo vinogradi. P. Gino Dalla Vecchia, ki je vodil goriško jezuitsko skupnost zadnjih 25 let, je ob koncu maše z

mi na najbolj ustrezen način, da bi še naprej rastle v veri in sposobnosti ljubiti”. Ob koncu maše je k mikrofonu stopil tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je predstavljal mestno upravo. Izrazil je žalost goriške Cerkve in občanov ob izgubi dragocenih patrov, ki so mestu dali veliko. “Če je Gorica danes drugačna od številnih drugih manjših mest, gre zaslugi tudi oziroma predvsem njim”. Zato je nadvse pomembno, da ohranjamo spomin in njihovo žlahtno dediščino. Za večjo Božjo slavo. / DD

Kratke

Zgonik / Praznik sv. Mihaela nadangela

Letos smo obhajali praznovanje župnijskega zavetnika nekoliko drugače kot prejšnja leta. Po več desetletjih so se izkazali posebno trije domačini, ki so hoteli, da bi praznik zaobjel čim več ljudi. V tem letu in tudi lani je vzniknila želja, da bi pripravili Praznik družin. Letos nam je uspelo to pripraviti v sklopu župnijskega praznika.

Na ta praznik, ob dnevu župnijskega zavetnika, v četrtek, 29. septembra, smo povabili predvsem otroke in mlade družine. In res, zbralo se je veliko otrok in družin najprej pri sveti maši in pozneje pri družabnosti. Pritrkovanje zvonov je vabilo v cerkev. Nekateri so obstrmeli in vpraševali, kaj je in kaj se dogaja. Sveto mašo je daroval župnik Jože Markuža, berilo je prebrala skavtinja, cerkveni pevski zbor je spremljal bogoslužje. Po maši je bil blagoslov traktorjev, zbralo se jih je 15, nato je sledil na župnijskem dvorišču nastop otroškega pevskega zbora Zgonik, ki ga vodi pevovodkinja Zulejka Devetak. Sledila je družabnost, za katero so pridne gospodinje in skrbni gospodarji pripravili številne dobrote. Vsi, ki so se udeležili tega praznika, so bili zadovoljni, da se je praznovanje obnovilo po toliko letih. Izrazili so željo, da prihodnje leto obnovimo slovesnost. Za to priložnost je župnik dal natisniti tudi podobice nadangela Mihaela z molitvijo k temu božjemu zavetniku, ki naj nas varuje pred zapeljivostjo hudega duha in nevero. V Bogu je zmaga! / JM

Gorica / Predavanja za utrjevanje duha

Dekanja Štandrev v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in Skupnostjo družin Sončnica vabi na predavanja za utrjevanje duha, ki bodo potekala vsak drugi četrtek v mesecu v KC Lojze Bratuž v Gorici ob 20.30.

Prvi gost bo 13. oktobra generalni tajnik Slovenske Karitas Imre Jerebic, ki bo govoril na temo: Krščanska solidarnost ali humanitarna akcija? Dne 10. novembra pa bo slovenska alpinistka in športna plezalka prof. Marija Štremfelj govorila na temo: Pot k Bogu preko gora. Lepo vabljeni!

Concordia et Pax vabi v Sanvincenat

Letno srečanje združenja Concordia et Pax po poteh spomina in sprave bo potekalo v soboto, 22. oktobra. Cilj udeležencev bo Sanvincenat v Istri, kjer je pokopan hrvaški duhovnik in božji služabnik Miroslav Bulešić. Poleti 1947 je bil ob t. i. krvavi birmi ubit v Lanišću, hudo ranjen pa božji služabnik msgr. Jakob Ukmar. Popolnoma nedolžen je bil več let zaprt slovenski duhovnik Štefan Cek, ki je takrat tam služboval kot župnik. Vsi trije so svojim krvnikom odpustili in tako postavili temelj poti očiščenja spomina in sprave. Avtobus bo 22. oktobra odpotoval ob 14. uri s trga pri Rdeči hiši v Gorici. Slavje je predvideno ob 16. uri, vrnitev okrog 20.30. Informacije na tel. št. (0039) 0481 530193, (00386) 5 3005136 ali (0039) 333 3561718.

Občutena slovesnost na Teharjah

Spomnili so se žrtev povojnega nasilja

Nova slovenska zaveza je v nedeljo, 2. oktobra, v Spominskem parku na Teharjah pripravila slovesnost v spomin na teharske žrtve. Ob tej priložnosti je predsednik zaveze Anton Drobnič povedal, da bomo samo z resnico o preteklosti razumeli sedanje stanje in bomo znali odločiti o prihodnosti. Ob letošnjo mašo je daroval celjski škof Stanislav Lipovšek.

Po Drobničevi oceni vladajoče leve stranke nikakor niso razumele sedanjega stanja in niso znale odločiti o prihodnosti, ker nočejo spoznati resnice o preteklosti. Vztrajale so, tako Drobnič, pri komunističnih partijskih resnicah in navadah iz prejšnjega stoletja in jih utrjevale z novimi lažmi.

“Vsa drugačna spoznanja in dejstva so zavračali kot nedopustno revizijo tiste zgodovine, ki so jo sami postavili. Sedaj je resnica, so gola dejstva revidirala njihovo govorjenje in rvanje ter jih pogreznili v preteklost brez sedanjosti in prihodnosti”, je dejal. Poudaril je, da je propadla vladna koalicija z vojnimi zakoni žive in mrtve nasprotnike boljševiške revolucije in njihove svojce tudi formalno ptišnila med drugorazredne državljane. “Mrtvih niso izkopali in identificirali, niso jim dali javnega groba niti skupne grobnice. Tudi ta spomenik, pod katerimi stojimo, je še vedno

brez imen in brez zgodovine”, je menil Drobnič.

Vladi je tudi očital, da ni vzpostavila registra vojnih grobišč ter da je ustavila sondiranje in raziskavo grobišč. Po njegovih besedah številni kristjani nočejo videti in ne spoznati velike laži in hinavščine glede partizanskih grozot, ki so povzročile trpljenje Slo-

sedanjosti. Prihodnosti pa z njimi sploh ne bo, saj vemo, da prihodnost na laži ni mogoča”, je še dejal Drobnič.

Spominsko mašo je tudi letos daroval celjski škof Lipovšek, ki je poudaril, da “jo daruje rajnim žrtvam v spomin in zveličanje, nam pa v opomin in vabilo, da bomo storili vse, kar je v naši moči, da se bo to žalostno poglavje naše zgodovine reševalo na civiliziran način”.

“Sem smo priromali na to grozljivo prizorišče povojnega zločina, da bi molili za naše rajne, za preživele, za povojne rodove in generacije, za nas in za rod, ki

sprava s preteklostjo, saj ne moremo graditi varne in srečne sedanjosti ali prihodnosti, ne da bi poskrbeli za spravo s preteklostjo. Vendar pa je ta sprava mogoča le tedaj, če smo pripravljeni odpustiti, a odpustanje je možno, če smo pripravljeni priznati resnico, pa če je še tako težka in obremenjujoča.

Po škofovih navedbah se dobro zavedamo, da je pot do narodne sprave dolgotrajen in zahteven proces. “Dobro vemo, da je treba opraviti še zahtevne zgodovinske raziskave o vzrokih in razlogih, ki so privedli do medvojnega in povojnega nasilja. Vemo pa tudi, da, če hočemo v vsej polnosti živeti našo sedanjost in graditi prihodnost, se moramo pogumno soočiti in se spravi s preteklostjo”, je še dejal Lipovšek.

Na Teharjah so med drugo svetovno vojno Nemci zgradili vojaško taborišče, ob koncu vojne pa so tam zaprli ujetnike, ki so sodelovali pri obrambi Celja. Po koncu vojne je bilo taborišče krajši čas opuščeno, ponovno pa je začelo delovati konec maja 1945, ko so vanj namestili domobrance in nekatere civiliste, ki so se zatekli v zavezniška taborišča na avstrijskem Koroškem. Konec maja 1945 so komunistične oblasti v taborišče na Teharjah pripeljale Rupnikov bataljon, v prvih dneh junija 1945 pa še približno 3000 domobrancev.

Po ocenah je šlo skupaj za okoli 5000 ljudi, ki jih je povojna oblast brez sojenja usmrtila mesec ali dva po koncu druge svetovne vojne v Evropi.

vencev do padca komunizma in odrešitve leta 1991.

“V takšni moralni zmedi so zrastle tudi Kučani in Pahorji, Stanovniki in Türki, tudi mnogi demokrati. Zato ne poznajo resnice o preteklosti in ne morejo upravljati

prihaja za nami, da bi kljub vse večji časovni oddaljenosti spoznali resnico o naši polpretekli zgodovini”, je dejal škof.

Lipovšek meni, da je za trajen in resničen mir ter za prihodnost našega naroda nujno potrebna

Unicef

Umrljivost otrok v svetu se zmanjšuje

Število umrlih otrok, mlajših od pet let, se je v svetu zmanjšalo z 12 milijonov leta 1990 na 7,6 milijona leta 2010. Še vedno pa dnevno umre skoraj 21.000 otrok, izhaja iz objavljene poročila Sklada ZN za otroke (Unicef) in Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) z naslovom Umrljivost otrok - stopnje in trendi 2011.

Po ugotovitvah poročila je v lanskem letu v svetu dnevno umrlo 21.000 otrok, mlajših od pet let, kar je okoli 12.000 otrok manj kot leta 1990 in predstavlja znižanje za 35%. Kljub izboljšanju pa sedanja prizadevanja ne zadostujejo, da bi do leta 2015 zmanjšali umrljivost otrok za dve tretjini, kot si je to kot enega izmed ciljev tisočletja zastavila mednarodna skupnost. Uspešnost v prizadevanjih, da bi izboljšali možnosti preživetja deklic in dečkov v omenjenem starostnem obdobju, je po podatkih Unicefa zelo različna tako po svetovnih regijah kot tudi znotraj držav.

Tveganje za otroke, da umrejo zaradi bolezni, ki se jim je sicer mogoče izogniti ali jih ozdraviti, je še zlasti visoko v Podzaharski Afriki, čeprav je tudi tam že opaziti napredek. V teh državah še vedno umre vsak osmi otrok, mlajši od pet let. To je 17-krat več od povprečja v razvitih državah. Tam umre vsak 143. otrok. V Južni Aziji pa petega rojstnega dne

ne dočaka vsak 15. otrok.

V državah azijsko-pacifiške regije se je na primer umrljivost med otroki pod pet let v zadnjih 20 letih zmanjšala za 68%. Število umrlih otrok je tako padlo z 2,2 milijona leta 1990 na 694.000 leta 2010. “Uspeh pri znižanju smrti otrok v regiji je rezultat vlaganj v programe cepljenja v preteklih letih”, je pojasnil Basil Rodrigues, svetovalec za zdravje otrok za države Vzhodne Azije in Pacifika pri Unicefu.

Večina smrtnih primerov med otroki v svetu je posledica štirih glavnih vzrokov, ki so pljučnica (18%), različne oblike driske (15%), težave zaradi prezgodnjega rojstva (12%) in zadušitev ob rojstvu (9%). Vsak tretji smrtni primer med otroki, mlajšimi od pet let, je povezan s kronično in akutno podhranjenostjo. Unicef ob tem opozarja na umrljivost otrok na Afriškem rogu, še zlasti v Somaliji, kjer je zaradi hude podhranjenosti ogroženih 160.000 otrok.

Unicef tudi opozarja, da imajo zlasti najrevnejši otroci v državah v razvoju in v hitro rastočih državah le malo koristi od boljše zdravstvene oskrbe. Še zlasti bi bilo treba povečati pozornost in okrepiti pomoč novorojenčkom in dojenčkom, saj kar 40% smrtnih primerov nastopi v prvem mesecu življenja, več kot 70% pa v prvem letu življenja.

Kratke

Blagoslov podob bl. Slomška in Grozdeta

V nedeljo, 25. septembra, na Slomškovo nedeljo smo v župnijski cerkvi sv. Florijana v Števerjanu blagoslovili dve novi podobi, ki krasisa oltar Srca Jezusovega, in sicer sliki bl. Antona Martina Slomška in bl.

Alojzija Grozdeta. Domači župnik, g. Anton Lazar, je za to priložnost k maševarju povabil g. Primoža Krečiča, duhovnika koprške škofije in duhovnega voditelja v ljubljanskem Bogoslovnem semenišču, ki je podobni tudi blagoslovil. V homiliji je g. Krečič osvetlil lik

dveh slovenskih blaženih in jih postavil za zgled predvsem mladini, pri kateri je v današnjem času vse bolj opazna izguba krščanskih in kulturnih vrednot.

Kongres sovođenjske sekcije SSK

Sovođenjska sekcija SSK se je v torek, 20. septembra, zbrala, da bi opravila obveznosti v pripravi na pokrajinski kongres. Potek sekcijskega kongresa je vodil tajnik

Kristian Tommasi, ki je uvodoma podal poročilo o delu sovođenjske sekcije in o težavah, ki so vezane na skrb za politično udejstvovanje. Ta problem je še posebno pereč med mladimi. Peter Černic je poročal o delu SSK v občinskem svetu. Kongresu sekcije so prinesli pozdrave pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, števerjanski tajnik Marjan Drufovka, ki se je sovođenjskega kongresa udeležil z Milkom Di Battistom, in koordinator občinske liste Skupaj za Sovodnje Vladimir Klemše. Na kongresu sekcije so bili določeni trije sovođenjski delegati za pokrajinski kongres.

Prva zgoščenka skupine Bodeča neža

V nedeljo, 9. oktobra 2011, bo ob 19. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici celovečerni koncert ob predstavitvi prve zgoščenke Dekliške vokalne skupine Bodeča neža. Zgoščenka, ki jo bo predstavil Mirko Ferlan, zaobjema zelo raznolik program: od slovenskih ljudskih in njihovih sodobnih priredb do sakralne glasbe pa tudi moderne slovenske in svetovne klasike. Pesmi svojevrstno povezuje naslov, saj se dekleta z dirigentko Matejo Černic ukvarjajo zdaj z bodečimi, zdaj z nežnimi melodijami. Večer je nastal v sodelovanju z režiserjem Frankom Žerjalom. Zbor bo predstavil skladbe s cd-ja in tudi novejši repertoar.

Še ena predstavitev bo v soboto, 15. oktobra, ob 20.30 v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu, tokrat ob organizacijski pomoči devinskega zbora Fantje izpod Grmade. Toplo vabljeni!

"Bellydance Infusion Project" v Kulturnem domu v Gorici

V nedeljo, 9. oktobra 2011, bo ob 19. uri na odru Kulturnega doma v Gorici plesna predstava orientalskega plesa "Bellydance Infusion Project" priznane plesne skupine "Amaya Dance Company", ki jo sestavljajo plesalke iz raznih evropskih dežel. Režiser in koreograf predstave je priznana plesalka Manca Pavli iz Ljubljane.

16. pokrajinski kongres SSK za Goriško 7. in 8. oktobra 2011

Slovenska šola in čezmejno sodelovanje

Slovensko šolstvo na Goriškem se lahko ponaša z dolgo in bogato zgodovino. Slovenske šole so nastale še pred prihodom Italije in Slovenci smo v razvoj lastnega šolstva vedno vlagali veliko moči in prizadevanj. Prevladovala je zavest, da je šola v materinem jeziku neobhodno potrebna za narodni obstoj, pa tudi za uveljavitev v družbi. Kakovostna šola je zagotovilo za prihodnost posameznika in skupnosti.

Današnje sodobne družbene spremembe prinašajo pomembna vprašanja glede prihodnosti slovenske šole. To velja tudi za Goriški prostor, kjer so se slovenske šole v zadnjih letih prilagodile določenim potrebam ter se opremile s ponudbo, ki naj bi čim bolj dosledno odgovarjala potrebam.

Stranka Slovenska skupnost podpira slovensko šolo v prizadevanjih za nudenje čim boljših vzgojno-izobraževalnih programov. Pri tem pa poudarja potrebo, da ostane slovenska šola še naprej zvesta poslanstvu, ki ga ima pri bogatstvu in ohranjanju narodne zavesti. Posebna lega Goriške sama po sebi uvaja v čezmejno sodelovanje. To se je odražalo na različnih področjih še pred osamosvojitvijo Slovenije. Po njej in po vstopu slovenske države v Evropsko unijo ter v šengensko območje se je čezmejno sodelovanje še okrepilo. Čezmejno sodelovanje pa še ni dovolj izkoriščeno kot resnična razvojna priložnost, čeprav se o tem veliko govori. V vseh teh letih bi lahko bilo narejenega veliko več. Največ je odvisno od dejavnosti glavnih občin, predvsem Gorice in Nove Gorice.

SSK je s svojimi izvoljenimi upravitelji dala v preteklih letih precejšen doprinos za razvoj čezmejnega sodelovanja. Srečanja treh občinskih uprav Gorice, Nove Gorice in Šempetra-Vrtojbe so začele pot, ki je ni mogoče več prekiniti. Nadaljnji korak je Ezts. Kljub zavlačevanju gre za pomembno pridobitev, ki jo bo treba v naslednjih letih izkoristiti na čimboljši način.

Na Mirenskem Gradu

Medškofijsko srečanje sodelavcev koprške in goriške Karitas

V soboto, 1. oktobra, je bilo na Mirenskem Gradu srečanje sodelavcev Karitas Škofijske karitas Gorica (Caritas diocesana Gorizia) in Škofijske karitas Koper, z geslom *Nosite bremena drug drugemu in tako boste izpolnili Kristusovo postavbo* (Gal 6,2) in z delovnim naslovom: *Mladi in prihodnost prostovoljstva*. Z obeh strani meje se je srečanja udeležilo 57 sodelavcev, ki sodelujejo ali vodijo različne programe pomoči.

Hvalnice v slovenskem in italijanskem jeziku so bile že na začetku dokaz, kako molitev združuje. Kapucin, br. Marjan Potočnik je v premišljevanju o duhovni temi srečanja poudaril, da sta živa vera in dejavna ljubezen proces na poti hoje za Gospodom. Nositi bremena drug drugemu pomeni nositi svoj križ in iz ljubezni do Jezusa pomagati drugemu. Delati dobro je šola življenja. V pomoči potrebni se konkretizira molitev, ki jo izrekaš. Mladi pri odločanju za prostovoljno delo potrebujejo zglede, pričevalce, ki s svojimi dejanji kažejo poti do potrebnih. To ni kolektivna pot, temveč mora vsak začeti najprej pri sebi. Bog spreminja svet preko vsakega dobrega dejanja, ki ga naredimo v njegovem imenu. Sledilo je osrednje

predavanje srečanja, ki ga je o temi *Mladi in prihodnost prostovoljnega dela* podal don Livio Corazza, dosedanji voditelj Evropskega urada Italijanske karitas. Poudaril je številne pobude in akcije, ki jih je v času njegovega mandata izvajala Evropska karitas, kot najbolj razširjeno social-

orni drug za drugega. Prostovoljstvo v Karitas ni le družbeni pojav, temveč je del življenja vsakega kristjana in mora temeljiti na evangeliju. Dobrodelnost kristjana je v družini dolžnost, v odnosih med ljudmi gesta dobre volje, v organizirani Karitas pa motor družbe, ki teži k spoštovan-

zličnih oblikah pomoči. Škofijska karitas Koper je predstavila program *Popoldan na Cesti*, ki poteka od leta 2001 in vključuje pomoč pri različnih oblikah učnih težav, ustvarjalen in dejaven način prostega časa ter razvija socialne spretnosti in revščine. Združuje otroke in srednješolce, študente ter mlade po sru, ki darujejo svoj čas in talente. Poteka na štirih lokacijah v koprski škofiji (Cesta, Pivka, Slap, Trnovo v Ilirski Bistrici). Svoje bogate dejavnosti skozi vse leto je z otroki, mladimi in njihovimi mentorji predstavila skupina Popoldne na Slapu, o kateri so se prisotni izrekli navdušeno in pohvalno.

V popoldanskem delu srečanja je potekalo delo v skupinah, kjer smo izmenjali izkušnje na sorodnih področjih delovanja. Tako sta obe strani predstavili Centre karitas, ki so namenjeni poslušanju, svetovanju, spremljanju in gmotni pomoči ljudem v stiski. Naslednja skupina je izmenjala izkušnje na področju pomoči brezdomcem, druga pa je predstavila pomoč starejšim ter medgeneracijske centre in izobraževanje za voditelje skupin za samopomoč in družabništvo. Na področju preventivnih programov so italijanski kolegi z zanimanjem prisluhnili predstavitvi programov *40 dni brez alkohola*, *Pokloni zvezek*, *Umetniki za karitas* in *Kako preživeti čase recesije*. Za nas pa je velik izziv projekt Mikrokrediti, kjer dajejo družinam v stiski garancijo in pomagajo poenostaviti postopek, da lahko pri banki najamejo posojilo z nižjo obrestno mero, za prebroditev trenutne stiske, v kateri so se znašle.

Srečanje smo končali s sveto mašo, ki sta jo darovala generalni vikar goriške nadškofije in ravnatelj Škofijske karitas Koper. V sklepnem pozdravu sta si bila ravnatelj sosednjih karitas, Matej Kobal in don Paolo Zuttioni, enotna, da je bilo srečanje obojestransko koristno in odpira vrsto možnosti na področju skupnega sodelovanja. Tudi sodelavci z obeh strani meje smo izmenjali naslove, kajti prepričani smo, da so izkušnje enih in drugih v prid ljudem, ki jim pomagamo.

Jožica Ličen in Alenka Hvalica

ju človeških vrednot, solidarnosti in animiranju civilne družbe za dobro. Prihodnost prostovoljstva so mladi, zato je potrebno razvijati programe, kjer mladi pridobijo dragocene izkušnje, ki so zanje najboljša šola za življenje. Mladi si želijo od življenja več kot samo delovno mesto in prav take ljudi rabi današnja družba. Pri tem ne moremo čakati podpore države, temveč moramo kot Cerkev in kot Karitas aktivno stopiti na pot vključevanja in izobraževanja mladih na duhovnem in delovnem področju. Ljudje, ki prihajajo na Karitas, dejansko prihajajo v Cerkev, zato je potrebno dati našemu delu obe dimenziji in biti na razpolago vsem ljudem v stiski, ne glede na vero, narodnost ali politično pripadnost. V nas morajo začutiti kristjane.

V nadaljevanju smo se posvetili primerom dobre prakse. Caritas Gorica je predstavila kot program AVS – socialno prostovoljstvo mladih. Te programe izvajajo že od leta 1980 in to pomeni zavestno odločitev mladega človeka, da eno leto svoje življenje nameni socialnemu prostovoljstvu. Ena od udeleženk tega programa je spregovorila o svojih izkušnjah: za eno leto je dala na razpolago svoj čas domači župniji in pomagala pri delu z mladimi, pri pomoči starejšim ter informiranju o ra-

DVS BODEČA NEŽA

vabi na

CELOVEČERNI KONCERT

ob izidu prve zgoščenke Bodečenežno

CD bo predstavil Mirko Ferlan

nedelja, 9. oktobra 2011, ob 19. uri,
Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici
sobota, 15. oktobra 2011, ob 20.30
cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na predstavitev knjige

KOBARIŠKO BERILO

zbral in uredil Peter Stres

o knjigi bosta govorila Peter Stres in Marjeta Pisk

ponedeljek, 10. oktobra 2011, ob 17. uri
galerija Ars, Travnik 25 v Gorici

Prva Pravljina urica v Feiglovi knjižnici

Martina in muca Lina sta otroke popeljali na Skandinavsko

Zelo topli sončni žarki, kar nenavadni za prve jesenske dni, so v ponedeljek, 26. septembra 2011, božajoče spremljali otroke, ki so v spremstvu mamic – morda je bil tudi kak očka zraven – prihiteli v Feiglovo knjižnico na Verdijevej korzu v Gorici, da bi prisluhnili pravljici. Začele so se namreč priljubljene in vselej dobro obiskane Pravljine urice, ki bodo na prvih petih srečanjih, kot je bilo napovedano in kot je povedala knjižničarka Martina Humar v pozdravu, popeljale malčke na popotovanje na prozornih krilih pravljice raznih narodov. Ciklus takih pravljic si je zamislila Martina Šolc, ki jo otroci že poznajo, saj se jim je že lani predstavila kot pravljica, celo v "mačem kostumu". Letos si je za sopotnico na

tem čarobnem potovanju izbrala muco Lino – lično lutko na palici. Kakih štirideset otrok, med njimi je bilo največ predšolskih cibabanov, je poslušalo razpredanje pravljice o izredno lačni mucu Nikolisiti, ki je poleg drugega pojedla svojo gospodinjno, cel razred z učiteljico vred, luno in sonce, saj je bila tako okrogla, da je kot balon poletela v nebo! Ko je počila in so vsi živi prišli iz njenega trebuha, si je sama zašila razparan trebušček in postala mnogo bolj skromna pri jedi. Izkušnja nekaj velja! Da bi bilo pripovedovanje živahnejše, je Šolčeva z menjavanjem glasu označevala nastopajoče like. Najbolj zavzeto so pravljici razplet poslušali malčki, saj so bili šolarji bolj moteči, zato je Šolčeva ponovila pravila lepega obnašanja pri poslušanju pravljic. Le-te so

pomembne za otrokovo rast. Ob njih mali radovedneži odkrivajo svet in spoznavajo dobro in zlo, človeške vrline in napake, družbena in etična pravila in še marsikaj. Ta srečanja s pravljico

so tudi lepa priložnost za postanek ob bogato založenih policah prijazno domače mladinske sobe, v kateri ilustrirane knjige potrpežljivo čakajo, kdaj bo po njih segla nežna otroška roka. Tudi za mamic je ta urica trenutek sprostitve, klepet, izmenjave misli in izkušenj, ki jih ni nikdar dovolj, ko je treba pomagati otroku pri odrasčanju. Druga Pravljina urica bo 10. oktobra ob 18. uri.

IK

KONCERTNA SEZONA KCLB IN ZCPZ GSO Mira in pianist Danijel Brecelj

Za uvod mladi glasbeniki in romantičen repertoar

Z mladimi glasbeniki in romantičnim repertoarjem na odru se je v torek, 27. septembra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici začela nova koncertna sezona v organizaciji KC Bratuž in Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica.

Mladostno svežino in razigranost je v Gorico prinesel Študentski simfonični orkester MIRA iz Groningena na Nizozemskem, ki je bil ustanovljen - sicer kot komorni orkester - pred skoraj 50. leti in še vedno igra pomembno vlogo v kulturnem življenju mesta. Od lanskega leta ga vodi uveljavljeni dirigent Peter Stam.

Goriški večer so mladi Nizozemci uvedli z Uverturo iz opere *Oberon* Carla Marie von Weberja, osrednje osebnosti nemške romantike in mojstra opere, ki je močno vplival na druge romantične skladatelje. Ob 200-letnici rojstva in 125-

Foto DPD

letnici smrti velikega romantičnega virtuozna Franza Liszta je nato izvedel *Koncert za klavir in orkester št. 1 v Es duru op.*

88. Solist je bil pianist Danijel Brecelj, rojen leta 1988 v Šempetru, ki je prvič stopil za klavir pri petih letih; potem ko je nje-

gov talent odkril prof. Sijavuš Gadžijev, ga je sprejel v svoj razred na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, nato pa usmeril na višji državni konservatorij v Pariz. Tam je Brecelj, ki je medtem prejel več uglednih nagrad na državnih in mednarodnih natečajih, letos tudi magistriral. V interpretaciji zahtevnega koncerta, ki ga je Liszt pisal 26 let, je mladi pianist v Gorici pokazal zelo izpoljeno tehniko, s katero je brezhibno izvedel tudi zvočno vihrave in dih jemajoče skladateljve "akrobacije", za kar

ga je občinstvo nagradilo z bučnim aplavzom in večkrat priklinalo na oder. V tretjem delu glasbenega dogodka so mladi orkestraši zagrali Schumannovo *Simfonijo št. 4 v d molu op. 120*, tipičen odraz pristnih lirčnih potez nemškega skladatelja, ki je sicer bolj znan po svojih klavirskih delih ali samospelih. Vsekakor je simfonija, v kateri se prepletajo spevne melodije s silnimi in strastnimi kontrasti, izzvenela zelo prijetno. Z vztrajnim ploskanjem so si poslušalci za dodatek prislužili Polonaise Petra Iljiča Čajkovskega.

tujerodnih živali, še posebej pa nad tigri, sloni, žirafami, medvedi, opicami, pajki in kačami. V poznih popoldanskih urah se je družina spet zbrala na parkirišču ob vhodu v živalski vrt, kjer so potekale že ustaljene družabne igre. Lepe in okusne nagrade so prispevali Lokanda Devetak,

gospa Marinka Batič in prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela. Ob izteku dneva so bili prav vsi udeleženci navdušeni, saj je bil ta dan za otroke nekoliko drugačen uvod v novo sezono, za odrasle pa priložnost za sprostitvev in družabnost.

Nika Cotič

Člani OPZ Vrh Sv. Mihaela v 'beli' Ljubljani

Nenavaden uvod v novo sezono

V ponedeljek, 5. septembra, smo člani OPZ Vrh Sv. Mihaela povabili starše in prijatelje na skupni ogled Ljubljane. Pridružil se nam je tudi veliko sovaščanov in prijateljev iz bližnjih vasi. Najprej je bil na vrsti ogled parlamenta. Prijazna vodička je obiskovalcem razložila, da je bila zgradba Državnega zbora zgrajena leta 1959 in da so graditelji uporabljali le domači gradbeni material (marmor, kamen, les). Obisku male dvorane, kjer zaseda Državni svet, je sledil ogled Velike dvorane, kjer zaseda Državni zbor. Otroke je še posebej zanimalo preddverje velike dvorane, ki ga krasí freska, na kateri so uprizorjeni najvažnejši mejniki v zgodovini Slovencev od naselitve do obdobja po II. svetovni vojni. V preddverju smo obiskovalci lahko videli tudi trajno razstavo o novejši zgodovini samostojne Republike Slovenije. Po obisku parlamenta smo se s turistično ladjico odpeljali po Ljubljani, reki sedmerih imen, in si ogledali Plečnikovo Tromo-

stovje, njegove kolonadne tržni-

ce in druge znamenitosti Ljubljane tudi z nekoliko "nenavadne" perspektive. Po kosilu je otroke čakal še obisk ljubljanskega živalskega vrta, odrasle pa sprehod po mestnem središču, ki ga je izčrpno pripravil in v sproščenem duhu vodil Andrej Černic. Najmlajši so se navdušili nad številnimi predstavnikami tako domorodnih kot

Narodno zavest in teritorij imamo v srcu

Slovenska skupnost
Zbirna stranka Slovencev v Italiji

16. pokrajinski kongres za Goriško

Brda - Gorica - Soča - Vipava - Kras - Laško

7. oktober 2011 ob 18.00 v KC Lojze Bratuž - Gorica
8. oktober 2011 ob 9.30 na sedežu SSK v Gorici

Obvestila

Društvo sKultura 2011 obvešča, da poteka od 1. oktobra 6. kiparsko srečanje na Jeremitišču pri Štandrežu. Umetniki bodo vsak dan na delu od 10. do 12.30 in od 14. do 17. ure. Dela bodo snovali tile kiparji: Valentina Agnesone, Vittorio Balcone, Giulia Crainich, Jure Fingušt, Aurora Folloni, Sisto Lombardo, Michele Petruz, Bojan Puklavac, Giada Salice in Nika Šimac. Končna prireditev bo v soboto, 8. oktobra, na Jeremitišču ob 19.30. V primeru slabega vremena bo sklepni dogodek v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu.

Slovenska skupnost vabi na 16. pokrajinski kongres za Goriško, ki bo v petek, 7. oktobra 2011, ob 18.00 v KC Lojze Bratuž in v soboto, 8. oktobra 2011, ob 9.30 na pokrajinskem sedežu SSK v Gorici.

SCGV Emil Komel sprejema nove vpise za š. l. 2011/12. Informacije daje tajništvo od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure in od 15. do 18. ure, tel. 0481 532163 ali po e-pošti info@emilkomel.eu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem dvodnevnega izleta na Hrvaško, da bo v soboto, 8. oktobra, odpeljal avtobus iz Doberdoba ob 5.50, nato s postanki v Sovodnjah, Štandrežu, Podgori, pri vagi in s trga Medaglie d'oro. Društvo priporoča točnost in veljaven osebni dokument za tujino.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 5. novembra, tradicionalno martinovanje z izletom v hrvaško Istro, deželo oljčnih nasadov, oljčnega olja, tartufov in refoška. Vpisujejo po tel. 0481 390688 (Saverij), 0481 882183 (Dragica), 0481 390697 (Marija), 0481 3471042156 (Rozina). Na račun 20 evrov.

Darovi

Za Novi glas: N. N. 200,00 evrov.

V spomin na sestrično Nedo Koršič daruje Tatjana Gergol

50,00 evrov za števerjansko cerkev.

V spomin na pokojnega Dušana Drufovko daruje družina Andrej Kosič 50 evrov za družinski center na Sv. Gori in 50 evrov za društvo paliativna oskrba Mirko Špacapan-Ljubezen za vedno.

Čestitke

Zveza slovenske katoliške prosvete čestita dramskemu odseku PD Štandrež za uspešen nastop na finalnem delu 50. Linhartovega srečanja in članu Božidarju Tabaju za posebno priznanje za vlogo Porterhousa v komediji Zbeži od žene. Čestitkam se pridružujejo vsi, ki z zanimanjem spremljajo živahno delovanje štandreške ljubiteljske gledališke skupine in se veselijo njenih uspehov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 7.10.2011 do 12.10.2011)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 7. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 9. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 10. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna, zabavna in zborovska glasba - Novice iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 11. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Mati Gora med Predmejo in Colom II. del - Izbor melodij.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

KD Rudija Jedretiča - Ribno pri Bledu

Dario Fo

MARKOLFA

komedija

režija: Sergej Verč

nedelja, 9. oktobra 2011, ob 17. uri
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja vstopnic in rezervacija sedeža: na blagajni uro pred predstavo
Informacije: Božidar Tabaj 0481 20678

vstopnica 7,50 evrov, znižana 6,00 evrov*

*študenti - osebe starejše od 70 let - društvene in družinske skupine

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
DEKANIJA ŠTANDREŽ
SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA

vljudno vabijo na predavanje za utrjevanje duha

KRŠČANSKA SOLIDARNOST ALI HUMANITARNA AKCIJA?

predavatelj Imre Jerebič,
tajnik slovenske Karitas

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 13. oktobra 2011, ob 20.30

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Koncertna sezona
2011-2012

Mladinski pevski zbor
LEIOA KANTIKA KORALA
ŠPANJA

Basilio Astulez, zborovodja

na sporedu umetne in ljudske baskovske pesmi

Kulturni center Lojze Bratuž
petek, 14. oktobra 2011, ob 20.30

50. Linhartovo srečanje Mali diktator je najboljša predstava

Slavnostno akademijo ob visokem jubileju ter podlitvijo nagrad matiček se je v nedeljo, 2. oktobra, v Postojni končalo 50. Linhartovo srečanje. Matička za najboljšo predstavo v celoti je za predstavo *Mali diktator* režiserke Tijane Zinajc in

govor na AGRFT Tomaž Gušenšek.

Matička za najboljšo predstavo v celoti je za predstavo *Mali diktator* prejelo Šentjakobsko gledališče Ljubljana. Predstavi je pripadla še ena nagrada, saj je *Mario Dragojevič* prejel matička za naj-

pinove zvijače. Podeljena so bila tudi tri posebna priznanja žirije - priznanje za ansambelsko igro je prejel *KUD Studio Gledališče Maribor* za predstavo *Stari časi*, priznanje za moško vlogo *Božidar Tabaj* za vlogo Porterhousa v predstavi

Zbeži od žene dramskega odseka PD Štandrež ter priznanje za moško vlogo *Niko Turk* za vlogo Ivana Vasiljeviča Lomova v predstavi *Snubač* Gledališke skupine KD Slomšek Slovenska Bistrica.

Na 50. Linhartovem srečanju, ki je potekalo od četrta, se je za najboljšo predstavo v tekmovalnem delu potegovalo osem amaterskih gledaliških skupin. Obiskovalcem so se predstavili igralci Kulturnega društva K iz Žirovnice s Plešasto

pevko, KUD Studia Gledališče Maribor s predstavo *Stari časi*, Gledališča GGNeNi KD Teater Grosuplje s *Svetniki*, Društva Smoteater Majšperk s *Scapinovimi zvijačami*, Gledališke skupine KD Slomšek iz Slovenske Bistrice s *Snubačem* in *Medvedom*, KUD

boljšo glavno vlogo Adenoida Hynkela in brivca.

Podeljena sta bila še dva matička - za izviren pristop ga je prejelo *Kulturno društvo K* za predstavo *Plešasta pevka*, matička za moško vlogo pa *Darko Zupanc* za vlogo Geronta v predstavi *Sea-*

Šentjakobsko gledališče Ljubljana v predstavi *Mali diktator*

dramaturga Andreja Jakliča prejelo *Šentjakobsko gledališče Ljubljana*.

Žirijo festivala so letos sestavljali dramatik Tone Partljič kot predsednik žirije, igralka in dramatičarka Draga Potočnjak ter igralec in izredni profesor za odrski

Uthnil je znani glas harmonike Umril je narodno-zabavni glasbenik Lojze Slak

Po hudi bolezni je v četrtek, 29. septembra, ponoči v 80. letu starosti umrl legendarni slovenski narodno-zabavni glasbenik Lojze Slak. Slak je kot glasbeni samouk igral diatonično harmoniko. Njemu in njegovemu ansamblu gre pripisati zasluge za to, da je slovenska narodno-zabavna glasba postala znana tudi v mednarodnem prostoru.

Lojze Slak se je rodil 23. julija 1932 v vasi Jordankal blizu Mirne peči na Dolenjskem. Svojo mladost je v glavnem preživel pri stari mami na Malem Kalu. Z igranjem na harmoniko ga je seznanil stric. Pri 15 letih je kot samostojni godec prvič igral na pokroki. Prelomno leto v njegovi karieri je bilo 1957, ko je prvič nastopil kot samostojni harmonikar na javni radijski oddaji *Pokaži, kaj znaš!* in takoj očaral tako strokovno javnost kot radijsko občinstvo. S svojim ansamblom je Lojze Slak zaslovel, ko je začel sodelovati z vokalno skupi-

no Fantje s Praprotna. V zadnjih letih se je Slak s svojimi nepričakovanimi potezami in koncertnimi nastopi skušal približati tudi mlajšim poslušalcem, ki

dolini tihi dobesečno obnored mlade, ki od takrat to pesem redno poslušajo na rock koncertih! Lojze Slak je znan tudi po tem, da je izpopolnil diatonično har-

za narodno-zabavno glasbo niso imeli posluha, znan je njegov nastop na koncertu slovite rock skupine Sidharta, ko je s svojo V

moniko s šestim gumbom za igranje basov in "Slakovim" gumbom za desno roko. Njegove skladbe, med katerimi je več po-

Božidar Tabaj v vlogi Porterhousa v predstavi *Zbeži od žene* (foto DP)

Zarje Trnovlje - Celje s predstavo *Knezi Celje - skrivnost gradu Ojstrica*, dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež s komedijo *Zbeži od žene* in Šentjakobskega gledališča Ljubljana s predstavo *Mali diktator*.

V spremljevalni program so organizatorji uvrstili še dve predstavi, in sicer zmagovalno predstavo Festivala Vizije Jack Ali v izvedbi Teatra Šentjanž iz Avstrije ter gostujočo predstavo iz Hrvaške Čudo braće Grimm v izvedbi Teatra Gaudeamus, Kulturnega centra Peščenica iz Zagreba.

Po vsakem festivalnem dnevu so potekale okrogle mize o videnih predstavah, ki jih je vodila dramaturginja in gledališka kritičarka Ana Perne, v nedeljo pa so člani žirije za udeležence izvedli še tri gledališke delavnice.

narodelih (Kadar pa mim' hiš'ce grem, Svatje že vrisakajo, Raj pod Triglavom, Srečno, mlada Slovenija, Mama, Čebelar), so izšle na več kot 100 zvočnih posnetkih. Na vest o smrti narodno-zabavnega glasbenika Lojzeta Slaka se je za STA odzval tudi Slavko Avsenik, eden od utemeljiteljev narodno-zabavne glasbe v Sloveniji in ustanovitelj mednarodno priznanega Ansambla bratov Avsenik. Po njegovih besedah smo Slovenci izgubili velikega glasbenika, kar je velika žalost predvsem za ljubitelje domače glasbe. Kot je Avsenik povedal, sicer zasedbi nista nikoli profesionalno sodelovali, čemur je po njegovem mnenju botrovala predvsem velika zasedenost obeh ansamblov, sta se pa s Slakom večkrat prijateljsko srečala. Kot glasbeni razliko v glasbenem ustvarjanju med ansambloma je Avsenik podčrtal vrsto harmonike, saj so Avseniki igrali na klavirsko, Slak pa se je posluževal diatonične. Razlikovala sta se tudi sestava zasedb, saj je njegov ansambel vključeval instrumentaliste, kot sta trobentač in klarinetist, Ansambel Lojzeta Slaka pa ne. "Zame je bil Slak odličen človek, ki je cenil mojo glasbo, prav tako kot sem jaz njegovo", je še povedal legendarni Slavko Avsenik.

Svečana podelitev nagrad bo v nedeljo, 16. oktobra 2011, v Občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu - Dolina ob počastitvi 80-letnice rojstva in 10-letnice smrti skladatelja Ignacija Ote, ki jo pripravljajo društvo SKD Valentin Vodnik, skladateljeva družina in prijatelji pod pokroviteljstvom Občine Dolina in Zveze slovenskih kulturnih društev ter s prispevkom Pokrajine Trst. Predstavljeni bosta njegova biografija in notografija v publikacijah in posnetkih. Počastitev obletnice se bo pričela že 9. oktobra s postavitvijo spominske plošče na skladateljevi rojstni hiši ter z nastopom in predstavitvijo zgoščenke Moškega pevskega zbora Valentin Vodnik, ki ga je dolga leta vodil Ignacij Ota.

Kratki

15. Primorski kulturni dnevi na Koroškem

V organizaciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca, Slovenske prosvete iz Trsta in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice potekajo vsako leto, izmenično na Koroškem in Primorskem, kulturni dnevi. Kulturna izmenjava med Koroško in Primorsko traja že več kot četrto stoletje. Kultura in umetnost sta pomembna dejavnika identitete in samozavesti in s tem preživetja narodne skupnosti. Iz te zavesti se je svojčas porodila zamisel žive kulturne izmenjave, ki naj bi pomagala uresničiti del skupnega kulturnega prostora tudi prek državnih mej. Ob takih srečanjih pride do skupne izmenjave informacij, novih spoznanj in utrjevanja že obstoječih prijateljstev. Tradicionalno srečanje s Korošci bo letos od 7. do 17. oktobra na Koroškem. Predstavniki Kulturnih zvez iz Goriške in Tržaške so Koroščem ponudili vrsto prireditev, s katerimi se bodo predstavili na tem tedenskem kulturnem srečanju in na katerem bo sodelovalo tudi društvo Planika s predstavitvijo publikacije. Tako se bodo najprej 7. oktobra predstavili Tržačani s predstavo *Mala princesa* v režiji Lučke Susič in izvedbi Slovenskega odra iz Trsta. Sledilo bo 8. oktobra Srečanje mladih SSO in Slovenskih mladinskih organizacij na Koroškem (SMO). V nedeljo, 9. oktobra, bo v Ziljski Bistrici nastopil MePZ Lojze Bratuž. V sredo, 12. oktobra, bo v prostorih posojilnice v Bilčovsu odprtje razstave Mateja Susiča. V petek, 14. oktobra, se bodo člani skupine Lutkarji iz Devina predstavili z lutkovno predstavo *Življenjepiš igrač*; istega dne bo v popoldanskih urah srečanje glasbenih šol. V soboto, 15. oktobra, je KKZ pripravila srečanje za odbornike društev; v programu je ogled slovenskega Celovca in okolice. Istega dne bo v večernih urah v farnem domu v Selah nastopila dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana v igro Harvey. Primorski kulturni dnevi na Koroškem se bodo končali v ponedeljek, 17. oktobra, ko bo v Tischlerjevi dvorani predstavitev knjig Tržaška okolica Vilme Purič o zanimivih pesnikih od Trbiža do Trsta, dnevnik duhovnika msgr. Rudolfa Klinca Dnevniški zapisi 1943-1945 ter publikacije Naša špraha Aleksandra Omana o zilijskem narečju iz Ukeve.

Umril je kipar Stane Jarm

V 80. letu starosti je umrl akademski kipar Stane Jarm. Kot ustvarjalec je bil aktiven na področju kiparstva, grafike in risbe. Jarm je avtor 16 javnih spomenikov v Sloveniji. Širši javnosti je

poznani po ekspresionističnih upodobitvah Križanega in križevih potov, vse svoje kipe je izdeloval z motorno žago, njegov je tudi križev pot v cerkvi Kristusa Odrašenika v Novi Gorici, pri nas pa je bil v gosteh na Jeremtišču na eni izvedbi kipsarske kolonije sKultura, njegov kip je umeščen zato tudi v Štandrežu. Jarm je med letoma 1950 in 1954 študiral kiparstvo na ljubljanski likovni akademiji pri profesorjih Zdenku in Borisu Kalinu, pri katerih je nato leta 1956 končal še specialko. Po končanem šolanju se je preselil v Kočevje, kjer je bil do upokojitve leta 1995 zaposlen kot likovni pedagog. Bil je tudi soustanovitelj Likovnega salona Kočevje. Sodeloval je na številnih likovnih srečanjih - kolonijah, skupinskih razstavah doma in v tujini ter kipsarskih simpozijih. Leta 1964 je prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 1988 pa Šeškovo nagrado za življenjsko delo. Okrog 100 njegovih del, predvsem kipov, pa tudi nekaj slik je na ogled v njegovi rojstni hiši v vasi Osilnica.

Poslušajmo ... z branjem

Ansambel Lojzeta Slaka - Glas harmonike (Helidon, 1972)

V rubriki našega tednika "Poslušajmo z besedo" ne moremo onkraj še enega velikega glasbenega duha, ki je pri 80. letih preminil ravno ta teden. Lojze Slak ni bil samo harmonikar in velikan narodno-zabavne glasbe. Ob kulturni in hegemoniji begunjskih Avsenikov je Slak ponudil iskreno različico slovenske godbe, ki je ohranjala organsko s tradicijo slovenske ljudske pesmi, skupaj s Fantje s Praprotna pa je žurersko veseliki naravi te glasbe pokazal avtentičnejši obraz, ki temelji na pristno slovenskem večglasju.

Lojze Slak, doma iz Mirne Peči na Dolenjskem, je po preigravanju na ohceti kot samostojni harmonikar prvič nastopil leta 1957 na javni radijski oddaji "Pokaži, kaj znaš!". Talentirani mladenič je očaral poslušalstvo, kar je spodbudilo nastanek Ansambla bratov Slak. Nekaj let so Slaki igrali skupaj, nato se je Lojze odpravil v Ljubljano po službo in nova glasbena doživetja. V letu 1964 se je na enem nastopov Ansambla Lojzeta Slaka, ki je nastal medtem, na Radiu Ljubljana spoznal s pevsko skupino Fantje s Praprotna iz Selške doline. To sodelovanje je postalo legenda. Narodno-zabavna glasba je končno dobila svoj pravi ljudski pečat. Nastale so zimzelene ponarodele, kot npr. V dolini tih, Kadar pa mim' hiš'ce grem, Svatje že vrisakajo, Raj pod Triglavom, Srečno, mlada Slovenija, Čebelar in Mama. V poslušanje vam pa ponujam leta 1972 izdani plošček Glas harmonike preprosto zato, ker ga imam doma. Vinilko, originalno, z zadoščenjem. Glas harmonike je enostavna viža in prav tak album, ki pa združujeta vse, kar je Slak za nas ustvaril. Petje diatonične harmonike se prepleta z legendarnim odgovorom Fantov s Praprotna "la, la la la, la la". Slaku zahvala, da je glas harmonike in pevski glas tudi v narodno-zabavni dvignil na isto stopničko.

Jernej Šček

ZSKD / Nagrada Ignacij Ota Znani so izidi 5. natečaja

Iztekel se je peti razpis natečaja za zborovske skladbe za nagrado Ignacij Ota, ki ga je Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji razpisala v sodelovanju z Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Pokrajino Trst in deželni zborovskim združenjem USCI FJK. ZSKD je bila pobudnica natečaja, ki ga je posvetila svojemu dolgoletnemu cenjenemu sodelavcu, skladatelju, dirigentu in velikemu prijatelju zborovskega petja, Ignaciju Oti (1931-2001) iz Doline pri Trstu. Namenjen je predvsem mladim

glasbenikom, ki so se šele začeli uveljavljati na področju zborovske kompozicije. Vsi dosežani razpisi so doživeli spodbuden odziv, zato si Zveza slovenskih kulturnih društev prizadeva za njegovo nadaljevanje, ki je bienalne narave. Odziv je bil sicer tokrat nekoliko manjši kot ob nekaterih prejšnjih rekordnih izvedbah, med prijavitelji pa je bilo veliko mladih. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali predsednik prof. Adi Danev, profesorja Davide Clodig in Marko Vatovec ter novinarka muzikologinja dr. Luisa Antoni, je ocenila prispele sk-

ladbe in sklenila, da nagrado za najboljšo skladbo za odrasle zbere in posebno priznanje za najboljšo skladbo mladega avtorja prejme Andrej Makor (roj. 1987) iz Škofjiz za skladbo *Kantali smo veselo* na besedilo istrske ljudske pesmi, nagrado za najboljšo skladbo za otroški oz. mladinski zbor prejme Bojan Glavina (roj. 1961) iz Sečovelj za skladbo *Tri drobtinice* na besedilo B. Gregorič Gorenc, posebno priznanje strokovne komisije prejme Aljoša Tavčar iz Trsta (roj. 1971) za skladbo *Mlada luna* na besedilo Borisa Pangerc.

Pred kratkim na Radiu Slovenija

Pronicljiva igra Janeza Povšeta

Pred nedavnim so po radijskih valovih tretjega programa Radia Slovenija že petič oddajali kratko radijsko igró Vrnitev našega dolgoletnega sodelavca, režiserja, publicista, dramatika in vsestranskega kulturnika Janeza Povšeta. Žal je ta program pri nas v Gorici težko poslušati, motijo ga druge radijske postaje, predvsem v severnem delu mesta ga sploh ni mogoče "ujeti" v radijski sprejemnik. Škoda, ker je predvajana igra, ki jo je Povše napisal za natečaj Radia Slovenija I. 2001 in jo je radijska hiša nato tudi odkupila, zelo zanimiva, in čeprav kratka, zelo intenzivna, prodorna, polna v srcu zadržane človeške stiske, taka pač, ob kateri se poslušalec mora zamisliti. V njej sta protagonistata mama in novinar, o katerem ob koncu izvem, da je policist, sicer pa je resnično glavna oseba njen sin, ki je izginil neznano kam in o katerem je govor v dramatičnem dialogu. Iz materinih besed vejejo bridkosti, žalost in bolečina, ker ni zmogla preprečiti njegovega odhoda, čeprav ga je imel sin stalno v mislih in ji je večkrat "namignil, da bo nekega dne odšel". V duši jo razžira tesnoba misel na tisti njegov enigmatični nasmešek in na njegove ponavljajoče besede, "da je vseeno". Ko bi zmogla razbrati njegovo stisko in razvozlati tisto neustavljivo nujno, ki ga je priganjala, naj zapusti domače in gre v svet in se v njem izgubi! Mama v hudi bridkosti razčlenjuje, kje naj bi bil vzrok za to izginotje, a ga ne najde. Ne njena ločitev od moža, fantovega očeta, ne fantova razmerja z dekleti oz. odnosi do drugega spola, pa nič drugega ni bilo tako hudega, da bi ga odgnalo od nje. Čeprav si vroče želi njegove vrnitve, ji temna slutnja prišepetava, da ga verjetno ni več med živimi in da se nikdar ne bo vrnil, ali pa morda ... Zdi se ji, da ji tisti čudni smehljaj na policistovih ustih hoče nekaj povedati ... Besedilo nam ne da dokončnega odgovora, lahko si ga zamišljamo mračnega ali svetlejšega ... Ta občutena in z boleščjo prepोजना vsebina, ki nas starše tudi opominja, kako pravzaprav v resnici malo poznamo naše otroke, bi verjetno zadobila globoko in pronicljivo udejanjenje tudi na gledališkem odru. Po radiu sta delo gotovo suvereno in presunljivo interpretirala dva čudovita igralca, nekdanja članica Mestnega gledališča ljubljanskega Ljerka Belak, ki je pred kakima desetletjema nastopila v drami Celestina v izvedbi PDG Nova Gorica in pustila pri tem gledalcem močan vtis, in sedanji član MGL Uroš Smolej, imenitni izvajalec tudi raznih zelo uspešnih muzikalov, ki jih je uprizorilo prav Mestno gledališče ljubljansko. / Iva Koršič

Slovensko stalno gledališče
Oktobrsko vabilo
k abonmaju

Oktobra bo abonmajska kampanja Slovenskega stalnega gledališča dosegla višek s številnimi ponudbami v gledališču in na okoliških odrih. V petek, 7. oktobra, ob 21. uri bo gost SSG-ja priljubljeni Pupkin kabarett, ki bo odpiral svoje kabaretne večere prav v slovenskem gledališču pred selitvijo in rednim domovanjem v gledališču Miela. V tem tednu se začneja cel niz zabavnih večerov z naslovom Ma me prou provocaraste po naših društvihi na Tržaškem, Goriškem in v Ronkah. Gledališko sezono 2011-12 bosta predstavila igralca Minu Kjuder in igralec Adrijan Rustja, ki bosta na duhovit in seveda komunikativen način predstavila nova dela na repertoarju, kajpak z upravičeno željo, da bi čim več naših ljudi imelo gledališki abonma. Igra bo doživela premierno uprizoritev v sredo, 5. oktobra, ob 20.30 na Stadionu I. Maj v sodelovanju s SKDjem Slavko Škamperle, večeri se bodo po društvihi vrstili do konca oktobra. V torek, 11. oktobra, ob 18. uri vabi SSG najmlajše obiskovalce gle-

dališča in starše na ogled otroške predstave Mali modri Huhu, ki je nadaljevanje zgodbe o modrem piščetu (igro Modro piščete je Gledališče Koper v sodelovanju s SNG Nova Gorica krstno uprizorilo decembra 2005, predstava pa je doživela 65 ponovitev, ki se je

Foto G. Milos

po nesreči izvalil v kokošnjaku. Predstava se bo odvijala v Mali dvorani SSG. V sredo, 12. oktobra, ob 20.30 bodo v Ljudskem domu v Križu predstavili komedijo Gledališča Koper Poslednji termina (I) tor. Zadnja avantura zamejskega

tržaškega rojaka Stanka Škerjanc-Scherianija, večnega idealista in upornika, sicer pa lastnika tržaškega lokalnega Radia Juriš. Po čudnem naključju se na sedežu njegove radijske postaje znajde papež Celestin VI.: rojen v Ameriki kot John Wayne, sin matere Dalmatinke, je prvi ame-

riški papež v zgodovini. V Trst prihaja blagoslovljat novi zaveljski terminal, pri tem pa mu uspe, naveličanemu vatikanskim splet, za hip pobegniti zlaganosti vsakdana. V igri nastopata Boris Kobal in Gojmir Lešnjak-Gojč. Poslednji termina (I) tor bo novem-

novitve v letu 2001 prepričal in navdušil številne poslušalce po vsej Evropi. Poustvarja posvetne in sakralne skladbe iz klasičnega in sodobnejšega repertoarja, prevzame pa se z dovršeno vokalno tehniko in temperamentnostjo nastopa. Za svoj nastop v Trstu si je izbral predstavitev baskovske zborovske zakladnice, ki je pri nas bržčas manj poznana. Koncert bo v Veliki dvorani SSG. V petek, 14. oktobra, bo ob 20.30 v Veliki dvorani SSG enkratna ponovitev sarmantne produkcije SSG Zlati zmaj. Predstava za pet igralcev vodilnega nemškega dramatika Rolanda Schimmelpfenniga, ki je razvil izvirno, pre-

poznavno dramsko pisavo v soglasju z utripom našega časa. O predstavi še najnovejša novica, da bo Društvo gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije (DGKTS) letos že tretjič podelilo nagrado za najboljšo uprizoritev v minuli sezoni. Med nominiranci je tudi Zlati zmaj. Pred odhodom na Borštnikovo srečanje v Maribor... Oktobrsko Vabilo k abonmaju se bo končalo s predstavo Mama Vesne Furlanič Valentinčič. Uprizoritev rekonstruira bolešno družinsko stanje predvsem preko analitičnega vpogleda v hčerino zapleteno osebnostno strukturo. Izrazito dramsko-pletna eksperimentalna predstava v izvedbi kulturno-umetniškega društva AC Zrakogled bo na sporedu v petek, 28. oktobra, ob 20.30 v Mali dvorani SSG.

Aleksander Peca v goriški Galeriji Ars
Združevanje
nemogočih svetov

Novogoriški slikar Aleksander Peca razstavlja okrog dvajset del v Galeriji Ars na Trzinu. Kot je na odprtju v petek, 29. septembra, povedal Jurij Paljk, se je pripadnik mlajše generacije slovenskih umetnikov, doma iz Nove Gorice, sicer formiral na akademiji v Benetkah, in vendar je njegovo slikarstvo preseglo ta okvir in sploh slovenske sodobne toko-

ve. Danes velja za enega najbolj izrazitih in samosvojih slikarjev, ki prisega predvsem na človeško figuro, na iskanje lepote, in to na nevsakdanji, edinstven način. Zdi se, kot bi nam skušal povedati, da išče lepo; ker pa je v slikarstvu že skoraj vse bilo povedano, skuša združevati in spajati več različnih svetov. V razstavljenih delih je zaznati sledove pop-kulture, ki pripo-

veduje o vsakdanjem življenju, pa tudi o heavy metal glasbi, s prime smi iz orientalskega sveta. Gre torej za pop ikone današnjega sveta, pogosto ironično združene v elementih, s katerimi navidez nimajo nič opraviti; kot primer je Paljk pokazal na delo, ki prikazuje obnem francoskega kralja Ludvika XIV. in Laro Croft s pištolo. Aleksander Peca je izjemen portretist, je še povedal naš odgovorni urednik. V Galeriji Ars sta izobešena dva lepa in sodobna portreta dveh realnih oseb. Slikarja nekateri uvrščajo v hiperrealizem oz. skoraj fotorealizem, je še povedal Paljk, "ko je tako lepo naslikano, da je skoraj lepše kot na fotografiji

sami". Umetnik se navezuje tudi na slovenski tok t. i. novih podob. Gotovo je to razstava, ki na poseben način nagovarja mlajše gledalce, saj bi ti v oljih res našli "več nemogočih svetov". In vendar celota deluje zelo lepo; "človek se tudi nasmehe". Prisotnih je tudi nekaj tihožitij, sicer neobičajnih, v elementi današnjega sveta in filma. Slikarjeva dela so namreč povezana tudi s filmom, internetom, fotografijo in sodobnim pretakanjem informacij. Razstava je prodajne narave, saj umetnik živi od svojega dela. Kdor bi želel portret izpod njegovega čopiča, naj se kaj pri uredniku Novega glasa. / DD

Ob začetku novega šolskega leta
Sestaviti je treba družinski urnik

Preživeli smo prvi mesec šolskega leta. Preživeli smo šok ob računih za nakup novih šolskih potrebščin. Nekateri se tega šoka ne bodo še tako kmalu otresli. Preživeli smo osvajanje novih urnikov. Vsaj načeloma. Kajti v oktobru se jim bodo pridružile še interese dejavnosti.... Večina staršev, s katerimi sem se pogovarjala, se ubada z istimi problemi. Pa tudi otroci še vedno delujejo po principu lanskoletnega urnika. Prejšnjo sredo sta najina drugošolca po prihodu iz šole hitela v svojo sobo, začela iskati delovni zvezek za nauk o glasbi in se zatopila v nalogo. Veselo presenečena nad njuno vnemo (Da se lotita naloge že takoj prvi dan po nauku o glasbi, to pa je sprememba!) sem ju pohvalila. "Ma, mama, saj imamo jutri teorijo", se je pridružil sin. "Ne, sine, včeraj ste jo imeli. Ob četrtkih ste jo imeli lani...." Smejoč sta se udarila po čelu - predvsem navdušena nad dejstvom, da nisem vztrajala, da dokončata začetno delo, saj še nisem prav doumela, da sta pozabila, kaj sta imela prejšnji dan. Preden sem ute-

gnila še kaj reči, sta že izgini-la skozi vrata. Tako je bilo jasno, da moramo narediti družinski urnik, kamor bomo zapisali obveznosti vsakega družinskega člana, določili ure za vadbo instrumentov, pa tudi za zabavo in družinske dolžnosti. Ideja se mogoče zdi komu pretirana, a zgolj tistemu, ki ni "taksist" za večino interesnih dejavnosti svojih otrok, ki nima več otrok z različnimi dejavnostmi, ki nima tudi sam kakšne izvedružinske obveznosti, ki nima takšne službe, ki ni od sedmih do treh. Ali pa je doma in lahko sproti uravnava vse urnike. Pošteno povedano, se je moja zgodba z različnimi urniki v različnih obdobjih mojega življenja v večini primerov končala klavrno. Preden sem naredila urnik, s ka-

ustvarjanjem rutine "samoo-mejevala". Ko sem prvič rodila dvojčke, nama je prav rutina pomagala preživeti. Najino ravnanje ni bilo v skladu z uradno doktrino, da otroka dojiš, kadar želi. In na

začetku ne manj kot na tri ure. Naša dva dojenčka sta si bila zelo različna. Eden se je zbujal dosledno na tri ure, drugi bi spal več časa. Če bi hotela ustreči samo njunim potrebam, bi bila resnično prehuda. Zato smo naredili ritem, urnik. Eden se je zbujal, drugega smo zbudili. Obred pred spanjem je bil prav tako ustvarjen z najine strani. Pa še kaj bi se našlo. Vse v skrbi za lastno zdravje in največjo možno skrb za otroke, ki so nama zaupani. V svojem življenju se pogosto srečujem z depresijo. V blažji, pa tudi v zelo težkih oblikah. Srečevala sem se z njo pri materah samohranilkah, ki so prišle v materinski dom, ki so klonile pod zahtevami nove življenjske situacije. Prišle so v miren prostor, a ostale brez službe, brez znanega okolja. Kot edine skrbnice svojih otrok. Orodje, ki je v takih situacijah v oporo, je načrtovanje dneva. In nato naslednjega dneva. In tako naprej. Da pre-

magaš grozečo praznino in tesnobo, ki ti ne dovoli poskrbeti zase. In nekaj narediš samo zato, ker si to napisal na list, čeprav se ti zdi "brez veze". Da ustvariš ritem. Ženske imamo v svoja telesa položen ritem. Naš mesečni ciklus ima svoje zakonitosti, ki so naravne. Namesto da bi prisluhnil sebi in svojemu ritmu, se z njim ubadamo še le takrat, ko se nekaj zatakne. Veliko bolj se ubadamo s svojim ciklusom, kadar ga želimo pretentati. Ko ga hočemo s tabletami uravnavati, ker bi rade uživale na dopustu. Posledice vsesplošnega reklamiranja kontracepcije že pri mladih dekletih, ki jo nato uporabljajo dolga leta in prinaša naokoli svoj naravni ritem, se lahko kot bumerang vrne kasneje. Ko želi ženska zanositi, pa ne more. Katera je prva naloga, ki jo ginekolog predpiše ženski, ko pride k njej zaradi težav z zanositvijo? Da nekaj mesecev spremlja svoj menstrualni ciklus. Svoj telesni ritem. Ki ga je prej toliko let prinašala naokoli. Kakršnokoli mnenje že imamo o naravni metodi uravnavanja spočetij, je izhodišče preprosto: slediti ritmu, ki ga je Bog položil v telo vsake žene. V preteklosti je bil človek življenjsko navezan na zemljo, je živel v skladu z letnimi časi, ki so s svoji-

mi značilnostmi vplivali na dnevno in nočno rutino. Sezonska hrana, ki je bila na razpolago, je na neki način to pomagala ohranjati. Današnja ponudba v velikih trgovskih centrih, ko dobiš v vsakem letnem času vse vrste sadja in zelenjave (v kvaliteto se na tem mestu ne bom niti začela spuščati), je potihno, a vztrajno porušila tudi to. Nekaj časa sem se čisto zavestno upirala tej vsestranski ponudbi, dokler v nosečnosti nisem podlegla neznanim klijam po sladoledu in jagodah, s čimer me je mož prav zaradi tovrstne ponudbe lahko razvajal tudi celo zimo. Odrasli še vedno lahko zavestno sledimo naravnim ritmom, otroci pa se morajo tega naučiti. Že v vrtcu, sploh pa kasneje v šoli, spoznavajo letne čase in vse, kar spada k njim, a mislim, da je vseeno bolj naravno, če s tem zraščemo. Razen pet študijskih let sem vedno živela na vasi. Mislim, da je stik z naravnimi spremembami in ciklusi verjetno laže ohranjati kot v mestu. Ker se danes zelo malo družin preživlja s pridelnostjo in lastnimi njiv in vrto, je to dejavnost potrebno vključiti v prosti čas. Za to pa je potreben čas, ki ga moraš načrtovati. Po zdravi pameti. Pa smo spet na začetku.

Alenka Hvalica

Kratke

Občina Zgonik: smeti na prizorišču Guče na Krasu 1 mesec po prireditvi!

Po 5 mesecih brez sej se je v četrtek, 22. septembra, zopet zbral občinski svet, ki je bil zadnjič sklican 21. aprila letos. Občinski svetnik SSK občine Zgonik, Tomaž Špacapan, je pri tretji točki dnevnega reda opozoril upravo na smeti, ki so stale več kot mesec dni na prizorišču sicer uspešne prireditve Guča na Krasu, ki je v občino privabila veliko število ljudi. Ob koncu prireditve ni namreč nihče poskrbel za odpravo smeti. Za to je bila po odgovoru župana zadolžena Občina. Ta je namreč prejela najemnino organizatorjev Guče ter se obvezala, da bo ob koncu prireditve odnesla smeti.

Na kraju dogajanja pa so še danes cevi in drug material, ki bo po odgovoru župana še služil v prireditvene namene. Župan je podčrtal pomen te prireditve in priznal številne napake, ki so bile storjene, ker je praznik pač doživel prvo izvedbo.

Svetnika Slovenske skupnosti sta poleg tega z začudenjem poslušala, ko je župan v svojem poročilu govoril o dobro uspelem srečanju, ki ga je zgoniška občinska uprava imela s predstavniki občine Pantelleria, na predlog svetnika Severne Lige Gianfranca Melilla.

Koncert v Rodiku

Dvorišče Linčeve domačije v Rodiku je bilo v petek, 23.9.2011, prizorišče uspešnega koncerta moškega pevskega zbora Sv. Jernej z Opčin. Navdušeni openski pevci so se predstavili z nizom skladb iz slovenske zborovske literature. Prepričljivo so zapeli tudi novejša skladba mladih avtorjev, Quaggiata in Lonigra. Zborovodja Mirko Ferlan je zbor vodil subtilno in zanesljivo. Nedvomno sodi omenjena pevska skupina s svojim dirigentom med vidnejše slovenske moške zборе. Rodik je z Opčinami povezan z dvema velikanoma iz preteklega časa. Legendarni župnik Josip Vidav, openski rojak, je v Rodiku deloval pol stoletja. Prav tako si je tudi skladatelj in zborovodja Ubald Vrabc, ki je dolgo živel na Opčinah in vodil tudi Cerkevni pevski zbor, izbral Rodik za svoje zadnje počivališče. Zboru za uspešen nastop velja vse priznanje in iskrene želje za nadaljnje delo. / N. N.

No Borders Team na letošnji Barkolani

V petek, 30. septembra, so na tržaški prefekturi predstavili načrt No Borders Team. Gre za jadralni načrt, ki bo s čezmejno slovensko-italijansko ekipo nastopil na 43. regati

Barkolana, ki bo ta konec tedna v Tržaškem zalivu. Pokrovitelja pobude sta občini Zgonik in Sežana.

"Gre za pomembno iniciativo, ki nosi v sebi željo po čim bolj tvornem sodelovanju obmejnih skupnosti našega prostora: k temu bo pripomogel šport, ki je od nekdanj sredstvo, ki spodbuja bratstvo in prijateljstvo med narodi", je uvodoma dejal tržaški prefekt Alessandro Giacchetti. Zgoniški župan Mirko Sarđoč je v svojem posegu izpostavil podrobnosti načrta, zaustavil se je zlasti ob pomenu čezmejnega sodelovanja bodisi na javnem bodisi na zasebnem področju: v tem vidiku odigrajo pomembno vlogo tudi športna društva, ki s svojo dejavnostjo prispevajo k vsestranski rasti in promociji teritorija. Na isti valovni dolžini so bile besede sežanskega župana Davorina Terčona in predsednika Yacht Cluba Čupa Roberta Antonija, tehnični in športni direktor pobude Matjaž Antonaz pa je predstavil posadko. To sestavljajo med drugimi tudi izkušeni Mirko Juretič in Matija Ugrin ter Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti: vsi so uspešno nastopili na mladinskih jadralnih prvenstvih.

RADIJSKI ODER IN SLOVENSKA PROSVETA Gledališki vrtljak**Pravljichen začetek 14. sezone**

Srečanje s 'starimi' prijatelji je ob vsakem začetku novega šolskega leta zelo prijetno in veselo, kot vedo povedati vsi šolarji. Podobno vzdušje je vladalo tudi v nedeljo, 25. septembra, v Marijinem domu pri Svetem Ivanu, kjer se je veliko mladih tržaških družin zbralo, da bi si ogledalo prvo predstavo letošnje že 14. sezone Gledališkega vrtljaka.

V okviru Male gledališke Sole Matejke Peterlin je junija nastala predstava z nenavadnim naslovom: Pet princesk na zrnu graha. V njej se kraljica mati s pomočjo zvestih dvorjanov in duhom na-

večjega evropskega pravljicarja, Hansa Christiana Andersena, trudi, da bi preskrbela svojemu mlademu, ali bolje premlademu sinu primerno nevesto. Zbira jo med izrednimi kandidatkami, ki sodijo v sam vrh pravljичnih princesk, to so Trnjulčica, Sneguljčica, Pepelka, kitajska princesa in Prava princeska. Vse imajo dobre možnosti in edino, kar morajo prestati, je noč na kupu žimnic. Pod njimi se namreč skriva grahek, ki ga bo občutila le ena izmed njih, tista, ki bo imela čast postati žena mladega princa. Prava je pač edina, ki ponoči beži in ne more spati

zaradi nadležne zelene kroglice. Zato jo kraljica razglasi za sinovo izvoljenko. Žal pa se njeni načrti ne uresničijo, saj se mladoletni in iskljavi sin upre maminim volji in glasno ter jasno pove svoje namene, da se bo nekega dne res poročil, vendar se bo to zgodilo takrat, ko si bo to sam želel, sploh pa z dekletom, ki bo njemu všeč. Moderno in duhovito preredbo znane pravljice H. C. Andersena je za množičen ansambel priredila in prepsnila Lučka Susič. Pod njenim vodstvom so mladi gledališki navdušenci tudi ponovili in ob-

KATINARA Slovo od g. Antona Žužka**Nadškof Crepaldi: "Pokojni je bil zame Božji dar"**

Katinarska verska skupnost je v župnijski cerkvi Sv. Trojice v sredo, 28. septembra, izrazila poslednji pozdrav g. Antonu Žužku, ki je pred nedavnim podlegel zahrbtni bolezni.

Krsta pokojnega katinarskega dušnega pastirja je bila postavljena pred oltar, vse naokrog so prelepe freske velikega slovenskega slikarja Toneta Kralja nazorno prikazovale različno Kristusa kralja, se pravi najčešče resnico, ki jo je g. Anton Žužek sprejel v trenutku, ko je vanj globoko prodril Gospodov klic. Te poslikave so katinarskega župnika spremljale celih petindvajset let njegovega dušnopastirskega dela med tamkajšnjimi verniki bodisi slovenske bodisi italijanske narodnosti, ki so na dan pogreba do koticke polnili cerkev. Ob petju domačega cerkvenega zbora in Združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi daroval pogrebno daritev ob prisotnosti tržaškega častnega škofa Evgena Ravignanija, slovenskih in italijanskih dušnih pastirjev ter ob somaševanju škofovega vikarja za Slovence g. Toneta Be-

denčiča in Skedenjskega kaplana msgr. g. Dušana Jakomina.

Dejstvo, da je pogrebna svečanost potekala bodisi v slovenskem bodisi v italijanskem jeziku, nazor-

nekaj mesecev življenja, se je g. Žužek nenadoma poslovil", je dejal nadškof Crepaldi: bolečino izgube pa je vstavil v krščansko presojanje življenja in smrti, po ka-

Foto IG

no priča o tem, kako so slovenski dušni pastirji postali stični kamen obhajanja obeh narodov: prav zato je bilo ob sklepu svete maše lepo slišati zahvalne besede pokojnemu v obeh jezikih. Prisceno so izzevale tudi besede načelnika tržaške Cerkve, ki je v svoji homiliji podal jasno in prijazno podobo g. Žužka. Tržaški škof se je zahvalil zlasti sobratom, ki so g. Žužku stali ob strani v zadnjih mesecih njegovega življenja. "Čeprav so zdravniki računali še na

terem se vse začne in konča v Kristusu, to v večnosti, kjer sedaj pokojni g. Žužek živi dalje. Tržaški škof je nato priklical v spomin osebne pogovore, ki jih je imel z g. Žužkom. "Bil je to človek, ki je srčno ljubil svojo župnijo, hkrati je vedno izkazoval pokornost do škofa", je dejal. Nadškof Crepaldi je izpostavil tudi navezanost, ki jo je g. Žužek kot vzgojitelj izkazoval do mlajših generacij: "Glejte, gospod nadškof - se je spomnil Crepaldi -, če

želite kaj dobrega storiti v Trstu, začnite pri mladih in šolski populaciji: tako mi je govoril in trdno verjamem, da mi je takrat hotel idealno predati Štafetto palico, saj je že vedel, da je njegovo zdravstveno stanje hudo". Nadškof Crepaldi je spomnil še na nezanemarljivo odliko g. Žužka, to je bila njegova globoka intelektualna razsežnost. "Družila naju je ljubezen do del teologa Hansa Ursa von Balthasarja. G. Žužek je o njem pravil, da se ob težkih življenjskih tren-

utkih rad zateka k njemu. Tako je tudi zame". Tržaški škof se je nato spomnil bogate knjižnice g. Žužka: "Bila je velika neurejena knjižnica. Tak nered pa je sicer značilen za bralce, ki radi berejo". Msgr. Crepaldi je obenem napovedal, da bo bogat knjižni fond g. Žužka najbrž postal del knjižnice tržaškega semenišča: to željo je svoj čas izrazil sam g. Žužek, ki ga je skrbelo, kaj bo z njegovimi knjigami... Nadškof Crepaldi je v sklepnem delu svojega nagovora poudaril, da so za vsakega škofa duhovniki dragoceni sodelavci in nenadomestljivi Božji dar. "G. Anton Žužek je bil zame še zlasti slednje".

V imenu slovenske katinarske verske skupnosti se je g. Žužku za njegovo pastoralno delo zahvalila Ondina Oppelt, Marijan Kravos pa je spregovoril kot član verske skupnosti iz Ricamnji, kjer je g. Žužek po smrti g. Kosmača bil zadnja leta dušni pastir.

IG

ŠOLSKE SESTRE PRI SV. IVANU Slovenska Vincencijeva konferenca**Kakšen sem bil v življenju...?**

"Ko človek ne najde sebe, ne sreča niti bližnjega: če se z drugim ne srečujemo, zavračamo srčiko evangelijske nauka". S temi besedami je g. Jože Špeh na začetku bogoslužja nagovoril člane in članice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu, ko so v kapeli Šolskih sester pri Sv. Ivanu v sredo, 28. septembra, praznovali svojega zavetnika sv. Vincencija Pavelskega. Veliki cerkveni moč je že pri devetnajstih letih prejel mašniško posvečenje ter se od takrat naprej ves posvetil pastoralnemu delovanju med francoskim ljudstvom. Za vse življenje se je zaobljubil, da bo služil ubogim. V tem duhu je tudi leta 1625 ustanovil moško misijonsko družbo pod imenom lazaristi. Čez nekaj let pa je skupaj z Ludoviko de Marillac us-

tanovil red "hčera krščanske ljubezni", ki jih na Slovenskem imenujejo usmiljenke. Sv. Vincencij, pomočnik ubogih, tolažnik bolnih in oče sirot, je umrl 27. septembra 1660 v Parizu. Leta 1737 ga je papež Klement XII. proglasil za svetnika.

G. Špeh je svojo uvodno misel razvil v homiliji. Naslonil se je na psihološko stroko, ki jo Cerkev brez vsakršnih bojazni uporablja zato, da bi globlje spoznali sporočilnost Evangelija. "Psihologi trdijo, da odnos, ki ga imamo do bližnjega, odraža odnos, ki ga imamo do sebe", je dejal dušni pastir s Proseka. Ali si ni tudi sv. Vincencij postavil vprašanje - kaj torej mislim o sebi? Kakšna je bila njegova samopodoba in kakšna pa je naša? Ne da bi se površinsko lotili azijskih vedenjskih filozofij, ki so

danes podvržene modnim interpretacijam, raje dajmo zajeti v zibelko naše kulture, v grško spodbudo spoznavanja samega sebe.

Foto IG

"Izprašajmo si vest in razumimo, kje so naše kreposti in kje so naše napake", je pozval g. Špeh, ki je tudi dodal, da se "človek žal večkrat vede kot Dorian Grey":

vase kopiči gnus in bolečino, da bi se navzven zdel zgleden. "Dosledno dajmo odpraviti naše šibkosti, dan za dnem, saj imeti korekten odnos do sebe pomeni imeti pravišnega do ljudi, ki nas obkrožajo." Spoštovati sebe in druge vodi tudi v boljši odnos do Boga. "To je temelj, ki odpira

vrata v posmrtno, večno življenje: tedaj bo naša duša slonela na enostavnem vprašanju: kakšen sem bil v življenju...?"

IG

novili nastop, ki so ga pridno pripravili med poletnim gledališkim tednom pod taktirko režiserke Alide Bevk. Preko 50 otrok je tako v dveh izmenah v prvih jesenskih dneh razveselilo nove abonente Gledališkega vrtljaka,

ki so jim pozorno sledili in vse nagradili s toplim aplavzom. Veliko pričakovanje pa vlada že za naslednjo predstavo, ki jo ponuja družinski abonma v priredbi Radijskega odra in Slovenske prosvete. V goste prihaja sim-

patična odrska dvojica, ki jo sestavljata Urška Raščan in Miša Gerič in nastopata pod imenom Gledališče Ku-kuc, prihajata pa z najbolj vzhodnega roba Slovenije, t. j. iz Lendave. Lansko sve-toivansko publiko sta prepričali z igro Čebelica Debelica in prav tako bo v nedeljo, 16. t. m. Če jima bo uspelo ali ne, se lahko prepričajo tudi priložnostni gledalci, vendar po možnosti z obiskom druge predstave, ki bo nas sporedu ob 17.30 (abonma Modri palček), saj so mesta, ki so na voljo gledalcem ob prvem terminu, točneje ob 16. uri (abonma Rdeči palček), skorajda že povsem oddana letošnjim abonentom.

AL

OPČINE V Finžgarjevem domu

Dan odprtih vrat SZSO

Slovenska zamejska skavtska organizacija je tudi letos začela z rednimi aktivnostmi za svoje člane. Po septembrskem Marijanskem shodu, na katerem so se po poletnih taborih v letošnjem novem skavtskem letu prvič zbrali pripadniki vseh starostnih vej, je skavtska organizacija v soboto v popoldanskih urah priredila Dan odprtih vrat v Finžgarjevem domu na Opčinah, da bi lahko obiskovalci potešili svojo radovednost v zvezi s skavtskimi aktivnostmi. Pokrajinska načelnika Športna lisica (Elena Bogatec) in Mirni jelen (Andrej Maver) sta v zboru uvodno pozdravila številne poznane in povsem nove obraze, nakar je zadonela skavtska pesem in molitev po starostnih vejah. Takoj zatem so otroci in najstniki "razbili" zbor in sledili voditeljem. Najmlajši radovedneži so se pridružili skupini volčičev in volkuljic in si v dvorani ogledali film letošnjega poletnega tabora krdela Črnih tačk MATA YAbor, nakar so se razdelili v dve skupini in se preizkusili v igrah, saj je prav ta najpomembnejši element vzgoje najmlajših. Voditelji so bili zadovoljni z odzivom na to pobudo, saj se je na dvorišču

Finžgarjevega doma zbralo kar šestdeset volčičev in volkuljic. Tudi izvidnikov in vodnic, starostne skupine, ki zaobjema mlade od 11. do 16. leta in za katero je glavnega pomena pus-

ih dreves v višini enega metra zavezali debelo vrv, na katero so se povzpeli izvidniki. V ravnatežu so se štirje naenkrat, po eden na vsaki stranici, skušali skalpirati in obenem pazili, da ne padejo z

tolovščina, se je zbralo lepo število, okrog štirideset. Preizkusili so se v treh postojankah. Najprej so se seznanili s temeljnimi pravili postavljanja šotorov in z vrednotenjem površine oziroma travnika v ta namen, saj se za to odločitvijo skriva nekaj pasti, katerim se lahko razumno izognemo. Pomerili so se tudi v posebnem skalpiranju z urjenjem ravnatežja. Voditelji so namreč okrog štir-

vrvi. Pri tretji postojanki pa so se urili v sekanju s sekiro. Medtem ko so se mladi preizkusili v igrah in drugih dejavnostih, sta načelnika ob vhodu na igrišče delila koledarček dejavnosti posameznih starostnih vej in seznanjala stare novih članov z glavnimi smernicami vzgoje skavtske organizacije, predstavljala voditelje posameznih vodov in odgovarjala na vprašanja radovednežev,

ki so se prvič približali skavtskemu.

Ob koncu časa, ki je bil namenjen posameznim starostnim vejam, so se vsi prisotni zbrali ob tabornem ognju. V veselem vzdušju je več kot stoglava skupina mladih ob zvokih kitare pela skavtske pesmi, posamezni vodi so pripravili skeče, volčiči pa so prisotne naučili bans "melechZ".

Načelnika sta prisotne še enkrat spomnila na točne ure in kraje rednih sobotnih sestankov. Tako bodo letos volčiči krdela Črnih tačk imeli sestanke ob sobotah, in sicer na Opčinah in v Devinu od 15h do 16.30h, v Zgoniku pa od 14.15 do 15.45h. V Škednju bodo volčiči šli na lov od 14.30h do 16h, v Dolini pa od 15h do 17h. Kar se tiče izvidnikov in vodnic, se bodo vodi pand, bobrov in jelenov sestajali na Opčinah od 15h do 16.30h, voda delfinov in kondorjev v Devinu od 15.30h do 17h, voda delfinov in zeber v Boljuncu od 15h do 16.45h, vod vidler pa v Škednju od 14.30h do 16h. Vsem skupinam se po besedah načelnikov obeta pester koledar dejavnosti. Naslednji skupni dogodek vseh starostnih vej, ki je odprt tudi staršem, sorodnikom in prijateljem, pa bo izlet stega, in sicer 16. oktobra.

Metka Šinigoj

Obvestila

Skavti v Škednju: skavti so začeli z rednimi tedenskimi sestanki, katerim se lahko pridružijo novi člani. V Škednju (Dom Jakoba Ukmarja) se srečujejo tako volčiči in volkuljice (od 7 do 10 leta) kot izvidniki in vodnice (11-15 let) vsako soboto med 14.30 in 16. Za informacije: szso@skavt.net ali 347.8391257 (Luka).

Skavti v Bregu: skavti so začeli z rednimi tedenskimi sestanki, katerim se lahko pridružijo novi člani. Volčiči in volkuljice (7-10 let) se srečujejo vsako soboto med 15h in 17h v Mladinskem krožku

v Dolini, izvidniki in vodnice (11-15 let) pa prav tako vsako soboto med 15.15 in 16.45 v Mladinskem domu v Boljuncu. Za informacije: szso@skavt.net ali 347.8391257 (Luka).

Klub prijateljstva prireja v četrtek, 27. oktobra 2011, izlet v Čedad (ogled mesta) in Gonars. Vpisovanje do zapolnitve mest. Informacije na tel. št. 040 225468 (Vera). Vabljeni!

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje Ida Klarič 20 evrov.

G. Tone Bedenčič

Prepustila se je božjemu klicu in poslanstvu ... (4)

Nadaljujemo z objavo homilije, ki jo je škofov vikar za Slovence g. Tone Bedenčič imel ob prazniku Marijanskega shoda na Opčinah.

Krščanska skupnost

Vsaka krščanska družina je Cerkev v malem. Samo iz zdravih krščanskih družin lahko v polnosti živi župnijska skupnost. Jedro te skupnosti je Kristus v podobi kruha in vina. Verni se zbirajo zaradi Kristusa in tvorijo v moči Kristusa bratsko krščansko skupnost. Če pogledamo stvarnosti v oči, vidimo, da so naše verske skupnosti daleč od tega. Kako malo je celih družin pri nedeljskem bogoslužju. Pošiljanje otrok od nedeljah v cerkev je nesmisel, če ni z njimi njihovih staršev. Le ob prisotnosti lastne družine bo otrok začutil skupnost. Zdaj je pač tako, da so pri maši večinoma starejši. Ti dejansko drže vse naše verske skupnosti pokonci in jim gre vsa zahvala. Močno se čuti odsotnost mladih in ljudi srednjega življenjskega obdobja. Kaj vse je lahko dandanes vzrok včasih prave malenkosti, da se kristjani odtrgajo od nedeljskih srečanj.

Ni dovolj, da se kdo ima za kristjana. Potrebno je to potrditi v življenju skupnosti. Jedro krščanske skupnosti je evharistija. Ta nas povezuje, tvori skupnost. Če Kristus nas ne povezuje, potem so naša nedeljska srečanja le družabna srečanja. Še posebej to velja za prva obhajila in birme ter za praznike, kot sta Velika noč in Božič. Cilj vsakega nedeljskega srečanja, sv. maše je Kristus, ki ga prejme-

mo pri obhajilu. Z njegovo močjo gremo v vsakdanje življenje, kjer izpričujemo krščansko držo. To je cilj vsakega kristjana. Smo v drugem letu priprave na Sinodo. V prvem letu smo se poglobljali v božjo besedo, v drugem letu pa smo si zadali cilj, da poglobimo prav odnos do evharistije.

Da bi oživili naše skupnosti - naše župnije, smo lansko leto ustanovili dekanjski pastoralni svet. Ustanovljen je bil tudi ožji odbor. Delo so začela tudi tri področja, Breg, mesto in Kras. Tudi naše skupnosti ne morejo biti zaprte same vase. Potrebno je najti nove poti in načine skupnega delo-

vnanja, poleg tega pa je potrebno spodbujati naše vernike k spoznavanju in zavedanju, kako velik pomen ima krščanska skupnost - župnija za življenje naših ljudi. Če nam to ne uspe, bomo Slovenci v tržaški škofiji izgubili kot verniki in Slovenci. Tako se nam lahko zgodi, da bomo imeli premalo dobrih in globokih vernikov, a veliko kristjanov. In kaj hitro se nam lahko zgodi, da bomo kljub velikemu številu kristjanov, a malo vernikov naše slovenske verske skupnosti - župnije umrle...

Današnji praznik Marijinega rojstva nas sooča z resničnim življenjem. Na njeno priprošnje in pod njenim varstvom ter po njenem zgledu stopimo tudi mi na pot poglobljene vere, oživitve družine in krščanske skupnosti. Ne bojmo se - Marija je z nami. Zaupajmo ji.

/konec
Bedenčič Anton -
škofov vikar za Slovence

Foto IG

MEDJA VAS Veliki praznik narave

Konji in vonjave mošta

Že vrsto let se v prvih dneh oktobra zbiramo v Medjevasi, kmečki vasi ob vznožju zgodovinske Grmade, nad tržaškim zalivom, toda že "čez" tržaški Kras. Navadno do nje prepešamo in tudi tokrat je enourna hitra hoja iz Cerovelj bila ravno pravšnji uvod v praznik, ki nas je čakal. Prireditev Konji in vonjave mošta je največji kmečki praznik na Tržaškem, tridnevni poklon konjem, vinu, domačim pridelkom, pristni naravi in srečevanju z znanci. Medjevas je od Štivanja oddaljena le nekaj kilometrov, a pot do nje poteka strmo in ozko navzgor. Tudi letos je veliko obiskovalcev prišlo peš, mnogi s kolesi, najboljši pa so izkoristili redni avtobusni prevoz. Medjevas je kar pokala po šivih. Poletni oktobrski vikend, kakršnega smo lahko le sanjali!

Organizatorji tega krasnega praznika so izključno domačini. Domače SSKD Timava iz Med-

jevasi in Štivanja, kakor tudi jusarji in vaška skupnost so v sodelovanju z občino Devin Nabrežina uspeli sestaviti bogato ponudbo dejavnosti, ki so zavzele celotno vas in angažirale prav vse vaščane. Ob tolikšnem številu lačnih in že (l) jnih obiskovalcev jim gre vsekakor zaploskati. Ob petkovi otvoritvi smo že steli visoko število gostujočih konjenikov, ki so jih pospremile odprte osmice, agriturizmi in kioski ter večerno glasbeno rajanje. V soboto in nedeljo smo se lahko sprehodili po okoliških zgodovinskih poteh in opazovali jarke in ostanke krutih bojev pod Grmado v času 1. svetovne vojne ter izčrpavajočega življenja "na" Železni zavesi med Jugoslavijo in Italijo do leta 1989. Glavno besedo so imeli seveda konji in njihovi lastniki. Konjske igre so bile vsekakor zanimiva atrakcija, ker so morali tekmovalci prestati za-

htevne hitrostne in tehnične preizkušnje. Vprežene kočije so bile vedno polne, konjeniškim mimohodom pa smo lahko ubežali recimo s preizkušnjo ljudskih iger, streljanja s fračo in ljudske različice bejbzola "pandolo". Ob gorskokolesarskih preizkušnjah SK Devin so se naj-

pogumnejši celo odločili za panoramski izlet s helikopterjem. Dogajanje v Medjevasi smo lahko "ujeli" s preglednim turističnim vodnikom, ki nas je peljal

po oštevilčenih postajah od ene izkušnje k drugi. Ko nam je zmanjkalo pod utrujenimi nogami, pa smo se usedli za mizo in se okrepčali z vrhunskimi enogastronomskimi izdelki. Ob joti, nekaj narezka, kozarec vina in veliko vode, še zadnji dotik konju in pozdrav lastniku,

potem pa pot pod noge in spet na gozdno pot do doma. Konji in vonjave mošta je praznik vseh nas, ki ga ne bomo zamudili niti naslednje leto!

Jernej Šček

MAŠA ZADUŠNICA V CERKVI V BAZOVICI Nagovor Milana Gregoriča

Bazoviške žrtve kot simbol primorskega upornišтва (3)

Čeprav je prvim uporom iz obupa na začetku fašizma sledila "nema groza" novega, še hujšega nasilja, to je aretacije, mučenja, posebna sodišča, dolgoletne zaporne kazni in smrtne obsodbe (Bazovica, opensko strelišče, Regina Coeli idr.), primorski duh ni klonil. Zdesetkani uporniki so se na novo in novo organizirali, da bi v štiridesetih letih skupaj z ostalim slovenskim, jugoslovanskim in evropskim uporništvom krenili v dokončen obračun s fašizmom in tako udeležili svojo preroško

grožnjo SMRT FAŠIZMU. Morda bi to veliko zgodbo o primorskem uporu in primorskem Tigru najlepše ponazorili z Gregoričevimi verzami iz pesmi Na bregu, in sicer:

Na bregu stojim in v morje strimim:
pod mano srdito valovje
rohni ob kamnito bregovje;
do neba praši se megljeni dim,
do neba praši se megljeni dim,
in obraz mi brizgajo pene
od skalne stene;
a stena skalna
ostane stalna,
in jaz se na robu ne ganem,

viharju kljubujem, ostanem!
Ko v steno valovje, usode vihar
ob me se zaganja;
a duh se ponosni ne uklanja;
ti streti me moreš, potreti nikdar,
usode sovražne besneči vihar.
In se mnoge je sovražni besneči vihar strl, a uporniškega primorskega duha ni zatrl. Kot skala trden ni klonil in v preroški Kosovelovi viziji je dočkal dan, ko premagan je bil "življenja tiran". Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske na pobudo preživelih tigrovcev in drugih primorskih rodo-

ljubov, ki so dolga leta nosili v sebi bolečino, ker je bilo to predvojno protifašistično gibanje po vojni ožigosano kot reakcionarno in celo sovražno do novih komunističnih oblasti, smo na začetku devetdesetih let ustanovili v Kopru Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske. Akcijo sta vodila Karlo Kocjančič in Ciril Pelicon, velika primorska domoljuba in ugledna javna delavca. Menili smo, da je treba to krivico popraviti in, proti pričakovanju, se je društvo v nekaj letih razmahnilo po vsej Primorski, vključno z zamejstvom, in tudi med Primorci, živečimi v osrednji Sloveniji; danes šteje že prek 1100 članov. V tem prvem obdobju delovanja je društvo pustilo za seboj globoko zoran brazdo. Njegovi glavni cilji, to so zgodovinska re-

habilitacija Tigra, poravnava materialnih krivic, storjenih tigrovcev in njihovim svojcem, negovanje rodoljubnih tradicij Primorske in soočenje z novimi izzivi ob slovenski zahodni meji po razpadu Jugoslavije, so bili v veliki meri uresničeni. Rehabilitacija Tigra je bila dosežena in danes zaseda društvo Tigr častno mesto med slovenskimi veteranskimi organizacijami. S sprejetjem posebnega zakona v Državnem zboru je bil status Tigrovcev izenačen s statusom borcev NOB. Z ustanovitvijo društva je domoljubje ponovno pljusnilo po Primorski. Postavljenih je bilo več deset pomnikov tigrovcev in drugim "pozabljenim" primorskim domoljubom. Izšla sta skoraj dva ducata novih knjig na tigrovsko in domoljubno tematiko. Društvo je ustvari-

lo svoje glasilo Primorski rodoljub, ki izhaja nekajkrat letno. Na Velikem Cerju nastaja na pobudo društva mogočen spomenik-muzej braniteljem slovenske zemlje, ki bo, med ostalim, žarčil primorsko domoljubje daleč naokoli. Društvo se je z drugimi civilnodružbenimi organizacijami redno javno odzivalo na pritiske in izsiljevanja Italije v letih po razpadu Jugoslavije.

Z bazoviško komemoracijo in drugimi spominskimi svečanostmi in z vsemi naštetimi dejanji ostajamo duhovni dediči Tigra, prenašamo njegovoga duha tudi na nove generacije in se tako na najbolj avtentičen način priklanjamo njegovemu spominu in posebej spominu tistih, ki so za svoje ideale žrtvovali življenje.

/konec

Gorica / Prvovrstna glasbena dogodka

SCGV Emil Komel: Pierluigi Cappello in glasba

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v sodelovanju s KC Lojze Bratuž vabi v soboto, 8. oktobra, ob 20.30 v Kulturni center na večer z naslovom Pierluigi Cappello in glasba. Šlo bo za projekt, ki ga uresničujeta omenjeni ustanovi skupno s skladateljem in profesorjem kompozicije Davidejem Macculijem. Na njegovo pobudo se je skupina devetih skladateljev (Barbara Magnoni, Renato Miani, Mario Pagotto, Stefano Pelagatti, Claudio Perugini, Roberta Silvestrini, Andrea Talmelli, Wojciech Widlak in Macculi)

Pierluigi Cappello

poglobila v raziskovanje poetičnih del enega največjih in najbolj cenjenih sodobnih italijanskih pesnikov, to je Pierluigi Cappello iz Kluž v videmski pokrajini (rojen 1. 1967), ki v zadnjih letih prejema ugledne nagrade. Mlade skladatelje so navdihnili njegovi poetični teksti; tako so nastali samospevi za sopran in klavir, ki jih bosta v soboto prvič izvedli sopranistka Alessandra Schettino in pianistka Neva Klanjšček. Na večeru bo prisoten tudi pesnik Cappello, ki bo med izvajanjem glasbenih del predstavil svoj poetični opus z branjem in interpretacijo uglasbenega teksta. Na tak način bo furlanski pesnik sam skušal ovrednotiti in pojasniti starinski dialog med glasbo in poezijo. Pobuda bo doživela ponovitve tudi v drugih italijanskih mestih: 9. oktobra v Teatru S. Giorgio v Vidmu, 27. oktobra na Poljskem inštitutu v Rimu, kasneje tudi v tujini. Projektu so dali pokroviteljstvo tudi goriška pokrajina, Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja in videmska univerza. Vstop prost. Toplo vabljeni!

Davide Macculi

Leioa Kantika Korala v Kulturnem centru Bratuž

Na drugem koncertu sezone 2011-12 goriškega Kulturnega centra Lojze Bratuž in ZCPZ bo v

petek, 14. oktobra, ob 20.30 v veliki dvorani KC nastopil Mladinski pevski zbor Leioa Kantika Korala iz Španije pod vodstvom Basilia Astuleza. Leioa Kantika Korala je eden vodilnih baskovskih in španskih mladinskih zborov, ki ga je pred 10 leti ustanovil Astulez. Nekonvencionalna programska usmeritev ter visok izvajalski nivo sta zboru kmalu prinesla mednarodni sloves. Zbor sestavlja 50 dijakov konservatorija v Leiói, starih od 10 do 17 let, in predstavlja srce velike ter ustvarjalne zborovske šole za mlade, v okviru katere delujeta dva mladinska in dva otroška zbora. Leioa Kantika Korala je bila povabljena na številne zborovske festivale po Evropi in tudi onkraj oceana. Zbor je velikokrat nastopil na odru opere v Bilbao in sodeloval z baskovskim simfoničnim orkestrom ter simfoničnim orkestrom mesta Bilbao. Prejel je številne nagrade na državnih in mednarodnih tekmovanjih: zlato medaljo na mednarodnem tekmovanju v Torre Vieji (Španija, 2007), 1. mesto v kategoriji polifonija, 1. mesto v kategoriji ljudska glasba ter Grand Prix na državnem tekmovanju (Španija, 2008), štiri nagrade na mednarodnem tekmovanju C. A. Seghizzi (Italija, 2008), 2. nagrado na 40. mednarodnem tekmovanju v Tolosi (Španija, 2008), 1. nagrado na mednarodnem tekmovanju v Arezzu (Italija, 2009). Kantika je posnela tudi več zgoščenk: Juegos de Otono, Kantika, Gabon Kantika!, Kantika Sakra, Beti Bizi.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Socialni networki in "trikotnik stolice"

Vem, da si bo marsikdo mislil, da nisem razumela neponovljive vloge socialnih networkov. In vendar mislim, da sem jo. Razumela sem njihovo vlogo pri sprožanju revolucij, povsem podpiram njihovo podstat protestnim izgredom indignados-ov po vsem svetu. A kljub temu ne razumem potrebe, ja: resnične potrebe, ki jo osebe čutijo po vsesplošnem javnem informiranju po Facebooku o vsem, kar se ti osebnost dogaja v življenju. Tudi malenkostnem. Ne razumem potrebe po tem, da vsi vedo, kakšne volje si, kdaj si vstal, ali si bil včeraj v gorah in kaj ti ustvarja probleme. Banalnost razpredenosti. Banalnost razširjenosti neke "virtualne vasi", v kateri vsi gledajo skozi okno, vsak je opažen. Vsak želi biti opažen. Ljubim izbiro. Ne morem si predstavljati, da bi recimo širok krog, brez kakršnekoli izbire, zanimalo, če napišem, da mi je danes termometer kazal 38 stopinj (od tod morda te blodnje...), da sem jedla pico in da sem brala o trinidesetletnem furlanskem pesniku, ki poezijo dojema skoraj mistično in se ji - po delovnikih, polnih snemanj in računalniških obdelav posnetkov - predaja izključno v nočnih urah. Ali sem res pripravljena na to, da napišem res vsakomur, kdaj sem zadnjič plavala, kakšne so bile počitnice in zakaj sem se v službi ujezila? Ne obsojam, pa vendar si ne morem kaj, da bi se ne vprašala, od kod ta potreba? Občutek imam, da živimo v času, ko vemo to

in ono nepomembnost o tem in onem, in vendar smo tako neznansko sami. Sami smo v odločitvah, v kljubovanju hudim situacijam, sami moramo reševati zagate vsakdana. Mediji sledijo splošni težnji, več vemo o severnoligaških majicah kot o delovnih pogojih kake tovarne, ki ne pride v ospredje. Pred kratkim mi je kolega rekel:

"Če bi javnost zares vedela, kakšni so delovni pogoji t. i. Trikotnika stolice v Furlaniji, bi se naravnost zgrozila. Televizija ponuja edinole posnetke mladih, pretežno deklet, ki v tovarni skrbijo za prevleke stolic. Gledalec si tako

ustvari fiktivno predstavo več kot dostojnih delovnih pogojev: gumijasta pena, dober les, rezanje in šivanje blaga. V resnici je pred tem še veliko zelo težkih delovnih ur, verjemi. Delo v hali, kjer je hrup neznošen do take mere, da si kljub slušalkam omočen. Sosledje ur, ko ti je pavza za fiziološko potrebo točno odmerjena po minutah.

Fizična izmučenost in spreji v nosnicah, ki te nikoli ne zapuste. Vse to seveda nikoli ne pride na dan. Vsi bodo kazali, kako brhka dekleta urejujejo peno na stolic, in tako si bo gledalec ustvaril predstavo o harmoničnih delovnih pogojih v Furlanski nižini".

Saj vem, da stvari niso povezane, socialni networki so nekaj, medijsko poročanje je drugo. In vendar menim, da oboji zrcalijo isto predominantno kulturo. Zasičeni smo s podatki, zasičeni smo z informacijo, kopljemo se v tonah nepomembnega, postranskega, čisto osebnega, in nezmožni smo razumeti več, kaj je bistveno.

Druženopolitično društvo Edinost

Popis prebivalstva naj bo tudi v slovenskem jeziku

Na osnovi veljavnih predpisov sta občinska popisna urada (UCC) v Gorici in v Trstu dolžna dostaviti na dom vsem Slovcem, ki živijo v teh dveh občinah, ne glede na to, ali živijo na ozemlju, ki ga določa odlok predsednika republike z dne 12. septembra 2007, ali izven tega ozemlja, popisnico za 15. splošni popis prebivalstva v slovenskem jeziku. Ta dolžnost izhaja iz naslednjih predpisov.

1. Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin z dne 1. februarja 1995, ratificirana z zakonom št. 302 z dne 28. avgusta 1997, člen 3: **Vsak pripadnik narodne manjšine ima pravico do proste izbire, da je ali ni obravnavan, kot pripadnik narodne manjšine, in iz te njegove izbire ali uresničevanja pravic, ki so z njo povezane, ne izhajajo nobene neugodne posledice.**

2. Ustavni zakon št. 1 z dne 31. januarja 1963 (Posebni statut avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine), člen 3: **V deželi je priznana enakost pravic in ravnanja vsem državljanom, ne glede na jezikovno skupino kateri pripadajo, z varstvom njihovih etničnih in kulturnih značilnosti.**

3. Zakon št. 38 z dne 23. februarja 2001, člen 8 - 3. odstavek: **Akti in katerikoli ukrepi, namenjeni javni upravi in natisnjeni na pripravljenih obrazcih, vključno z dokumenti osebnega značaja, kot so osebne izkaznice in anagrafska potrdila, se v občinah, o katerih govori 4. člen, izdajajo na zahtevo zainteresiranih državljanov bodisi v italijanski in slovenski ali tudi samo v italijanski.**

4. Zakon št. 38 z dne 23. februarja 2001, člen 8 - 4. odstavek: **V središčih mest Trst in Gorica ter v**

Čedadu pa posamezne uprave ustanovijo, tudi v konzorcialni obliki, urad, namenjen državljanom, ki se želijo posluževati pravic iz 1., 2. in 3. odstavka, tudi če ne živijo na ozemlju, ki ga določa 4. člen.

5. Zakon št. 38 z dne 23. februarja 2011, člen 28 - 2. odstavek:

... Nobenega določila tega zakona ni možno tolmačiti na način, ki bi slovenski manjšini zagotavljal nižjo raven varstva od tiste, ki je uživana na podlagi prejšnjih določil.

... Ni težko opaziti neskladnost med točkama 1 in 2 na eni strani ter 3 in 4 na drugi strani. To pa je dokaz, da je "zaščitni zakon" ustavno nezakonit, ker je v nasprotju z ustavnim zakonom in celo z mednarodno pogodbo, ki po 27. členu konvencije o pravu pogodb (ratificirane z zakonom št. 112 z dne 12. februarja 1974) prevladuje nad notranjo zakonodajo.

Po postopku, ki ga Italijani imenujejo "combinato disposto" lahko potegnemo iz navedenih predpisov te zaključke:

a) kadar mora pripadnik manjšine za uživanje manjšinske pravice narediti kaj več kot drugi, je podvržen neugodnim posledicam (če drugi dobijo popisnico v lastnem jeziku na dom, mora prejeti popisnico v lastnem jeziku na dom tudi pripadnik manjšine, ki živi kjerkoli na naseljenem ozemlju manjšine, ki ji pripada). b) če pripadnik manjšine ne prejme popisnice v lastnem jeziku na dom, kot jo prejmejo državljani, ki pripadajo drugi jezikovni skupini, je kršeno načelo enakosti pravic in ravnanja. c) popisnica, v katero je treba vpisati osebne podatke pripadnika manjšine, je brez dvoja dokument osebnega značaja; za raz-

liko od osebne in volilne izkaznice in drugih anagrafskih potrdil v primeru popisnice ni pripadnik manjšine prosilec, temveč je država, ki zahteva od njega, da jo izpolni; ker zakon predvideva v primeru pripadnikov slovenske manjšine samo dvojezične dokumente, je jasno, da mora biti popisnica, ki je namenjena manjšinci, dvojezična (dokument samo v italijanskem jeziku je predviden samo zato, da se ugotovi narodnostni neprtnosti nekaterih državljanov).

Či izven vsakega dvoma je, da ima pravico do dvojezične osebne in volilne izkaznice in do dvojezičnih anagrafskih potrdil tudi manjšinec, ki ne živi na ozemlju, ki ga določa 4. člen zakona; zato ne more biti nobenega dvoma, da ima pravico do dvojezične popisnice tudi pripadnik slovenske manjšine, ki ne živi na ozemlju, ki ga določa 4. člen, in to pod pogoji, ki veljajo za vse ostale državljane: z dostavo na dom.

d) ker so bile pri 14. splošnem popisu prebivalstva leta 2001 dostavljene na dom popisnice v slovenskem jeziku na celotnem ozemlju občin Gorica in Trst, je z navedenim predpisom nesporno predpisano, da se tudi pri sedanjem splošnem popisu prebivalstva dostavijo slovenske popisnice na dom na celotnem ozemlju občin Gorica in Trst. Za osebe, ki ne sprejmejo zgornjega tolmačenja veljavnih predpisov, samo vprašanje: Kako bi uspel 15. splošni popis prebivalstva, ko bi časopisi, radio in televizija javili, da je 9. oktobra 2001 popis prebivalstva, in bi obvestili, da državljani lahko dvignejo popisnice na občini?

za družbenopolitično društvo Edinost
Samo Pahor

Spomini na pretekle lepe, a tudi hude čase (4)

Življenje je zgodba ...

Dolga leta je Hanzl Mošchitz v žabniški cerkvi opravljal službo organista in vodil cerkveni pevski zbor.

Hanzl je letake odnesel in jih je, preden jih je začel razdeljevati, pokazal tedanjemu župniku Rafku Premrlu. Čeprav si je Premrl zelo prizadeval za ujetje vanje slovenske zvesti in deloval proti opcijam, je Hanzlju odsvetoval razdeljevanje, ker bi razkačil nemškutarje, fašistična oblast pa bi ga zaprla. Hanzl je letake uničil. Osebnost pa sem vaščane, zlasti svoje sorodnike, nagovarjal, naj ne optirajo. Čas za optiranje je bil od oktobra do konca decembra 1939. Nato je bil podaljšani še do junija 1940. Z vaščani sem se o opcijah razgovarjal tudi javno, zlasti v gostilni svoje sorodnice, in jih prepričeval, naj ne optirajo. Tam je bila navzoča tudi Stana B. Moje odsvetovanje pa ni imelo uspeha. V Žabnicah, ki so veljale za slovensko vas - v resnici se niso imeli za Slovence in

niti ne za Nemce, pač pa za "kanaltalarje" -, samo tri družine niso optirale. V vsej Kanalski dolini je optiralo čez 90% prebivalcev, torej tudi Slovenci. Optiral je tudi moj stric, čeprav med zadnjimi - češ, kamor so šli drugi, grem tudi jaz -, in se preselil v Tretji rajh, na Koroško. Naselili so ga na posestvo Slovenca Sturma, ki so ga nacisti pregnali v internacijo v Nemčijo. Nacisti so pregnali še mnogo drugih koroških Slovencev in na njihova posestva naselili optante iz Kanalske doline. Njegov sin je dr. Marjan Sturm, predsednik levo usmerjene organizacije koroških Slovencev. Ker sem stricu povedal, da posestvo ne bo prodano, če bo še kdo živel v hiši, je stric modro pustil v hiši sestro svoje žene in iz Polja poklical svojo sestro. Zato njegovo posestvo ni bilo ocenjeno in predano organizaciji Entente per le Tre Venezie. Stric

se je tako po vojni, ko se je Sturm vrnil iz internacije in prevzel svoje posestvo, lahko vrnil v Žabnice na svoje neprodano posestvo.

Opcije so usodno zaznamovale Kanalsko dolino. Etnično razmerje se je spremenilo. Prej večinsko naseljena s Slovenci je postala večinsko naseljena s Italijani, ki so se vselili v prazne hiše,

"Giovani Italiane" Štefi K. Bila je mojih let in njen oče je edini v vasi izjavljal, da je Nemeč, čeprav sta njegova oče in mati bila čistokrvna Slovenca. Štefi me je rada gledala "kot fanta", in to me je rešilo. Še tisto noč je pohitela do moje tete, kjer sem stanoval, in mi sporočila sklep ter mi svetovala, naj se umaknem. Naslednjega jutra sem se še v polmraku napotil na Trbiž in od tam z vlakom preko Ratec v Ljubljano.

Tudi Rafko Premrl, ki je župnikoval v Žabnicah od l. 1932 do l. 1939, je bil žrtev opcije. Bil je prvi župnik žabniške fare, ko je ta leta 1933 cerkvenoupravno prešla pod videmsko nadškofijo. Premrl je v Žabnicah župnikoval v najtežjih letih: v letih propagande za Tretji rajh in za opcije. Opcijam se je odločno upiral, najbolj v osebnem pogovoru z župljani, pa tudi v cerkvi

med pridigami je župljane rotil: "Za božjo voljo, ne zapuščajte svojih domov in svoje zemlje.

Cele generacije so tu živele. Tukaj ste pokopali svoje drage starše, brate in sestre. V tej cerkvi ste bili krščeni. Ostanite doma, časi se bodo spremenili..." Kot da bi prillil olja na ogenj, je to razkačilo od propagande zaslepljene domačine in nemškutarje. Zatožili so ga pri svetni in cerkveni oblasti in ena in druga sta ga kratkomalo pregnali.

Premrl je nato župnikoval v Istri v Opatiji in v vasi Ičići pod Učko. Tudi do tja je segla mrznja žabniških nemškutarjev. Ko je nemška vojska leta 1943 zasedla Istro, ga je gestapo aretirala, odpeljala v Trst v koronejske zapore in od tam v Dachau. K sreči se je iz taborišča vrnil. Po vojni je poučeval zgodovino in filozofijo na slovenski gimnaziji v Gorici do upokojitve l. 1975. Od leta 1970 do smrti 1983 je župnikoval v Štmaru pri Gorici.

Martin Kranner

Na slovenski politični sceni

Premalo razprav o premagovanju krize in razvoju države

Zdaj je gotovo, da se v Sloveniji približujemo predčasnim parlamentarnim volitvam, vzdušje zanje pa je že zdavnaj začelo nastajati. Državni poglavar dr. Danilo Türk je sklenil, da bo 21. oktobra razpustil parlament, volitve, prve predčasne v nad dvajsetletni zgodovini slovenske države, pa bodo v nedeljo, 4. decembra. Dogaja pa se žal tisto, kar je v politiki pogosto in je celo postalo del tradicije tudi v demokratičnih državah namreč, da stranke napovedujejo in javno razglašajo svojo politiko in programe, ki naj bodo všečni volivcem, v predvolilni kampanji pa delujejo povsem drugače, to je za svoje strankarske koristi in težnje, za izbiro najbolj primernih in zato pogosto poslušnih poslancev, pa z oživiljanjem morebitnih afer, škandalov in drugih takih dogodkov, ki bi na volitvah lahko škodovale drugim strankam oz. njihovim voditeljem.

Takšna politika in usmeritev političnih strank sta zelo očitni in pregledni tudi v sedanji predvolilni kampanji. Stranke, razna gibanja, organizacije in posamezniki, ki bodo nastopili na volitvah, so sestavili kopico predlogov in zamisli o tem, kako naj Slovenija premaga krize (gospodarsko, finančno in druge). Vendar pa razprav o zamislih za razvojno pre-

brazbo slovenske države ni veliko, so pa pretežno zgolj načelne, dejali bi populistične. Veliko bolj pripravljena in usklajena je gonja zoper Janeza Janšo, vodjo slovenske opozicije, ki poteka v javnih občilih, predvsem v tedniku Mladina in časniku Dnevnik, v komisijah in odborih parlamenta, na plenarnih zasedanjih tega najviš-

Danilo Türk

jega predstavniškega organa, intenzivno pa tudi na spletu oz. internetu.

V začetku predvolilne kampanje je bilo manj razvidno, sedaj pa je čedalje bolj očitno soočanje med predsednikom države dr. Danilom Türkem in vodjem SDS oz. opozicije, Janezom Janšo. Oba sta prefinjena in izkušena politika, vendar tudi obremenjena s strastmi in predsodki, ki so se nekateri že izrodili, tako je videti, v sovrastvo. V SDS so ob nezaupnici vladi Boruta Pahorja zapisali, "da je to nezaupnica tudi dr.

Danilu Türkmu". Menili so, "da je on ideološko koalicijo brez pridržkov podpiral v volilni kampanji, nato nesposobnega kandidata Boruta Pahorja predlagal za predsednika vlade, ter kasneje z vzporedno očitno dvojnimi merili ocenjeval in podaljševal njegovo slabo delo. V SDS zato pričakujejo, da bo predsednik države za to prevzel svoj delež politične odgovornosti". Državni poglavar se na omenjena razmišljanja in kritike ni odzval, je pa vodji največje opozicijske stranke odgovoril med obravnavo neke druge teme na kongresu slovenskih menedžerjev v Portorožu. V svojem značilnem slogu vzvišenega politika in državnika je zardil, "da bo storil vse za trdno vlado, saj njegov prispevek ni nezaten". In nadalje: "Pri izbiri mandatarja bom temeljito premislil, da lahko prispeva k taki vladi, o kakršni vi govorite". Na internetu je nekdo zapisal, "da so se menedžerji ob omenjenih besedah najvišjega predstavnika države spogledali in bili mnenja, da Janša tudi če bo s svojo stranko zmagal na volitvah, ne bo izbran za mandatarja nove vlade".

Kaže, da se bo v parlamentarni boj 4. decembra poleg strank, ki so že doslej imele svoje poslance, podalo več gibanj, društev ali drugačnih združb civilne družbe. Sodeč po raznih anketah, dobro kaže Novi Sloveniji, kršćansko-ljudski stranki, ki je na preteklih volitvah ostala brez sedeža v državnem zboru. Njene možnosti

bi povečala kandidatura Lojzeta Peterleta, ki pa včasih, morda tudi v tej kampanji, izvaja neko svojo politiko in nima dovolj razumevanja za napore naše kršćansko-ljudske stranke, da ponovno izvoli svoje predstavnike v parlament. Med gibanji, ki bodo sodelovala na volitvah, nadalje omenjamo Gibanje in stranko za trajnostni razvoj Slovenije, ki ju vodi Matjaž Hanžek in Manca Košir, Gibanje nestranskih županov iz različnih območij države in Stranko zelenih Slovenije. Po švedskem in nemškem zgledu se menda ustanavlja Piratska stranka Slovenije, ki bi se tudi udeležila volitev. Še naprej ugibajo o možnosti, "da bi kot rešitelj Slovenije" na bližnjih volitvah sodeloval tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič. Menda ga pri odločitvi ovira njegov sin Jure Jankovič, ki je domnevno zapleten v nove kazenske preiskave in postopke. O njem je bilo na spletu zapisano, "da vsak dan porabi za svoje osebne potrebe 300 tisoč evrov". Od kod ima toliko denarja? O volilnih rezultatih je častnik Jure Trampuš v tedniku Mladina zapisal, "da bo zmagala SDS, s podobno večino, kot je leta 2000 zmagala LDS. Torej 36% in še kaj več glasov".

Revija za Slovence zunaj domovine Slovenija danes je v svoji novi številki veliko prostora namenila poslanstvu slovenskega okteta, ob šestdeseti obletnici ustanovitve. Veliko žalost Slovencev je povzročila smrt glasbenika in godca Lojzeta Slaka, ki je bil ob Slavku Avseniku eden od dveh stebrov slovenske narodno-zabavne glasbe.

Marijan Drobež

Je pred volitvami sploh mogoče poslušati vsebinske predloge? Utopične želje za volilno kampanjo

No, volitve le bodo. Treba je samo še videti, kdo bo na njih nastopal. In kaj si morajo slovenski državljani čakati od nove oblasti. Slovenija je dober del tega mandata doživljala politično stagnacijo. Vladajoča koalicija se je veliko bolj ukvarjala z notranjimi spori kot z resnično pomembnimi temami in si tako močno otežila pot do novega mandata. Z vodilnim trojčkom tega mandata, Borut Pahor - Katarina Kresal - Gregor Golob, so možnosti za ponovno zmago levice dejansko nične. Zato pa je vse bolj zanimivo, kdo bo šel v boj proti Janezu Janši, ki ima danes relativno zmago na volitvah dejansko na dlani. Zato se levice zateka k še zadnjemu adutu, ki ga premore. Pravzaprav bi lahko govorili o dveh takih adutih: najprej Janez Potočnik, politično neomadeževani lik (logično, saj že vseskozi deluje v zelo oddaljenem Bruslju), ki ima zaradi uglednih funkcij v evropski komisiji ogromen politični kapital. Zelo jasno seveda je, da ima Potočnik svoj status zelo rad in se ne bo preselil v slovensko "dolino Šentflorjansko", kjer ga čakajo umazane politične igrice in neprimerno manjša plača. Kdo bi si kvaril ugled z manj plačano in bolj izpostavljenim službo? Drugi kandidat je Zoran Jankovič: on bi lahko kot levčarski kandidat, ki čisto pragmatično z levico res nima veliko skupnega, edini še poenotil razočarano levčarsko volilno

bazo. A glede te odločitve bo treba še nekoliko počakati. In s pomembno pripombo: Jankoviča v slovenskem političnem prostoru obravnavajo kot ljubljancana. Za levčarje iz drugih pokrajin (recimo za ponosne Štajerce) bi to lahko postal zelo motilen element. Skratka, novih obrazov na slovenski politični sceni ne moremo pričakovati. Novous-

Janez Potočnik

stanovljena gibanja so hkrati nerelevantna in imajo med vodilnimi kadri povsem prepoznavna in stara imena. In žal bo verjetno predvolilni boj spet slonel na tistih tematikah, ki smo jih poslušali doslej v čisto vsaki predvolilni kampanji. Recimo, delitev na partizane in domobrance. Ali pa na "patrio in partijo". Danes so težave Slovenije drugje in predvolilna kampanja bi morala sloneti na drugačnih tema-

atikah. Najprej se bo morala nova vlada učinkovito in resno soočiti s krizo (in to Pahorju žal ni uspelo). Slovenija je izvozna država: večino svojih prihodkov ustvarja s prodajanjem izdelkov v tujino. To bo v naslednjem letu zelo težka naloga: napoveduje se nov val recesije, kar pomeni, da tuje države bodo manj uvažale. Najpomembnejši trg, Nemčija, je že v letošnjem

drugem četrtletju zabeležil le 0,1 odstotno rast. Napovedi za naslednje obdobje so še slabše. Slovenija ne bo mogla zato računati na prijateljski Berlin: morda bi bilo zato pametno osredotočiti se na tiste slovenske gospodarske realnosti, ki imajo same po sebi dodano vrednost, a jim država pogosto ne izkazuje dovolj pozornosti. Vzemimo kot zgled ajdovski Pipistrel in njegovega lastnika Iva Boscarola: v tem tednu je posebno na-

grado Pipistrelu letalu Taurus G4 podelila celo ameriška vesoljska agencija Nasa. Kaj ko bi slovenska politika namenila malo več pozornosti takim projektom? Obdobje recesije se namreč napoveduje tudi za Slovenijo. Brez rasti gospodarstva ne moremo govoriti niti o zmanjševanju zadolženosti države. Če BDP ne bo raste, nam pri blažitvi javnega dolga ne morejo pomagati nobeni rezi pri javnih izdatkih. Sedaj bi podjetja, kakršno je ajdovski Pipistrel, lahko pomagala slovenskemu gospodarstvu. Če bi imele uradne institucije za to dovolj poslušna. Upati je nadalje tudi, da bomo v predvolilni kampanji poslušali strukturne predloge o problemu javnega primanjkljaja, ki je že tri leta zapored nad 5,5 odstotkov. Jasno je, da bo treba javno porabo v naslednjih letih precej znižati. In potreben bo rez med zaposlenimi in javnem sektorju ter v sistemu pokojnin. Gre torej za tista poglavja, ki jih je načel že Pahor: predvsem pri pokojninah je bil vladni predlog uravnovežen in dokaj primeren. A kaj, ko je pogorel zaradi vladne nepriljubljenosti in nekaj neumnosti, ki jih je Pahor naredil in izustil v tem času. Dobra popotnica za novo oblast bi bila, če bi teme, ki smo jih na kratko povzeli, naletele na ustrezen odziv v skrajšani volilni kampanji, ki nas čaka do 4. decembra. A kaj, ko že vnaprej lahko napovemo, da se to ne bo zgodilo.

Andrej Černic

Kratke

Pipistrel tretjič zapored osvojil nagrado Nase

Ekipe ajdovske letalske družbe Pipistrel je tretjič zapored zmagovalec tekmovanja Nase za energetske najbolj učinkovito letalo. V torek, 4. oktobra, so ob razglasitvi zmagovalca v Santa Rosi v Kaliforniji Pipistrelu podelili ček za 1,35 milijona dolarjev. Ivo Boscarol se je zmage razveselil in namenil 100.000 dolarjev v nagradni sklad za novo tekmovanje. Tretjo zaporedno zmago si je ekipa Pipistrela prislužila z energetske varčnim letalom taurus G4, prvim električnim štirisedežnim letalom na svetu, ki je poletelo. Udeleženci finalnega tekmovanja so morali z letalom, ki leti s hitrostjo najmanj 160 kilometrov na uro, v manj kot dveh urah preleteti najmanj 320 kilometrov. Pri tem letalo ni smelo porabiti več kot 3,8 litra goriva na potnika oziroma ekvivalent v električni energiji.

"Srečen sem, da smo dokazali, da je letenje z električno energijo lahko enakovredno letenju na fosilna goriva. Upam, da bomo na tem področju v prihodnjih letih tudi na račun te zmage lahko nekaj naredili tudi za ohranjanje naše atmosfere. Del naše nagrade smo namenili v nagradni sklad, da bi v prihodnjih letih razvili tudi električno nadzvočno letalo", je za STA po zmagi povedal Boscarol.

Na tekmovanje agencije Nasa Cafe Nasa Green Flight Challenge v Santa Rosi v Kaliforniji se je prijavilo 13 ekip, v finalno tekmovanje pa so se na koncu uvrstile le štiri ekipe, ki so izpolnjevale stroge pogoje. Zahteva organizatorjev tekmovanja je med drugim bila tudi ta, da mora na tekmovanju sodelovati ameriški partner. Zato je Pipistrel v sodelovanju z univerzo Penn State University oziroma njihovo razvojno in testno ekipo ustanovil skupno ekipo Pipistrel-USA.com.

Pipistrel je odnesel največjo nagrado v zgodovini aviacije, na drugo mesto pa se je uvrstila ekipa E-genius, ki je dobila 120.000 dolarjev nagrade. Obe letali sta za cilj porabili le malce več od polovice predpisane porabe goriva. Slovenski del ekipe so sestavljali glavni aerodinamik projekta G4 Gregor Veble, vodja ekipe Tine Tomažič, mojster električnih sistemov na letalu Jure Tomažič, s konstruktor strukture letala Vid Plevnik in Franci Popit. Ameriški del ekipe pa so sestavljali vodja ekipe Jack Lagelaan, testna pilota Dave Morss in Robin Reid, Pipistrelov zastopnik v ZDA Michael Coates ter lokalni Pipistrelov zastopnik za Kalifornijo Vance Turner.

Na gradu Dobrovo odprtje razstave Miha Maleš - Zoran Mušič

Ob 20. obletnici obnove gradu Dobrovo in delovanja galerije Zorana Mušiča prirejšo Goriški muzej, Občina Brda in Galerija Furlan razstavo Miha Maleš - Zoran Mušič prijatelja in sodelavca. Odprtje bo v gradu Dobrovo v petek, 7. oktobra 2011, ob 18.30. Na prireditvi bodo spregovorili: g. Andrej Malnič, direktor Goriškega muzeja; g. Franc Mušič, župan Občine Brda; ga. Suzana Hrovat, galeristka Galerije Furlan; ga. Breda Ilich Klančnik, kustosinja razstave, in g. Milan Kučan, častni gost. Razstava bo odprta do 15. februarja 2012.

SNG Nova Gorica: še do petka, 7. oktobra, možen vpis abonmajev za sezono 2011-12

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica srčno vabi k vpisu abonmajev, ki je možen do petka, 7. oktobra 2011. Vpis študentskega abonmaja poteka do 29. oktobra 2011. Dosedanji abonenti lahko svoj abonma prejmejo brezplačno, če pripeljejo s seboj dva nova abonenta. Ob prevzemu brezplačnega abonmaja mora imetnik predložiti davčno številko, saj znesek v vrednosti abonmaja velja kot davčna boniteta in jo je potrebno vnesti v davčno napoved za dohodnino. Vsak teden v jesenskem vpisnem roku izžrebajo abonenta, ki prejme dve darilni vstopnici, ki ju lahko med sezono unovči za katero koli izvenabonmajsko predstavo ali pa ju komu podari. V času vpisa abonmajev je blagajna gledališča odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00, ter uro pred pričetkom predstav (tel. št. 05 335 22 47, elektronska pošta: blagajna.sng@siol.net, dodatne informacije na tel. št. 05 335 22 51, info@sng-ng.si).

V SNG Nova Gorica 3. premiera letošnje sezone: Hlapci Ivana Cankarja

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bo v četrtek, 6. oktobra, tretja premiera gledališke sezone 2011-12, ki poteka pod geslom Srčno. Na velikem odru SNG bo zaživela Cankarjeva drama Hlapci v režiji Mihe Goloba. Hlapci nas soočajo predvsem z našim razumevanjem demokracije, dialoga in tolerance in v vsakokratni uprizoritvi odgovarjajo na bistveno vprašanje o tem, kaj Slovenci počnemo sami s seboj. Hlapci, prvič izdani leta 1910, so bili napisani kot žolčen izliv Cankarjevega ogorčenja po deželnozborskih volitvah leta 1907, na katerih so zmagali klerikalci in zaradi katerih je bilo močno oteženo tudi samo avtorjevo življenje in delo. Zaradi močne cenzure je bila drama prvič uprizorjena šele po 1. svetovni vojni leta 1919 v Trstu, odtlej pa je sledilo okrog trideset uprizoritev in tokrat to besedilo prvič uprizorjajo na odru SNG Nova Gorica. Ob režiserju Mihi Golobu sodelujejo pri predstavi dramaturga Ana Kržišnik in Krištof Dovjak, lektor Srečko Fišer, scenografinja Petra Veber, kostumografinja Nina Holc, skladatelj Vasko Atanasovski in oblikovalec svetlobe Samo Oblakar. V predstavi igrajo Miha Nemeč, Radoš Bolčina, Kristijan Guček, Aljoša Ternovšek, Bine Matoh, Marjuta Slamič, Helena Brežuh, Teja Glazar, Milan Vodopivec, Tomislav Tomšič, Jože Hrovat, Maja Nemeč, Mira Lampe Vujičić, Branko Ličen in Nevenka Vrančič.

Stanje duha na Slovenskem

Ne pustimo se več manipulirati!

Razmere, v katerih se nahajamo, najbrž v posebni meri terjajo razmislek o organiziranosti kristjanov, a tudi o ozaveščenju vseh državljanov in državljanov. Potrebno je ne le socialno (karitativno), pač pa tudi kulturno in politično življenje vzeti v svoje roke v zavezi, da naših vrednot ne bo utrjeval nihče razen nas samih. Stanje duha pri nas izkazuje tudi odločitev Komisije za Cankarjevo nagrado pod predsedstvom Igorja Saksida, ki je za nagrado predlagal dvojce del, ki mladini dajeta priložnost in celo spodbudo za mučenje življenja in opol-

zko govorjenje. Kakor da tega ne bi bilo že v vsakdanosti dovolj in preveč! Šole na Gorenjskem so odpovedale sodelovanje, ob tem pa predsednik celo zagovarja tako izbiro, ker naj bi se mladi v soočenju z negativnostmi življenja odločili za pozitivno. Upanje, da le ni vse 'zavoženo', pa dajejo ljudje kot novinar Kanala A, ki je kljub mladosti odločno odklonil tako izbiro.

oхранjati normalnost in vsaj nekaj vrednot. Kriza je seveda v tranzicijskih vrstah in ker vlada ni bila sposobna razrešiti v svojih vrstah izkoriščanja države za zasebno bogatenje, smo gospodarsko na tleh. Od tod tudi zavajanje javnosti, kako politiki kot Janez

Janša niso nič boljši oziroma celo krivi za potop te vlade. A navkljub vsemu bolj ali manj glasno vpitju upokojenih gospe in gospodov, da se desnih ne sme voliti, je skrajni čas, da se kristjani tudi politično opredelimo in pokažemo svoje barve. Ti manipulanti na vse pretege kričijo, da ne smemo voliti Janeza Janša in nas volivce skušajo imeti za socialistične nedonošenčke, ki ne znamo razmišljati s svojo glavo. Zraven pa tranzicijski veljaki v treh letih nimajo kaj pokazati in se hvalijo celo s svojimi neuspeli. Ker pa nimajo boljših različic, saj se v treh letih niso bili sposobni organizirati za delo za

državo, napadajo druge. Janša, ki je uspešno predsedoval Sloveniji in celotni Evropski zvezi, ne bi bil sposoben! In to govorijo tisti, ki so v po treh letih prerekanj, kraj in mlatenja prazne slame pripeljali državo na rob bankrota! Kako se bodo zdaj organizirali, če se niso uspeli doslej? In tudi vsi njihovi triki ne bodo nič prispevali k boljši Sloveniji, pač pa le k podaljševanju razpada te države. Ali pa bomo državljani kar naprej to? Ali ni čas, da povemo, da nam je dovolj in hočemo predvsem zaradi mladih novo, demokratično, odprto in svobodno Slovenijo.

Zanimivo, da zdaj nihče nič ne reče o Slovenski ljudski stranki in o Novi Sloveniji. O prvi najbrž tudi zato, ker je od osamosvojitve sem podpirala postkomunistične projekte. Drugo pa skušajo isti botri – kot so jo za časa Bajuka – onemogočiti in izločiti iz tekme z medijskimi in drugimi prijemi. Zraven jim pomagajo še povzpetneži v njej, ki jim ni mar enotnost ter jasen profil stranke, pač pa le omejeni osebni interesi. Vse to nakazuje, da ni dovolj, če se kristjani le bira, pač pa so potrebne dejavna zavzetost, poštenost in realne obljube. Tega bomo v tem predvolilnem času zelo potrebovali, zato je prav, da se vsaj kristjani, ki dajo kaj na to ime, tega zavedo in ustrezno zavrnejo vse mogoče manipulacije. Tudi od tega bosta odvisna volilni rezultat in naša prihodnost. Predvsem pa imamo tudi volivci v Sloveniji pravico voliti, kogar hočemo, ne pa tistih, ki nam jih bodo predpisovali.

Janez Juhant

Skolesom ob Donavi (10)

Od izvira v Črnem gozdu do Budimpešte

Živeti ali žvotartiti?

Edini obvoz na poti me je pričakal v kraju Au, kjer me je silovita ploha najprej prisilila, da sem se skrtil pod najbližjo streho in počakal, da se je desetminutni mokri bes z neba zdviljal. V tem času sem opazoval tovarnjake, ki so kot po tekočem traku prazni prihajali k reki in se polni peska vračali v smeri, kamor so me vodile tudi table, usklajene z obvozom. Nič mi ni bilo jasno, a sem ubogal in sledil začasni signalizaciji. Pred vasjo Mitterkirchen mi je padel v oči gigantski, nekaj metrov visok peščeni nasip, ki mu ni bilo videti konca in ga je prekinjala le cesta. Ko sem zapuščal vas, sem šel mimo še enega takega nasipa, potem pa sem na počivališču z obrazložitvene table izvedel, da vozim po poplavnem območju ob Donavi, imenovanem Machland, ki je bilo zadnjič hudo prizadeto leta 2002. Zato je avstrijska vlada leta 2009 začela štiriletni projekt zaščite najbolj ogroženih naselij z varovalnimi nasipi.

Do Greina sem prehitel kar nekaj kolesarjev na organiziranih kolesarskih turah. Zanje je bilo značilno, da so kolesarili v skupinah, da so imeli vsi enaka kolesa, na prtljažnikih pa oštevilčene rdeče oziroma modre torbe. Takoj ob vходу v mesto jih je na prvem pomolu čakala "nobel" turistična barka, pred njo pa dva zaposlena, ki sta z nasmehom na obrazu prevzemala kolesa. Po 110 prevoženih kilometrih sem "ošte-

vilčencem" za trenutek zavidal, a res le za trenutek. Potem sem šel naprej, na lov za prenočiščem. Našel sem "super" urejen in poceni "privat" penzionček. Tam sem

soče različnih ljudi, na tisoče različnih usod. Veliko časa sem imel za opazovanje in prav ta razlika med večnimi mladeniči, polnimi volje do življenja, in skrušenimi

Jekleni mladeniči

spoznal 75-letnega Američana, ki je iz Minnesote priletel v Donaueschingen, kupil kolo in bil na poti do Budimpešte. Sam. Povedal mi je, da je sprva načrtoval prekolesariti celotno pot do izliva Donave v Črno morje, a da ni več tako prepričan o tem, ker ga skrbi solo vožnja prek menda ne preveč varne Romunije.

In ta ameriška korenina, ta postaranemu Lance Armstrongu podoben frajer je ob Donavi dnevno prekolesaril več kot 80 kilometrov. Pa ni bil edini take sorte. Jeklenih mladeničev in mladenk pri 70, 75 letih, ki so suvereno poganjali pedala, je bilo precej. Med potjo sem kolesaril mimo na ti-

30-, 40-, 50-letniki mi je dala veliko misliti. Ta bistvena razlika med živeti polno, stoodstotno, in žvotartiti. Videl sem na stotine precej mlajših, kako so vsi sključeni ob vdanosti v usodo, vsi zgrbljeni od boleznij, ki so si jih sami priklicali oziroma se jim niso postavili po robu, premagano podpravali neke ob robu pločnikov kot ujetniki lastnih negativnih misli in predstav, lastnih meja, ki si jih niso upali preseči, pa čeprav bi se jih dalo preseči, uh, še kako bi se jih dalo preseči, ker lahko večino meja presežemo, če je volja dovolj trdna, če je prepričanje dovolj močno.

Nace Novak

Od 15. oktobra do 6. novembra 2011

Okusi Krasa

Na tržaškem in goriškem Krasu bodo tudi letos Okusi Krasa, sklop enogastromonske ponudbe tradicionalnih kraških jedi, vin in drugih dobrot, ki ga deseto leto prireja Slovensko deželno go-

spodarsko združenje (SDGZ) iz Trsta. Pri prireditvi nastopa 15 gostiln, 5 pekarn in 12 trgovin in vinotek. V gostilnah

v gostilnah in ostalih sodelujočih obratih, kjer bodo na voljo gostom vino, olje, sir, med, sadje in zelenjava, kava, konfeti. V pekarnah pa, ob tradicionalnih sladicah, bo kruh z ocvrtki in kruh iz domače moke, mleto na mlinski kamen.

Med 15. oktobrom in 6. novembrom bo na sporedu bogat niz posebnih, tematskih vinski-kulinarčnih večerov, izobraževalnih srečanj in razstav, prirejenih s fotokrožkoma "Fotovideo Trst 80" in "Skupina 75" iz Gorice, ter izletov v naravi in po poteh prve svetovne vojne z degustacijami, skupaj z vodiči "Curiosi di natura" iz Trsta, Sprejemnega centra Gradina iz Doberdoba ter društva "Juli@est" in muzeja prve svetovne na Debeli griži na Vrhu.

Za tri tedne bodo gostje lahko pokusili kraške jedilnice v gostilnah (z rezervacijo še pozneje) in kupili pristne pridelke in proizvode pri vseh sodelujočih ponudnikih. Letos bodo prvič lahko koristili servis za varno vrnitev po večerji, to je popust pri najemu vozila s šoferjem preko rezervacije v gostilni.

Za desetletnico Okusov Krasa bo tiskana priložnostna publikacija, ki jo bodo obiskovalci dobili v sodelujočih lokalih. Knjiga bo orisala in obnovila najzanimivejše izkušnje in podvige enogastromonske prireditve, pri kateri je sodelovalo 40 gostiln, med temi prestižna imena, kot sta Scabar na Tržaškem in Devetak na Goriškem, in ravno toliko pekarn in trgovin jestvin.

Okuse Krasa prireja SDGZ letos s pomočjo Trgovinske zbornice iz Trsta, Dezele Furlanije Julijske krajine in Pokrajine Trst. Informacije o jedilnicah, obratih, proizvodnih, večerih, razstavah in ekskurzijah so na spletni strani www.triesteturismo.net ("http://www.triesteturismo.net/"), www.sdgz.it ("http://www.sdgz.it/"), tel. +39 0406724824

Prejeli smo

Zmaličena oddaja o papeževem obisku v Nemčiji

Dan pred obiskom papeža Benedikta XVI. v Nemčiji je novinarka TVS v večernih urah s par stavki napovedala obisk in ob tej priložnosti takoj ponudila mikrofon nemškemu mladeniču, ki je v kratki izjavi povedal, da bo protestiral, in da ne mara papeža, ker ne dovoli uporabe kondomov. Naslednjega dne je radio Ognjišče v osrednji informacijski oddaji ob 15 h posredoval kratak komentar g. Zvoneta Štrublja, slovenskega duhovnika v Nemčiji, ki je bil pred tem objavljen tudi v Družini. V njem je korektno spomnil, da prihaja papež v versko pluralno družbo, kjer je danes 31% katoličanov, 30% protestantov, 5% muslimanov, 35% ljudi brez verskega prepričanja, pa večje število pravoslavcev, Židov, budistov itn. Povedal je tudi, da se Nemčija naglo razkristjanja, pa da bo več civilnodružbenih organizacij pripravilo proteste proti obisku in da bo okrog 80 poslancev od skupno 620-tih bojkotiralo papežev govor v parlamentu. Je pa tudi poudaril, da katoliška Cerkev vzorno sobiva s sestrsko evageličansko. Pa da sta obe trdno vpeti v nemško družbeno in socialno tkivo, da sodelujeta zvojni in šolski sistem, od vrtcev do univerz, da z velikim številom bolnišnic, hospicov in domov za ostarele bistvo prispevata k socialni oskrbi

državljanov in da so evangeličani veseli, da bo neki rimski papež prvič obiskal tudi evangeličanski samostan v Erfurtu, kjer je živel in se duhovno oblikoval Martin Luter.

Istega dne zvečer je v odmevih imel novinar Slavko Bobovnik na ekranu tudi enega izmed slovenskih duhovnikov v Nemčiji (g. Pečovnika) in ga pobaral, kako je Nemčija sprejela papežev

vora ipd. Ubogemu človeku na drugi strani ekrana se je ob teh prekinitvah nekoliko skisal obraz in ni več vedel, pri čem je, in na kaj naj odgovarja, s čimer se je oddaja tudi končala. Stvar se je odvijala tako, kot da je gost tam zgolj zato, da predvsem Bobovnik lahko pove svoje.

Torej kondomi, pedofilija, disidentstvo in proticerkvene manifestacije so, zgloda, vse, kar sta novinarja prejela v svojih razmišljanjih in ponudila gledalcem. Pravi, pravcati sovražni govor, tudi če zaviti v navidez kulturni nasmešek, in hkrati bedna slika stanja duha pri obravnavi tako kompleksnega pojava, kot je Cerkev. Niti besedice o vsebini in opaženosti papeževga govora, pa o aplavzu, ki ga je bil deležen, o ekumen- skih naporih papeža

obisk. Gost je ves navdušen hitel poročati, da je imel papež izredno opažen govor v parlamentu, ki je bil sprejet z velikim aplavzom, a ga je novinar hitro ustavil in mu vsilil svojo "kost", to je pedofilijo, ki da jo je Cerkev dolgo prikrivala, kar je gosta nekoliko zmedlo. V sili je moral tudi gost presedlati na novo temo in poskušal dopovedati, da je Cerkev zaostrela odnos do tega pojava. A ni še prav razvil svojih misli, ko ga je novinar spet prekinil, in mu vsilil nove teme, to je množično izstopanje iz katoliške Cerkve, pa proteste, bojkot papeževga go-

in ponujanju roke evangeličanom itn. Močno je bodlo v oči tudi Bobovnikovo neokusno upadanje v besedo gostu večera. Pred kako kronano glavo, recimo Kučanom, bi si tega verjetno ne dovolil. Prej bi se verjetno pred njim sključeno umikal ritensko. Za podcenjevanje nekoga, ki ti nič ne more, ni potreben pogum. Zato predlagam, da se Bobovniku čim prej podeli kaka nova nagrada, recimo, za kritično obravnavo teme o Cerkvu in za kulturno odnos do njenega predstavnika.

Milan Gregorič

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. oktobra, ob 14. uri.

Barve septembra so barve življenja Zlate sence na obzorju

Prijatelji mi govorijo, da ne poznajo človeka, ki bi imel tako rad poletje, kot ga imam jaz. Dejansko sploh ne vem, če je res, da imam rada poletje, dejansko sem od njega odvisna, potrebujem ga, dobesedno govtam. V poletju je vse tisto, kar dopolnjuje moj značaj, moji bit: sonce, moč, radoživost, jasni in modrina neba. Brez vsega tega, še mene ni več. Nerazdružljiv del poletja je seveda morje, ali še bolje rečeno, voda, saj če morja ni, je tudi vsako jezero ali vsaka reka dobra za plavanje in namakanje. Voda pa mi pomeni tisti blagodejni objem, ki dopolnjuje modrina in neskončnost poletja, ki blaži telesno in duševno utrujenost in mi nežno govori o življenju in sreči. Nekako kot bi v moji podzavesti živel spomin na mater in rojstvo. Od poletja imam najraje tisti čas, ko zorijo češnje. Avgusta ne maram, tako poln je vpitja, suhih trav in avtomobilov, ki stojijo v koloni, tako poln je samote in odhajanja. In nekaj je v njem, kar diši po minevanju, po nostalgiji, po slovesu... In ponavlja se iz leta v leto. September pa je dober. September je mesec, ki zna biti poln upanja, pa čeprav je v njem slutnja nekega zaključka. A vendarle je drugačen. Že nekaj let se

nam znova in znova razbohota v zlatem objemu odhajajočega sonca, z nebom, ki je polno in modro in ne moreš si kaj, da v takem ne zaživiš najbolj polno. Kajti zlate barve septembra so barve življenja. Grem, da bi zaplavala. Toplo je, kot bi bilo povsod polno poletja, obala je zlata, zlate barve je tudi kamen, ki se sicer čez leto odeva v kruto belino. In morje je še toplo, kot je topel in prijeten pozen popoldan poznega poletja. Ko se predam vodi, me vzame modrina v svoje naročje in me pelje k obzorju. Ne da se mi, da bi se vračala, morje me vabi naprej in pripoveduje. O vseh tistih septembrih, mi pripoveduje, ko sem prihajala v njegov objem po slovo. Vsakič z drugačnimi besedami, vsakič z novimi sanjami. In leto za leto mi je nudilo objem in obljube, zagotovilo, da je za obzorjem nova pomlad in novo poletje. In kal tisočerih no-

vih sanj. Morje rado pripoveduje in re-

snično lepo zna pripovedovati. Predvsem tistim, ki ga radi poslušamo. In tedaj, ko smo sami z njim. In predvsem, ko v zraku zaide september. V zadnjem objemu poletja postane najbolj zgovorno. In njegova pripoved se začne nekje v otroštvu, z močnim vonjem po soli in okusom po razbeljenih kamnih. Ko sem bila otrok, mi je bilo minevanje neznano in september je bil dober in lep. Potem so prihajale jeseni druga za drugo, tiste, ko sem

morje zamenjala s šolskimi zidovi, tiste, ko so se s poletjem končevale ljubezni, edine resnične, najstniške ljubezni. In potem je prišla služba, jesen in poletje sta se spojila v zamaknenosti, prišle so jeseni, polne žalosti, in jeseni, polne sreče. Morje se spominja čisto vsakega nasmeha in

bina prinaša odtise oddaljenih mest. Tistih, kjer sem sanjala, in tistih, kjer sem jokala. V morju je vse in valovi imajo okus po objemih. In besede tisočih drugih otrok.

V zlatem objemu septembra me morje vabi, naj se ne vračam na obalo. Ker je daljava ob minevanju še veliko bolj vabeča in polna obljub. Ko me zazibajo valovi, sem srečna, ima me, da bi plavala v nedogled in potopila otožnost. Vem, da je morda zadnjič in tudi na obali se slastno oprijemam minevajočega sonca. Mimo mene gresta v september starček in starka. Gresta, da bi zaplavala med spomine in poiskala med školjkami vsake solze, vse vonjave življenja so zlate v njegovih valovih in glo-

kako raziskujeta obzorje, v strahu, da bi ne zaslutila pomladi. V zlatem objemu neba je minevanje jesen za jesenjo bolj izrazito. In lepota je tako polna ostrega sijaja, da zadaja krvaveče rane. Zlata barva hrepenenja tone med septembrom in sivino. In z njo slutnja življenja, ki polzi med kamni in školjkami. Odhaja in se spet vrača. A samo zato, da se naužije sonca in ponovno spolzi v objem temnomodrih valov. Morje pripoveduje in njegova pripoved je tako živa, da slišim klice iz daljnega otroštva in ropot tramvaja, ki pelje iz mestnega kopaljšča. V njej se vonj po morju spaja z vonjem po znoju in prepotenih oblekah. In čutim školjke, ki jih stiskam v dlani in sanjam sanje otroka, ki išče zaklade med kamenjem in valovi. In zimo za zimo v istem tramvaju sanja o morju in poletju. Obala je neskončna in neke na obzorju izginjata starček in starka. Nebo je spokojno in modro, morje je polno besed in mene zazebe, ko zaslutim tisto prelestno, zlato barvo, v kateri ugaša september.

Suzi Pertot

Naše športno dogajanje na "kolescih"

Martina Pecchiar naslednica Tanje Romano?

September je našemu športu podaril nekaj res zavidljivih, vrhunskih dosežkov. Kotalkarici Martina Pecchiar in Francesca Roncelli sta zablesteli na evropskem prvenstvu v Reggio Calabria, Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta pa sta na Gardskem jezeru v olimpijskem razredu 470 prvič postala članska državna prvaka.

V umetnostnem kotalkanju se je s tem letom pri ženskah začelo obdobje po Tanji Romano. Kot kaže, bo v njem zamejski in sploh slovenski delež še naprej zajeten. Še ne 18-letna tržaška Slovenka Martina Pecchiar je namreč – deset let po Poletovi Šampionki – postala med mladinkami evropska prvakinja v prostem programu, ki je za kotalkarje seveda najprestižnejša disciplina. Martino, ki je bila po kratkem sporedu druga, trenira po prestopu iz matičnega kluba Jolly v PAT Adriana Radin. Vitka dijakinja znanstvenega liceja Franceta Prešerna je svoje najlepše lice pokazala prav v odločilnem dolgem programu in se tako kot "azzurra" prvič povzpela na najvišjo stopničko na tako odmevnem tekmo-

Martina Pecchiar

višjem nivoju profilirala tudi Danaja Černe, ki je postala mladinska evropska prvakinja v kombinaciji in je bila – po prvem me-

stru v "shortu" – četrta v prostem programu. Skratka, prvič brez dolgoletne kraljice kolesc, a z res številnimi razlogi za zadovoljstvo in optimizem. In pred nami je še fascinantno svetovno prvenstvo v brazilskem Rio de Janeiro...

S kotalkališč v vodo. O Jašu Farnetu in Simonu Sivitzu Košutai smo preko teh stolpcev že večkrat pisali, med drugim tudi že v minulem poletju, ko sta stalno tekmovala. Ravno ob koncu koledarskega poletja sta na absolutnem državnem prvenstvu v razredu 470 na Gardskem jezeru prvič opravila z vso konkurenco članskih posadk. Za zamejsko jadrnanje je to prvi državni naslov po Sirenni olimpijki Arianni Bogatec, ki je bila v razredu Evropa najboljša v Italiji pred dvajsetimi leti. Ilkrati sta Čupina talenta seveda prevladala tudi na lestvici mladincev. Uspeh je vreden vsega spoštovanja, saj sta Jaš in Simon za sabo pustila 58 jadrnic iz vse Evrope (DP je bilo odprtega značaja) in kajpak tudi vse kandidate za olimpijske igre v Londonu prihodnje leto. Obenem pa sta si varovanca trenerja Matjaža Antonaca izborila vozovnico za nastop na decembrskem članskem svetovnem prvenstvu v avstralskem Perthu. Iskrene čestitke vsem in le tako naprej!

HC

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Kras - Coccaglio 3:3, Kras - Tramin 4:1, Kras - Eppon 4:0

NOGOMET

Elitna liga: Corno - Kras 5:4

Promocijska liga: Vesna - Union 91 2:1, Reanese - Juventina 2:1

1. amaterska liga: Primorec - Isonzo 1:2,

Pieris - Sovadnje 1:1

2. amaterska liga: San Canzian - Breg 0:1, Massa - Primorje 0:0, Zaria/Gaja - Opicina 1:1

3. amaterska liga: Mladost - Marara 0:1

KOŠARKA

Državna C liga: Latisana - Jadran 74:80

Deželna C liga: Muggia - Bor 66:70, Breg - Tarcento 55:75

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

83

Pred nekaj tedni mi je prijatelj, misijonar Danilo Lisjak, preko Facebooka iz daljne Ugande v črni Afriki napisal kratko sporočilo, da mora priti med nas, da prihaja domov za nekaj časa. Takoj sem mu odpisal, naj se obvezno oglasi, nato je iz Afrike prišel še pripis, da bo seveda prišel, kot pride vedno, zraven pa je dodal, da pride tudi na "remont", kot sam imenuje zdravljenje. Prevečkrat sem že videl prijatelja Danila priti iz Afrike tako zdelanega in bolnega, da me je skrbelo, a ko se je pred dnevi pojavil v našem uredništvu, vedno ima s seboj torbo, iz katere po navadi povleče kakšno afriško dobrotu, sem ga bil vesel. Ja, malce bolj suh je, a je zdrav, operacijo je lepo prestal, moral bi sicer bolj mirovati, a kaj, ko pa je misijonar. Po Facebooku mi je prihod domov naznanil z besedami: "Jurij, danes porabim še dve vreči cementa in nato odidem v mesto, da plačam elektriko za naprej, za čas, ko me ne bo, ker mi sicer vse odklopijo"! In se je pojavil v našem uredništvu, kot se pojavi vedno, nasmejan in prijazen. Radi ga imamo, k nam hodi že leta in leta, sam pa sem z njim povezan od mladostnih let, po moje še iz časov, ko sva bila strežnika. Včasih mi je Danilo pošiljal pisma iz afriških držav, enega še hranim nekeje v arhivu, ko mi je iz Ruande opisal vojne grozote, ki jih je na lastni koži doživel, v eni noči so mu v župniji pobili več kot tisoč petsto ljudi, on je bil pa zaprt v cerkvi, iz kate-

G. Danilo Lisjak z Maido in Danijelom v našem uredništvu

re so ga rešili šele belgijski komandosi. In sem bil vesel, ko mi je potem iz Gome pisal, kako se zvečer stiskajo k njemu otročiči, vojne sirote, več kot pol jih je bilo obolelih za aidsom, kako se stiskajo k njemu, mi je pisal, ker jim je bil oče in mama obenem, zanje in sredi njih je živel. Pri našem tedniku smo zanj vedno zbirali denar in nemalokrat sem bil ganjen, ko mi je na kaki prreditvi na samem kaka gospa stisnila v roke dvajsetak in prišepnila: "To pa je za gospoda misijonarja Lisjaka"! In navadno sem vedno dal denar takoj v poseben predel v denarnici, nemalokrat tudi takoj poklical našo Tiziano, administratorko, ter ji naročil, naj me "opomni, da ji v ponedeljek dam denar za gospoda Lisjaka"! Hodil sem v dobre šole, tako nekdanji šef dr. Legiša kot msgr. Humar, ki sem ga spoznal na starem sedežu našega tednika na Placuti v Gorici, mimogrede: še danes bi vsa naša redakcija takoj šla na Placuto!, sta me vedno učila, da pri časniku ne smem nikoli imeti opravka z denarjem. "Za denar naj skrbi uprava"! Je bil jasen šef, msgr. Humar, ki je hodil kadit k meni v sobico na Placuto!, carsko je vlekel pri odprtem oknu!, pa je vedno dodal: "Ko dobiš kakšen denar, ga daj takoj Tiziani, da slučajno ne pozabiš, takoj, ker se nima smisla mazati za dva evra! Z denarjem je težko! Zato: takoj denar Tiziani"! In sem vedno to počel. Danes me žal nihče več ne ustavlja, tako pač je, spremenili smo se, vse manj smo solidarni, to je dejstvo. In Danilovega obiska smo v našem malem uredništvu vsi veseli, usede se

med nas in navadno pride, ko je največja "gužva", ko smo vsi napeti, ker zamujamo, a se vedno usedemo. Africa time! Afriški čas! Ko se ustaviš in poslušas, se pogovoriš. V Afriki nisem bil nikdar, samo v Jugoslaviji sem v Bosni večkrat doživel te blažene trenutke, ko so gostitelji rekli slovit: "Nema problema"! In si na kavici z njimi potem sedel tri ure, bil v začetku čisto slovensko nestrpen, a si se končno le vdal, zares začutil, kaj še pomeni imeti in živeti čas. In z Danilom je lepo, ker se mu nikdar ne muči, tudi takrat ne, ko ima zmenek s kom, le preprosto pove, da se ne bo nič hudega zgodilo, če bo prišel malce kasneje, in se seveda zares ne, tudi nam ne, ki smo obsedeni s časom! Z Danilom je lepo, ker nas vidi od zunaj, 25 let je že v Afriki, po rodu sva oba Vipavca, ko sva sama, govoriva vipavsko narečje izpred 25 let in nama je lepo! Danilo nas vidi take, kot smo. Preprosto ti pove, da med nami nima več česa iskati, ker smo sivi, ker imamo preveč asfalta, cementa in se ne znamo več veseliti, pa tudi: "Ma kaj hočeš delati tu, če pa v vasi ni nikjer več nobenega otroka! Nikogar tudi ne moreš več povprašati po hišni številki..." In me vpraša: "Se spomniš, koliko nas je bilo nekoč, a"? Seveda,

na vasi je bilo, na kmetih, malih kmetih, kjer je bilo zemlje premalo za dostojno življenje, a preveč, da bi umrli, kot reče moja mama vedno, ko nas na Vipavskem zanese v spomine. Prihaja od zunaj, naš

Danilo ve, vidi, kako smo se spremenili, nič ne reče, le preprosto ti zaupa, da se ne znajde več med nami! Ko nas je tokrat obiskal v uredništvu, nam je iz Ugande prinesel domače "pištače", arašide, ki so bili tako dobri kot pri nas niso več. Seveda smo ga spraševali, pripovedoval nam je o svoji novi afriški stvarnosti, kjer na pogorišču 25-letne vojne začnejo znova. "A nas tudi v Afriki kapital in konzumizem razjedata"! Je Danilo jasen, ko ga vprašamo, ali se dobi to in ono; še nasmehe se: "Ma vse se dobi, za denar se dobi vse"! In doda, da deluje Afrika enako kot družba tu pri nas, vse sloni na podkupninah, na izžemanju in okoriščenju, na nepotizmu, zvezah, pogajanjih pod mizo, skratka, vse ali skoraj vse je enako kot pri nas: "Ni velike razlike! Ne nasedajte govoricam!"

Spomnil sem se na pokojnega velikana časnikarstva Indra Montanellija, ki je vedno govoril in pisal, da nima smisla govoriti z veleposlaniki, ko gre za nerazviti svet, zanesti se je treba samo na misijonarje! Kako prav je imel Veliki Toskanec! Pomislil sem tudi na knjigo, ki nosi preprost naslov Govorice in je izšla pred kratkim pri Cankarjevi založbi v zbirki Esenca, napisal pa jo je Jean-Noel Kapferer, sociolog in izvedenec za komunikacije, lepo prevedla pa Agata Tomažič. Gre za imenitno razlago o tem, zakaj, kako, čemu in kje se pojavljajo govorce... Rade volje bi knjigo svetoval marsikom, ki je izvedenec v govorih tudi pri nas, a nima smisla, ker bi tudi iz nje naredil nove govorce.

ŠTEVERJAN Predaja Trga svobode v javno uporabo

“Majhne občine igrajo neizmerno vlogo na teritoriju in niso vir odvečnih stroškov”

Z blagoslovom, ki ga je s števerjanskim župnikom Antonom Lazarjem v slovenshčini opravil goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, je praznovanje predaje Trga svobode v javno uporabo minulo soboto, 1. oktobra, doseglo svoj višek v Števerjanu, ki je bil ta dan zares “pravi briški biser”, kot se je izrazil goriški nadškof, saj na nebu ni bilo enega samega oblaka, poletno sonce pa nas je kar sililo, da smo pozno popoldne med lepo slovesnostjo iskali senco. Krasen dan je bil in v Brdih je bilo nebeško lepo, bi lahko zapisali pod črto vaškega praznika.

Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni je praznik v Števerjanu izkoristil tudi za javno zahvalo domačemu župniku, katerega je tudi prosil, naj mu oprost, če je med njima kdaj prišlo do nesporazumov, predvsem pa mu je toplotno zaželel lepega in ustvarjalnega počitka. Prav tako si je nadškof zaželel, da bi v prihodnje števerjanci obnovili še vaško župniško in društveno dvorano, predvsem pa jih je izjemno pohvalil za zasidranost v izročilu svojih očetov in mater ter izpostavil njihovo navezanost na Brda.

Če je županja Števerjana Franke Padovan odločno zatrdila, da števerjanci nočejo po 60 letih izgubiti še enkrat svoje občine, kot so jo bili za časa fašizma, potem je bila že izjemno dobra politična zasledba kar dober obet za prihodnost. Govor županje objavljamo v celoti, saj je lep in slikovit prikaz življenja briške občine, ki se upravičeno ima za najbolj slovensko občino v Italiji.

S Prešernovo Zdravljico, ki jo je na sijajno obnovljenem trgu pred cerkvijo sv. Florjana med udeleženci zapel Nikolaj Pintar in po nastopu prikupnih recitatork Petre Miklus in Stefanie Beretta, je prisotnim izrekla dobrodošlico Martina Valentinčič, ki je števerjansko svečanost odlično dvojezično povezovala, kot je tudi prebrala pozdrave, med njimi pismi slovenskega ministra za zamejce dr. Boštjana Žekša in predsednika SSO za Goriško Walterja Bandlja, ki sta bila zadržana na drugih važnih mednarodnih srečanjih.

Prireditve je bila lepo usklajena, tekoča, izjemnega aplavza je bil deležen domači župnik Anton Lazar, ki je samo dan kasneje v Števerjanu po 25 letih predal župnijo mlademu župniku Mirku Butkoviču. Med nagrajevanjem zaslužnih nekdanjih županov, od leta 1951 do danes so števerjansko občino vodili Rudolf Maraž, Ivan Ciglič, Hermenegild Podveršič, Stanislav Klanjšček, Ivan Humar in Hadrijan Corsi, je bil slednji deležen posebnega aplavza, med drugim tudi zato, ker so si obnovo vaškega trga zamislili

in jo načrtovali pod njegovim vodstvom. Priznanja pokojnih županov so prejeli svojci. Priznanje občine Števerjan so prejela tudi ekipa civilne zaštite, slovensko katoliško društvo F. B. Sedej,

Tomaž Vuga, Zufferli iz Dreke, Clocchiatti iz Šlovenca, Visintin iz Doberdoba, Visintin iz Marjana, Calligaris iz Foljana, Bignolin iz Špetra ob Soči, Godeas iz Meddeje, Zamar je zastopal občino Br-

Mario Scelba in pravosodni minister Antonio Segni. V prvi točki zakona piše, da se obnavlja občina Števerjan. Naj le dodam, da je bil Števerjan samostojen do leta 1927. Fašistična vlada je tudi Šte-

tega resnično veselimo. Števerjanska mladina je zelo aktivna, zakoreninjena v zdravih, krščanskih vrednotah. Pri tem odigravajo izredno važno vlogo vaška društva in vse prostovolj-

Foto JMP

kulturno društvo Briški grič ter lovski družini Števerjan in Jazbine, vsa združenja torej, ki so dejavna v števerjanski občini.

Številne prisotne, med njimi je bilo predvsem veliko domačinov in tistih, ki so se iz vasi izselili, sta pozdravila predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta in podpredsednik deželne vlade Luca Ciriani, ki je med daljšim posegom zagotovil, da na Deželi ne razmišljajo o ukinitanju malih občin, pač pa bi jih radi samo spodbudili k sodelovanju in združevanju storitev. V imenu slovenske vlade je pozdravil Primož Ilesič z Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, prisrčna slovesnost se je zaključila s pesmijo Zarja Števerjana, ki so jo skupaj zapeli učenci osnovne šole Alojz Gradnik ter pevci in pevke zbora F. B. Sedej.

Med osebnostmi, ki so prišle v Števerjan na slavo, velja omeniti generalno konzulku RS v Trstu Vlasto Valentič Pelikan, senatorko Tamaro Blažina, senatorja Flavio Pertoldija, podpredsednico goriške pokrajinske uprave Maro Černic, ravnateljico večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom Elisabetto Kovic, vikarja z Slovence na goriški nadškofiji msgr. Oskarja Simčiča, novogoriškega dekana Aleša Rupnika, deželnega tajnika SSK Damijana Terpina, deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca, predsednika Svetovnega slovenskega kongresa Marjana Terpina, predsednika SKGZ Rudija Pavšiča in predsednika iste organizacije za Goriško Livia Semoliča, prisotni so bili tudi župani iz Sovodenj Alenka Florenin, iz Gorice Ettore Romoli, novogoriško občino je zastopal

da, iz Postojne je prišel župan Verbič, veliko je bilo tudi drugih političnih predstavnikov, od občinskih do pokrajinskih svetovalcev ter seveda drugih predstavnikov oblasti in javnega življenja, prisotni pa so bili tudi predstavniki orožnikov Console, Zilli in Pella. Po uradnem odprtju in blagoslovu vaškega trga je bilo Pod borovci prijateljsko srečanje ob glasbi, ki tudi sicer označuje Števerjan, pijači in dobri hrani. Praznik se je zavlekel v prijazni družbi dolgo v noč.

JUP

Govor županje Franke Padovan: Spoštovani ugledni gostje, predstavniki politične in civilne družbe, prijatelji, dragi števerjanci in jazbinci.

Takoj na začetku bi se spomnila na pred kratkim preminulo, z gledno sovaščanko, Silvano Mrak, dolgoletno občinsko svetovalko.

Praznovanje obletnic v sodobnem času je za nekatere res nepotrebno in brezsmiselno dejanje, ki naj bi bilo zagledano le v preteklosti, pri tem pa naj bi v sebi nosilo dodatno primes nostalgije po dobrih starih časih. Današnja družba ne mara obletnic, saj praznovanje le teh ni več v modi. Primerno je in potrebno, da se števerjanci spomnimo nekaj važnih dogodkov iz naše polpretekle zgodovine: v italijanskem uradnem listu Gazzetta ufficiale je bil 31. januarja 1951 objavljen zakon št. 17 z dne 3. januarja 1951 o novi občinski ureditvi v Goriški pokrajini. Podpisali so ga predsednik republike Luigi Einaudi, predsednik vlade Alcide De Gasperi, notranji minister

verjanu odvzela občinsko samostojnost in ga priključila občini Šmartno-Kojsko. Po priključitvi k Italiji leta 1947 je bil Števerjan dodeljen občini Koprivno.

V tem šestdesetletnem obdobju je prišlo do naglega razvoja vasi, ki je ponudil ljudem veliko ugodnosti in izboljšav, ki jih prej niso poznali.

Danes praznujemo 60. obletnico obnove Občine Števerjan na obnovljenem Trgu Svobode, ki ga ob priložnosti tudi uradno predajamo name-

nu. Nahajamo se v času hudih mednarodnih napetosti in zaostrene gospodarske krize. Števerjanska občinska uprava se tega zaveda, zato smo trdno prepričani, da morajo uprave delovati v skladu z načeli: dobrega upravljanja, gospodarjenja, poštenosti, solidarnosti in medsebojnega spoštovanja. Vrednote, ki jih zagovarjamo, temeljijo na mirnem in prijateljskem sožitju med tu živječimi narodom ter odpravi ideoloških pregrad, ki so v preteklosti delile vaško skupnost. Še naprej bomo odločno vztrajali po teh solidnih temeljih, tudi če ni vedno lahko, saj Brici smo pač taki, včasih tudi trmasti. Želimo razviti našo prelepo vas, obenem ohraniti naš slovenski jezik, našo kulturo, našo tradicijo: brez teh idealov ni naroda, ni zgodovine in niti okroglih obletnic.

Institucije ne smejo pozabiti mladih generacij in tudi ne starejših, obe sta na različne načine motor celotnega sistema. V Občini Števerjan sta oba subjekta aktivni člen celotne skupnosti in mi se

ne, neprofitne organizacije, ki delujejo na celotnem občinskem teritoriju. Pomembna osebnost neke vasi je tudi dušni pastir in prav na tem mestu izkoristim priložnost, da se uradno zahvalim za duhovno in versko napojitev nas vseh domačemu župniku Antonu Lazarju, ki po dolgih 25 le-

Martina Valentinčič (foto JMP)

tih odhaja v zasluženi pokoj. Števerjanska občinska uprava je hvaležna občinskim uslužbenecem za vsakodnevno opravljeno delo, za vloženi trud in ljubezen, vse to nam v pomoč.

Na državni ravni se predvsem v zadnjem času odvijajo debate o preureditvi lokalnih uprav. Prvi znaki, ki kažejo na namere državnih upraviteljev, niso prav spodbudni za obstoj malih občin. Dežela Furlanija Julijska krajina ima pristojnosti in nalogo urejati probleme občin na svojem teritoriju. Pričakujemo, da bo deželna uprava pomagala majhnim občinam, kakor je Števerjan, pri njihovem razvoju in ohranitvi njihove samostojnosti. A vendar se vsi dobro zavedamo, da bo brez aktivnega udejstvovanja vseh političnih subjektov občina Števerjan na dolgi rok težko preživela. Zavedati pa se moramo, da majhne občine igrajo neizmerno važno vlogo na teritoriju in niso vir nepotrebnih in predvsem odvečnih stroškov. Na Goriškem je še posebno kritičen položaj občine Števerjan, ki je po odstotkih slovenskega prebivalstva najbolj slovenska občina v

Italiji in bi na podlagi vladnega protikriznega dekreta o krčenju stroškov javnih uprav morala izgubiti svojo upravno avtonomijo in biti pridružena nekaterim sosednjim občinam, v katerih se sedaj zaščiten zakon ne izvaja. To dejanje bi povzročilo ogromne težave glede izvajanja določil zaščitnega zakona in zmanjšalo nivoj zaščite, kar je nedvomno nedopustno. Občina Števerjan ima dolgoletno, slovensko upravno tradicijo, ki sega v sredino 19. stoletja in je bila prekinjena izključno v času fašistične oblasti ter je bila obnovljena na veliko željo svojih prebivalcev leta 1951.

Števerjanska občinska uprava se tako skupaj z ostalimi občinami desnega brega Soče vsakodnevno bori za obstoj malih občin. Prav tako smo štitiili obstoj Gorske skupnosti Nadiških in Terskih dolin ter Brd, ker v našem goratem območju je opravljala neizmerno važno vlogo. V luči krepitve odnosov z ostalimi občinami Gorske skupnosti je števerjanska uprava iskala skupni jezik z ostalimi upravami tega goratega področja, da se ohrani gospodarska in socialna struktura, dostojna za človeško preživetje. Politični nameni nekaterih subjektov pa so popolnoma drugačni: ukinjamo štiri javne ustanove in uvajamo devet novih, to je prava skrajnost.

Danes praznujemo 60. obletnico obnove Občine Števerjan in to naj bo vsem števerjancem in Jazbincem v velik ponos in ugled. Danes smo tu, na obnovljenem Trgu Svobode, ki ga ob priložnosti tudi uradno predajamo name-

nu. Poleg tega je bil obnovljen prostor ob občinski hiši ter so bila izvedena nekatera izboljševalna dela na občinski stavbi sami.

Sredstva za izvedbo tega javnega dela je omogočil deželni zakon št. 2 iz leta 2000, 4 člen., odstavek 55, 56 in 57, a vendar zahvala gre le dobrim, sposobnim ljudem, deželnim svetovalcem in naj za vse omenim v prvi vrsti pokojnega Mirka Špacapana, a ne smemo pozabiti na Gianfranca Morettina ter Giorgia Baiuttija. Brez dvoma je občina Števerjan imela v vseh teh letih zgledne upravitelje, ki so vlagali veliko truda in moči v prid vseh nas, v razvoj celotnega občinskega teritorija; a vendar naj v imenu vseh omenim

uspešno in gospodarno trimandatno upravljanje svojega predhodnika, župana Hadrijana Corsija ter podžupana Dominika Humarja. V teh treh mandatih je Občina Števerjan “polnopljučno” zadihala.

Zahvala gre tudi projektantu dela, firmi Studio Artes iz Krmina, ter direktorju del, arhitektu Marcellu Fiscelliju. Danes ima Trg Svobode lepši videz, izvedenih del je bilo kar precej: razgledni točki proti Ščednem in pogled na Goriško ter proti Sovenci in pogled na Goriška Brda, tlakovanje trga, saniran je bil spomenik padlim in žrtvam druge svetovne vojne, zagledal je luč stari števerjanski vodnjak. Tu gre zahvala za brezplačno stekleno opremo bratoma Ivanu in Bojanu Miklu priznanega podjetja Imsa impex srl.

Brez dvoma nas čaka še veliko napore, da se bo števerjancem in Jazbincem vedno bolje godilo. Delo sploh nas ne ustrahuje in v nekaj smo trmasto prepričani, da bomo odločno štitiili občinsko avtonomijo, do zadnje sape. Naj še živi torej Občina Števerjan, bisser naših Brd!

Foto JMP